

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
„ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА”

О. І. Бабічев, І. С. Котєнєва, Н. М. Карлова

**ЗБІРНИК
НОРМАТИВНО-МЕТОДИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ
З ОРГАНІЗАЦІЇ
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНОЇ РОБОТИ
В ДЕРЖАВНОМУ ЗАКЛАДІ
„ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА”**

Старобільськ – 2018

УДК 378.091(094.9)

ББК 74.484.4

З-41

- З-41** Збірник нормативно-методичних матеріалів з організації соціально-гуманітарної роботи в Державному закладі „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка” / укл. : О. І. Бабічев, І. С. Котенєва, Н. М. Карлова. / за заг. ред. проректора з наук.-пед. роботи О. І. Бабічева ; Держ. закл. „Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка”. – Старобільськ : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2018. – 160 с.

До збірника ввійшли нормативно-методичні матеріали з організації соціально-гуманітарної роботи в ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”. Систематичний і цілеспрямований соціально-гуманітарний процес в закладі вищої освіти обумовлений головними завданнями його діяльності й визначає пріоритетним напрямком створення життєздатного безперервного навчання й виховання для досягнення високих освітніх рівнів, забезпечення можливостей постійного духовного самовдосконалення особистості, формування інтелектуального та культурного потенціалу як вищої цінності нації.

Для впорядкування матеріалів залучено членів комісії з соціально-гуманітарної роботи, представників органів студентського самоврядування, інших фахівців.

Для науковців, викладачів, студентів, широкого кола читачів, зацікавлених питаннями організації та проведення соціально-гуманітарної роботи.

УДК 378.091(094.9)

ББК 74.484.4

Рекомендовано до друку вченою радою
Луганського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол № 9 від 30 березня 2018 року)

© Колектив авторів, 2018
© ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2018

ЗМІСТ

НОРМАТИВНІ ДОКУМЕНТИ

1	Концепція соціально-гуманітарної роботи Луганського національного університету імені Тараса Шевченка.....	5
2	Освітньо-просвітницька програма національно-патріотичного виховання студентської молоді Луганського національного університету імені Тараса Шевченка.....	15
3	Суб'єкти соціально-гуманітарної роботи.....	65
	3.1. Посадова інструкція заступника директора / декана з соціально-гуманітарної роботи.....	65
	3.2. Осучаснені функціональні обов'язки заступників директорів/деканів з соціально-гуманітарної роботи в умовах навчання студентів у віддаленому доступі під час вимушеної евакуації.....	69
	3.3. Виняткова роль викладача у соціально-гуманітарному процесі.....	72
	3.4. Роль кураторів студентських груп.....	74
	3.5. Положення про куратора студентської групи.....	76
	3.6. Роль студентської соціальної служби ЛНУ імені Тараса Шевченка у підвищенні ефективності соціально-гуманітарної роботи.....	86
	3.7. Студентське самоврядування як фактор удосконалення соціально-гуманітарного процесу університету.....	89
ДОДАТКИ		
4	<i>Додаток 1.</i> Програма реалізації концепції стратегічного розвитку Луганського національного університету імені Тараса Шевченка на 2017 – 2019 рр. у соціально-гуманітарній сфері.....	94
5	<i>Додаток 2.</i> Дорожня карта з імплементації Освітньо-просвітницької програми національно-патріотичного виховання студентської молоді Луганського національного університету імені Тараса Шевченка....	104

6	<i>Додаток 3.</i> Положення про комісію з соціально-гуманітарної роботи Луганського національного університету імені Тараса Шевченка.....	115
7	<i>Додаток 4.</i> Положення про студентське самоврядування у Державному закладі «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».....	120
8	<i>Додаток 5.</i> Положення про волонтерський загін.....	134
9	<i>Додаток 6.</i> Базовий план соціально-гуманітарної роботи куратора.....	136
10	<i>Додаток 7.</i> Соціальний паспорт групи.....	139
11	<i>Додаток 8.</i> Структура звіту з соціально-гуманітарної роботи куратора.....	141
12	<i>Додаток 9.</i> Перелік типових напрямів та форм роботи куратора.....	143
13	<i>Додаток 10.</i> Організаційно-методичне забезпечення роботи куратора студентської групи.....	149
14	<i>Додаток 11.</i> Кодекс корпоративної культури Луганського національного університету імені Тараса Шевченка.....	152
15	СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	159

НОРМАТИВНІ ДОКУМЕНТИ

КОНЦЕПЦІЯ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНОЇ РОБОТИ ЛУГАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Концепція соціально-гуманітарної роботи Луганського національного університету імені Тараса Шевченка базується на основних положеннях Конституції України, Концепції виховання дітей і молоді в національній системі освіти, затвердженій Міністерством освіти і науки 1996 року, Національній доктрині розвитку освіти України у XXI ст., Законах України „Про освіту” (2008, 2017), „Про вищу освіту” (2014, 2017), Концепції національно-патріотичного виховання молоді (2009) та інших державних документах.

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Соціально-гуманітарна робота є невід’ємною складовою становлення особистості фахівця. Вона спрямовується на різнобічний гармонійний розвиток творчої особистості студента, усвідомлення ним соціальної значущості обраної професії, її необхідності для суспільства й життєвої самореалізації.

У Конституції України зазначається, що людина визнається найвищою соціальною цінністю, тому метою освіти є загальний і психічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, розвиток її талантів, розумових і фізичних здібностей, виховання високих моральних якостей, формування національно свідомих громадян, здатних до свідомого суспільного вибору, збагачення на цій основі інтелектуального, творчого, культурного потенціалу народу, підвищення освітнього рівня народу, забезпечення усіх сфер життя кваліфікованими фахівцями.

Соціально-гуманітарний процес в університеті ґрунтується на засадах гуманізму, демократії, національної самосвідомості. Освіта покликана прокладати дорогу новій

соціальної, економічної, правовій та політичній культурі, робити наше суспільство відкритим і динамічним.

Соціально-гуманітарна робота є складовою частиною освітньо-виховного процесу.

Істотні зміни у суспільно-політичному житті нашої країни, подальший розвиток України як суверенної і незалежної держави вимагають відмови від багатьох застарілих форм і методів та уніфікації виховної роботи, переходу від переважно кількісних показників у цій роботі до утвердження пошуку нового, орієнтації на співробітництво студента й викладача, технології самоуправління та творчої співпраці, на саморозвиток особистості.

Ключовими напрямками соціально-гуманітарної роботи серед студентів мають стати демократизація й гуманізація у становленні національної самосвідомості, виховання взаємоповаги між націями й народами, прилучення до загальнолюдських цінностей.

Головним завданням є виховання людини мислячої і діяльної у контексті української та світової історії, усвідомлення себе громадянином України, відповідальним за її розвиток. У Законі України „Про освіту” підкреслюється, що освітньо-виховний процес у державних закладах освіти повинен бути вільним від втручання політичних партій, громадських та релігійних організацій і бути інтегрованим у міжнародний освітній простір. Це зафіксовано й Конституцією України. Відповідальність за виховання студентів покладається на керівництво університету й професорсько-викладацький склад кафедр.

Ідеал виховання – це громадянин України, наділений загальнолюдськими й національними цінностями, який керується у своїй діяльності вимогами загальнолюдського й національного етикету, спроможний діяти креативно в сучасних умовах, це справжній патріот, який дбає про власну честь і гідність [3].

Соціально-гуманітарну роботу серед студентів у тій чи іншій формі повинні проводити всі викладачі. Це їх професійний і громадський обов’язок. Одночасно необхідно, щоб і студенти усвідомили, що їхнім обов’язком є систематичне

оволодіння професійними знаннями, практичними вміннями, підвищення свого культурного рівня, дотримання статуту університету і правил внутрішнього розпорядку, законодавства, моральних і етичних норм життя. Працівники Луганського національного університету імені Тараса Шевченка покликані викликати у студентів внутрішню потребу, бажання, вміння сумлінно виконувати свої обов'язки й розумно користуватися своїми правами.

Під час планування й проведення соціально-гуманітарної діяльності слід враховувати інтереси та нахили студентів, спеціальність, яку вони здобувають в університеті, період навчання, традиції і спадкоємність, нові соціальні умови.

Соціально-гуманітарна робота в Луганському національному університеті імені Тараса Шевченка є цілеспрямованим процесом, який відбувається з урахуванням особливостей та специфіки університету, зокрема професіоналізму професорсько-викладацького складу, який значною мірою є носієм духовно-моральних, етичних, ділових якостей, рівня його взаємодії зі студентами і впливу на їхню свідомість з метою формування у них виваженої життєвої позиції, уміння сприймати, використовувати, поширювати і здобувати необхідний досвід, здатності бути носіями провідних ідей, організаторами суспільно-політичного життя в Україні.

Соціально-гуманітарна робота в ЛНУ імені Тараса Шевченка несумісна з пропагандою насильства, жорстокості, міжнародної ворожнечі, людиноненависницьких теорій, поглядів, спрямованих на підірив державних інтересів України, та має світський характер.

1.1. Мета і завдання соціально-гуманітарної роботи Луганського національного університету імені Тараса Шевченка

В умовах демократизації, інтеграції України у Європейське співтовариство, переходу до ринкової економіки, реформування освітньої галузі у контексті Болонського процесу та сучасних викликів формується нова концепція виховання молоді. Стрижнем усієї системи виховання в Україні є національна ідея, яка відіграє роль об'єднуючого фактора у

суспільному розвитку, спрямованого на вироблення життєвої позиції людини, становлення її як особистості, як громадянина своєї держави.

Національний характер виховання полягає у формуванні молодого людини як громадянина України незалежно від її етнічної приналежності. Одночасно в умовах світової глобалізації, входження України в європейський простір процес виховання має забезпечувати залучення молоді до світової культури та загальнолюдських цінностей і норм, формування толерантності до інших точок зору, розуміння відмінностей між людьми у культурі, побуті та звичаях, у переконаннях і віруваннях як між народами, так і між етнічними, релігійними та іншими групами [3, 8].

Формування національної інтелігенції, сприяння збагаченню й оновленню інтелектуального генофонду нації, виховання її духовної еліти – це мета, що стоїть сьогодні перед закладами вищої освіти на одному рівні з підготовкою висококваліфікованих фахівців. Досягнення цієї мети можливе лише за умови комплексного підходу й залучення до цієї роботи всього професорсько-викладацького складу закладів вищої освіти (ЗВО), адміністрації, органів студентського самоврядування та громадських об'єднань студентської молоді.

Система заходів соціально-гуманітарного впливу на студентів Луганського національного університету імені Тараса Шевченка ґрунтується на основних положеннях Концепції національної системи виховання з урахуванням органічного взаємозв'язку процесу навчання та виховання.

Розроблені концептуальні засади соціально-гуманітарної роботи студентів університету охоплюють головну мету, цілі й завдання, ідейне підґрунтя, основні напрямки й засоби досягнення мети; визначають, які соціально-етичні й духовні риси необхідно прищеплювати студентам університету.

Соціально-гуманітарна робота враховує кращі зразки досвіду українських та світових закладів вищої освіти. Зокрема значну увагу приділено вимогам нормативних документів Болонського процесу.

Головною метою соціально-гуманітарної роботи університету є формування гармонійно розвиненої людини,

високоосвіченої, соціально активної й національно свідомої, наділеної глибокою громадянською відповідальністю, високими духовними якостями, родинними й патріотичними почуттями, особистості, яка є носієм кращих надбань національної та світової культури, здатна до саморозвитку й самовдосконалення. Така особистість – це насамперед громадянин української держави, її патріот, гуманіст, для якого пріоритетом є загальнолюдські й загальнодержавні цінності, це людина з високою фаховою підготовкою й широким світоглядом, розвинутим інтелектом, належним рівнем загальної, політичної та правової культури. Отже, ідеться про необхідність систематичного й цілеспрямованого виховання національного типу особистості, формування в неї національної свідомості і самосвідомості, завдяки чому досягається духовна єдність поколінь, наступність національної культури і безсмертя нації.

Завданнями соціально-гуманітарної роботи Луганського національного університету імені Тараса Шевченка є:

- формування національної свідомості, гідності громадянина, виховання поваги й любові до рідної землі й українських традицій;

- підготовка національно свідомої інтелігенції, збереження інтелектуального генофонду нації, примноження культурного потенціалу, який забезпечить високу ефективність діяльності майбутніх спеціалістів;

- формування громадянської, соціальної активності та відповідальності, залучення молоді до участі в процесі державотворення, розвитку суспільних відносин;

- вироблення чіткої громадянської позиції, прищеплення молодим людям віри у верховенство закону, який є єдиною гарантією свободи;

- культивування кращих рис української ментальності: працелюбності, прагнення до свободи, гармонії з природою, поваги до жінки, любові до рідної землі, підняття престижу української мови в академічному середовищі й розвиток україномовного освітнього простору – збагачення естетичного досвіду, участь у відродженні та створенні національно-культурних традицій міста, регіону, розширення творчих зв'язків з установами культури, розвиток художніх здібностей;

➤ виховання майбутніх фахівців авторитетними, високоосвіченими, носіями високої загальної політичної, правової, інтелектуальної, соціально-психологічної, естетичної, фізичної та валеологічної культури;

➤ створення умов для самореалізації особистості відповідно до її здібностей, суспільних і власних інтересів;

➤ створення умов для вільного розвитку особистості, її мислення й загальної культури, залучення до різних видів творчої діяльності (науково-дослідної, культурно-просвітницької, суспільно-гуманістичної, фізкультурно-оздоровчої, спортивної, правоохоронної);

➤ усвідомлення взаємозв'язку індивідуальної свободи з правами людини та її громадянським обов'язком;

➤ створення необхідних умов для ефективного розвитку студентського самоврядування, виявлення його потенційних лідерів та організаторів;

➤ забезпечення високого рівня професійності та вихованості молодого людини, сприяння розвитку індивідуальних здібностей, таланту та самореалізації;

➤ плекання поваги до своєї альма-матер, дотримання і розвиток демократичних та студентських традицій закладу вищої освіти.

1.2. Принципи організації соціально-гуманітарної роботи ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”

Принцип соціально-гуманітарної роботи – це основа, вихідне положення, що становить фундамент змісту, форм, методів, засобів і прийомів виховання та соціально-гуманітарного впливу на особистість. Принципи організації соціально-гуманітарної роботи зумовлені метою виховання. У Національній доктрині розвитку освіти України в 21 столітті основними названі такі принципи виховання:

- національної спрямованості;
- гуманізму;
- демократизму;
- єдності сім'ї й університету у вимогах до виховання;
- наступності;

- спадкоємності поколінь.

У Луганському національному університеті імені Тараса Шевченка виокремлюють такі принципи соціально-гуманітарної роботи:

- національної спрямованості;
- гуманізму;
- демократизму;
- цілісності;
- цілеспрямованості соціально-гуманітарної роботи;
- виховання в активній діяльності;
- неперервності;
- послідовності й систематичності;
- єдності виховання й життєдіяльності;
- народності;
- етнізації;
- виховання особистості в колективі.
- природовідповідності;
- культуровідповідності;
- суб'єкт-суб'єктної взаємодії;
- акмеологічний;
- життєвої творчої самодіяльності;
- толерантності;
- партнерства;
- єдності навчання, соціально-гуманітарної та науково-дослідної роботи;
- цілісності й системності соціально-гуманітарного впливу на студентів.

1.3. Вимоги основних принципів соціально-гуманітарної роботи

Принцип національної спрямованості передбачає формування національної самосвідомості усіх суб'єктів соціально-гуманітарного процесу, моральної та фізичної готовності до виконання громадянського обов'язку захисту територіальної цілісності та незалежності України, виховання любові до рідного краю, свого народу, шанобливого ставлення до його культури; поваги, толерантного ставлення до культури всіх народностей, які проживають в Україні та за її межами.

Принцип гуманізму передбачає створення оптимальних умов для інтелектуального і соціального розвитку кожного вихованця; виявлення глибокої поваги до людини; визнання природного права кожної особистості на свободу, на соціальний захист, на розвиток здібностей і вияв індивідуальності, на самореалізацію фізичних, психічних і соціальних потенцій, на створення соціально-психічного фільтра проти руйнівних впливів негативних чинників навколишнього природного і соціального середовища; виховання у молоді почуттів гуманізму, милосердя, добротності.

Принцип демократизму передбачає визнання академічною спільнотою права кожного на свободу виявлення своєї творчої індивідуальності, усунення авторитарних методів виховання.

Принцип цілісності організовує соціально-гуманітарну роботу як системний педагогічний процес; спрямовує його на гармонійний та всебічний розвиток студентської молоді, формування в неї цілісної картини світу; передбачає наступність у реалізації напрямів і етапів соціально-гуманітарної роботи на різних освітніх рівнях.

Принцип цілеспрямованості соціально-гуманітарної роботи передбачає спрямування соціально-гуманітарного процесу на досягнення основної мети виховання – всебічно розвиненої особистості, підготовка її до свідомої й активної трудової діяльності.

Принцип виховання в активній діяльності пов'язаний з психологічними особливостями студентської молоді. У процесі діяльності формується психіка людини. І студенти прагнуть реалізувати себе в активній діяльності. Через те в основу процесу виховання повинна бути покладена різноманітна діяльність, зокрема розумова, трудова, громадська, ігрова тощо.

Принцип неперервності визначає соціально-гуманітарну роботу як багатогранний і багатофакторний процес, який не обмежується ні часовими, ні віковими межами; виховання здійснюється від часу народження і триває впродовж усього життя; соціальне і природне середовище, діяльність особистості так чи так впливають на формування певних якостей; процес

навчання – важливий чинник виховання як через зміст навчального матеріалу, так і через організацію діяльності.

Принцип послідовності й систематичності вимагає забезпечувати певний вплив на особистість студента з урахуванням його вікових можливостей і розвитку, поступово розширювати систему вимог до діяльності; забезпечувати доцільну єдність вимог до вихованця з боку викладачів: створювати оптимальні умови для вияву самостійності студента при розв'язанні виховних завдань, дбаючи про розумне педагогічне керівництво.

Принцип єдності виховання й життєдіяльності заснований на тому, що процес виховання – це не відокремлена сфера діяльності уособлених людей, він залишається цілісною системою організації життєдіяльності студентської молоді в університеті, у соціально-природному середовищі; кожен компонент такої діяльності певним чином впливає на формування тих чи тих якостей особистості; організовуючи будь-який вид діяльності, необхідно дбати, щоб вона несла в собі виховний потенціал.

Принцип народності передбачає єдність загальнолюдських і національних цінностей; забезпечення національної спрямованості соціально-гуманітарної роботи; оволодіння духовними багатствами свого народу: мовою, традиціями, звичаями, національно-етнічною культурою; шанобливе ставлення до національних надбань тих народів, які живуть в Україні.

Принцип етнізації передбачає наповнення соціально-гуманітарної роботи національним змістом, спрямованим на формування національної свідомості й національної гідності; створення для студентської молоді усіх національностей, що є громадянами України, умов навчатися рідною мовою, вивчати традиції, звичаї, обряди свого етносу; забезпечення умов для відчуття етнічної причетності до свого народу, його культури, формування рис національної ментальності; виховання в молоді почуття соціальної відповідальності за збереження, примноження й продовження етнічної культури.

Принцип виховання особистості в колективі передбачає вплив колективу на виховання особистості,

згуртування колективу, участь студентів у самоврядуванні, що сприяє розвитку самостійності, самодіяльності, ініціативи. Індивід стає особистістю завдяки спілкуванню і пов'язаному з ним відокремленню. Найкращі умови для спілкування й відокремлення створюються в колективі. Отже, цей принцип виховання зумовлений об'єктивними закономірностями розвитку особистості. Його реалізація передбачає усвідомлення студентами того, що колектив – це могутній засіб виховання, що деякі позитивні риси особистості формуються лише в колективі. Саме розвиткові самостійності, самодіяльності, ініціативи, взаємодопомоги сприяють згуртованість колективу, участь студентів у роботі студентського самоврядування.

Принцип природовідповідності ураховує індивідуальні нахили і здібності студентів, рівень їхнього інтелектуального та загальнокультурного розвитку, специфіку курсу навчання й майбутньої спеціальності.

Принцип культуровідповідності передбачає виховання як культуротворчий процес, спрямований на формування базової культури особистості на основі набутого морально-етичного досвіду людства.

Принцип суб'єкт-суб'єктної взаємодії передбачає, що учасники соціально-гуманітарного процесу виступають рівноправними партнерами в процесі спілкування, беруть до уваги точку зору один одного, визнають право на її відмінність від власної, узгоджують свої позиції.

Акмеологічний принцип вимагає орієнтації соціально-гуманітарного процесу на вищі морально-духовні досягнення й потенційні можливості особистості, створення умов для досягнення нею життєвого успіху, розвиток індивідуальних здібностей.

Принцип життєвої творчої самодіяльності передбачає становлення особистості як творця свого життя, який здатен приймати власні рішення й нести за них відповідальність, повноцінно жити й активно діяти, постійно самовдосконалюватися, адекватно й гнучко реагувати на соціальні зміни.

Принцип толерантності передбачає інтегрованість української культури в європейський та світовий простір,

формування у вихованців відкритості, толерантного ставлення до цінностей, відмінних від національних ідей, до культури, мистецтва, вірувань інших народів, здатності диференціювати спільне та відмінне в різних культурах, сприймати українську культуру як невід'ємну частину загальнолюдської.

Принцип партнерства як форми стосунків між викладачами і студентами передбачає співпрацю у вирішенні питань навчання, відпочинку, побуту, підтримки й стимулювання студентських ініціатив.

Принцип єдності навчання, соціально-гуманітарної та науково-дослідної роботи передбачає добросовісне виконання кожним студентом своїх функціональних обов'язків і громадських доручень, участь у науково-дослідній роботі та громадському житті групи, курсу, факультету, інституту, університету.

Принцип цілісності й системності соціально-гуманітарного впливу на студентів з боку ректорату, директорату, деканату, кафедр, інших структурних підрозділів університету, викладачів, студентських самоврядних організацій [3, 6, 9].

Єдність принципів виховання потребує від суб'єктів соціально-гуманітарного процесу вміння реалізувати їх у взаємозв'язку, з урахуванням конкретних можливостей і умов.

II. ОРГАНІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНОЇ РОБОТИ. НАПРЯМИ І ФОРМИ

Зміст соціально-гуманітарної роботи у Державному закладі „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка” враховує положення законодавчих документів, зокрема Конституції України, Декларації прав людини, законів України „Про освіту” (2008, 2017) та „Про вищу освіту” (2014, 2017), Указу Президента України „Про заходи щодо розвитку духовності, захисту моралі та формування здорового способу життя громадян”, Національної доктрини розвитку освіти України у ХХІ ст., Концепції національно-патріотичного виховання молоді (2009 р.) тощо.

Пріоритетними напрямками в реалізації концепції в університеті наразі є формування особистості, яка усвідомлює свою приналежність до українського народу, спрямована на втілення в життя української національної ідеї, виховання демократичного світогляду, яка поважає громадянські права й свободи, традиції народів і культур світу, а також національний, релігійний, мовний вибір кожної людини.

Сутність соціально-гуманітарного процесу в ЛНУ імені Тараса Шевченка обумовлюється головними завданнями його діяльності. Відповідно до Державної національної програми „Освіта” пріоритетним напрямком визначено „створення життєздатного безперервного навчання й виховання для досягнення високих освітніх рівнів, забезпечення можливостей постійного духовного самовдосконалення особистості, формування інтелектуального та культурного потенціалу як вищої цінності нації”.

Отже, головним завданням діяльності ЛНУ імені Тараса Шевченка є не лише підготовка спеціалістів з теоретичним і кваліфікаційним рівнем, що відповідає світовим стандартам, а й фахівців, які керуються в професійній діяльності й повсякденному житті глибоко усвідомленою приналежністю до свого народу й держави, свідомо дотримуються державних законів і моральних норм.

Поєднання державних та суспільних інтересів, інтересів особистості й завдань, які стоять перед університетом, визначає сутність соціально-гуманітарного процесу в ЛНУ імені Тараса Шевченка, що зводиться до формування у студентів упродовж навчання таких якостей:

- високий професійний інтелект і культура;
- широкий кругозір і культурно-інтелектуальна ерудиція;
- національна самосвідомість і патріотизм;
- патріотичне ставлення до своєї держави та її інтересів;
- демократизм і громадська активність;
- гуманістичний світогляд;
- інтелігентність і висока моральна стійкість;
- гармонія естетичного та етичного виховання;
- дисциплінованість і самоорганізованість;
- працелюбність і повага до людей;

- ініціативність;
- самовимогливість;
- розвинута потреба у самовдосконаленні, зміцненні фізичних сил і здоров'я;
- бережливе, економне ставлення до державного майна та до природи [9, 21].

Особливу роль у становленні гуманістичного світогляду, соціально-політичної орієнтації, моральності й культури студентів відіграють гуманітарні та соціально-політичні наукові дисципліни: історія України, українознавчі дисципліни, українська та іноземна філологія, філософія.

Завдяки гуманітарним дисциплінам формується система поглядів студента, яка є визначальною у забезпеченні високої духовності та її суспільної поведінки. Значні можливості у формуванні висококваліфікованих спеціалістів мають спеціальні й фахові навчальні дисципліни та їх викладачі. Специфіка їхнього впливу на виховання студентів ґрунтується на їх тісному зв'язку з реальним життям, що забезпечує формування відповідних рис і якостей студентів у повсякденному житті, виробляє необхідні для професійної діяльності навички та вміння.

Головними завданнями виховання під час вивчення спеціальних дисциплін є формування високої професійної культури, вимогливості до себе, дисциплінованості, організованості, ініціативності у щоденній діяльності, готовності до праці, конкурентоспроможності.

Поряд з основним освітньо-виховним процесом, що здійснюється в ЛНУ імені Тараса Шевченка в процесі навчання й наукової роботи, де основне навантаження беруть на себе викладачі та куратори студентських груп, виховання студентів відбувається і в позанавчальний час через бібліотеку, студентські клуби, гуртки за інтересами, через діяльність органів студентського самоврядування, залучення їх до участі у роботі громадських організацій, мистецької творчості, спорту. Особливістю цієї ділянки соціально-гуманітарної роботи є її планомірний та змістовний характер організації й проведення відповідних заходів. Саме через них реалізуються природні та

набуті тенденції творчих можливостей студентів, створюються належні умови для їхнього всебічного розвитку.

Сучасний період розвитку суспільства в нашій незалежній державі відкриває широкі можливості для оновлення змісту освіти, що дає змогу формувати духовно багате покоління людей. Це обумовлює новий підхід до виховання студентської молоді в Україні. Виникла соціальна потреба у формуванні творчої особистості майбутнього фахівця, який би зміг розв'язувати як щоденні, так і масштабні завдання, що забезпечують не просто виживання, а прогрес нації. Ефективність формування творчої особистості, безперечно, підвищується, якщо забезпечується:

- використання педагогіки народознавства;
- засвоєння студентами знань про Вітчизну, народ, його культуру та спосіб життя, умінь і навичок у їх практичному застосуванні;
- співробітництво викладачів і студентів у виборі різних форм і видів діяльності;
- організація активної творчої патріотичної діяльності студентів у позааудиторний час.

Кожен з напрямів соціально-гуманітарної роботи спрямований на досягнення мети, розв'язання конкретних завдань і передбачає використання відповідних форм та методів роботи. Незмінна єдність, взаємодоповнюваність усіх видів виховання є важливою умовою результативності соціально-гуманітарної роботи в цілому.

Формування світоглядної культури передбачає збагачення й розвиток світогляду студентів як системи знань і переконань щодо навколишнього світу та свого місця у ньому, кристалізацію життєвих принципів особистісного буття, вироблення вміння обстоювати їх на практиці, виховання толерантності, поваги до людей, які мають інші світоглядні цінності.

Провідне значення у формуванні світоглядної культури студентів має належно організований навчальний процес, у першу чергу з дисциплін гуманітарної підготовки, як-то: філософії, історії України, релігієзнавства, соціології, психології та педагогіки, культурології, економічної теорії, політології

та ін., а також дисциплін циклу природничо-наукової та загальноекономічної підготовки фундаментального та професійного циклу: історії економіки та економічної думки, економічної історії, менеджменту, маркетингу тощо. Важливе значення мають також залучення молоді до активного суспільного життя, виконання громадських доручень, особиста ініціатива й участь у підготовці та проведенні культурно-масових і громадсько-політичних заходів.

Процес формування світоглядної культури здійснюється на плюралістичній основі й передбачає вільне світоглядне самовизначення кожної молодої людини.

Реалізація зазначеного та основних завдань і принципів соціально-гуманітарної роботи в університеті здійснюється в таких **пріоритетних напрямках**:

- сприяння розвитку у студентів почуття патріотизму, шанобливого ставлення до українських культурно-історичних цінностей;
- збереження й розвиток корпоративної культури, що базується на кращих традиціях і здобутках університету;
- сприяння розвитку всебічно розвиненого, інтелектуального, соціально активного громадянина;
- інтернаціоналізація діяльності університету, формування культури міжнаціональних стосунків;
- сприяння безперешкодному доступу студентів з обмеженими можливостями до якісного навчання, побуту, дозвілля, всебічно гармонійного розвитку;
- розвиток системи студентського самоврядування;
- підтримка талановитої студентської молоді;
- створення належних умов для адаптації випускників університету до сучасного ринку праці та стимулювання мотивації до трудової діяльності.

2.1. Сприяння розвитку у студентів почуття патріотизму, шанобливого ставлення до українських культурно-історичних цінностей. У цьому напрямку здійснюється громадянське, національне і патріотичне виховання.

Одним із пріоритетних напрямків сучасної соціально-гуманітарної роботи є **громадянське виховання** – процес формування свідомого громадянина, людини з притаманними їй особистісними якостями й рисами характеру, світоглядом і способом мислення, почуттями, вчинками та поведінкою, спрямованими на розвиток демократичного громадянського суспільства в Україні.

Головна мета громадянського виховання – це підготовка студентської молоді до життя у громадянському демократичному суспільстві, у взаємопов'язаному світі, визнання та прийняття цінностей, що виступають головними, визначальними для нашого суспільства; це формування громадянської позиції у кожного студента. Процес розвитку й формування громадянина – це процес розвитку особистості, у якій органічно поєднуються високі моральні чесноти, громадянська зрілість, патріотизм, професійна компетентність, активність, творчі начала, почуття обов'язку й відповідальності перед суспільством, перед Батьківщиною [4].

Згідно з Концепцією громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності закладам вищої освіти необхідно вирішити систему завдань:

- формування національної свідомості, належності до рідної землі, народу;
- визнання духовної єдності поколінь та спільності культурної спадщини;
- виховання почуття патріотизму, відданості в служінні Батьківщині;
- формування соціальної активності особистості на основі таких соціальних умінь, як готовність узяти на себе відповідальність, здатність до спільного життя і співпраці в громадянському суспільстві, здатність до самостійного життєвого вибору на основі гуманістичних цінностей;
- формування працелюбності особистості, відповідальності за свої дії;
- уміння визначати форми та способи своєї участі в житті суспільства;

- виховання негативного ставлення до будь-яких форм насильства;
- утвердження гуманістичної моралі та формування поваги до таких цінностей, як свобода, рівність, справедливість;
- усвідомлення взаємозв'язку між ідеями індивідуальної свободи, прав людини та її громадянською відповідальністю;
- формування політичної та правової культури засобами громадянської освіти, яка дає знання про політичні системи і владу на всіх рівнях суспільного життя, про закони та законодавчі системи;
- розвиток критичного мислення, що забезпечує здатність усвідомлювати та відстоювати особисту позицію в тих чи інших питаннях, уміння знаходити нові ідеї та критично аналізувати проблеми, брати участь у дебатах, уміння переосмислювати дії та аргументи, передбачати можливі наслідки дій та вчинків.

Серед критеріїв і результатів громадянського виховання неабияке місце посідає *громадянськість особистості*, яку складають моральна, політична та правова культура, почуття власної гідності, внутрішньої свободи і водночас вболівання за суспільні ідеали, за пріоритети держави, блага свого народу і його дружні взаємини у світовому співтоваристві [4].

Громадянськість – духовно-моральна цінність, світоглядна і психологічна характеристика особистості, що визначає її обов'язок і відповідальність перед співвітчизниками, Батьківщиною; це реальна можливість втілення в життя сукупності соціальних, політичних і громадянських прав особистості, її інтеграція в культурні й соціальні структури суспільства [5].

Громадянське виховання потребує додержання таких принципів:

- гуманізації та демократизації, які передбачають рівноправність учасників виховної взаємодії, їх взаємоповагу, діалогічність, відкритість до сприймання громадянських цінностей: щирості, доброти, справедливості, доброзичливості, милосердя;
- самоактивності й саморегуляції, які сприяють розвитку суб'єктивних характеристик, формують здатність до

критичності й самокритичності, до прийняття самостійних рішень, вироблення громадянської позиції, почуття відповідальності;

- системності, що передбачає гармонійне розкриття нових якостей у структурі особистості;

- комплексності й міждисциплінарної інтегрованості, під якими розуміють поєднання навчального й виховного процесів, зусиль різних інституцій – сім'ї, закладу освіти, громадських спілок, молодіжних самодіяльних об'єднань;

- наступності та безперервності, які полягають в етапності виховання, на кожному з яких ускладнюються й урізноманітнюються зміст і напрями розвитку утворень, які становлять цілісну систему громадянських чеснот особистості;

- культуровідповідності, що означає єдність громадянського виховання з історією та культурою народу, його мовою, народними традиціями та звичаями, які забезпечують духовну спільність, наступність і спадкоємність поколінь;

- інтегративності, в основі якого лежить інтегрованість української та загальнолюдської культури. Полягає у забезпеченні передумов для формування особистості на національному ґрунті, її відкритості для інших культур, ідей та цінностей. Лише така особистість здатна зберігати національну ідентичність, бо усвідомлює національну культуру як невід'ємну складову культури світової.

Ефективність громадянського виховання залежить від спрямованості навчально-виховного процесу, провідна роль у якому належить предметам соціально-гуманітарного циклу, чільне місце серед яких посідає іноземна мова [5].

Національне виховання – це історично обумовлена і створена самим народом система ідей, поглядів, переконань, ідеалів, традицій, звичаїв та інших форм соціальної практики, спрямованої на організацію життєдіяльності молоді, виховання її в дусі природно-історичного розвитку матеріальної й духовної культури нації. Система виховання ґрунтується на ідеях національного світогляду, філософії, ідеології, а не на ідеях якогось учення чи якоїсь партії, громадсько-політичної організації. Національна система виховання ґрунтується на

засадах родинного виховання, народної педагогіки, наукової педагогічної думки, що ввібрали в себе надбання національної виховної мудрості. Вона охоплює ідейне багатство народу, його морально-естетичні цінності, трансформовані в засобах народної педагогіки, народознавства, принципах, формах і методах організації виховного впливу на молодь (теоретичний аспект), а також постійну і систематичну виховну діяльність сім'ї, державних і громадських навчально-виховних закладів, осередків (практичний аспект) [17].

Національне виховання ґрунтується на таких фундаментальних принципах, як природовідповідність, народність, етнізація виховання, гуманізм, демократизм, зв'язок виховання з життям, трудовою діяльністю народу, поєднання педагогічного керівництва із самодіяльністю студентів, реалізація народознавчого, людинознавчого й особистісного підходів у процесі навчання й виховання тощо [3].

Актуальність **патріотичного виховання** студентів в освітньо-виховному процесі ЗВО визначається низкою обставин: соціальною ситуацією, що склалася нині в нашій країні, перетвореннями в суспільному, політичному, економічному житті (інтеграційні процеси, що відбуваються в Україні, європоцентричність, пробудження громадянської і громадської ініціативи, виникнення різних громадських рухів, розповсюдження волонтерської діяльності), переоцінкою цінностей у свідомості людей, процесом формування в Україні єдиної політичної нації. Саме патріотичне виховання спрямоване на забезпечення цілісності, соборності України, що є серцевиною української національної ідеї.

Метою патріотичного виховання є формування у студентів поваги та любові до Батьківщини, відданості, готовності захищати, збагачувати особистою працею, максимально сприяти вивченню й досконалому володінню державною мовою. Принципово важливим є вивчення історії, культури, традицій, звичаїв України, кращих досягнень у галузях науки, освіти, техніки, мистецтва як минулого, так і сучасності. Патріотичне виховання здійснюється з урахуванням специфіки навчальних дисциплін на лекціях, семінарах, практичних заняттях та в позанавчальний час [1].

Сутнісними характеристиками патріотичного виховання студентів в освітньо-виховному середовищі вищого закладу освіти є багатофакторність, довготривалість, перспективність, комплексність, ступневість.

Багатофакторність цього феномену визначається наявністю багаточисельних чинників внутрішнього і зовнішнього середовища: сім'я, університет, формальні і неформальні контакти студентів з іншими людьми, звернення до творів літератури, мистецтва, засобів масової інформації, які різно та цілеспрямовано, а іноді й стихійно впливають на процес патріотичного виховання студентів.

Систематичність і тривалість передбачає реалізацію виховних дій в певному порядку й системі:

- цілепокладання і планування процесу патріотичного виховання студентів, його основних стадій і етапів реалізації;
- відбір змісту процесу патріотичного виховання студентів: форм, методів, засобів;
- організацію процесу патріотичного виховання студентів;
- контроль над протіканням процесу патріотичного виховання студентів;
- визначення основних напрямків корекції процесу патріотичного виховання студентів;
- ухвалення управлінських рішень;
- прогнозування подальшого ходу процесу патріотичного виховання студентів і динаміки патріотичної вихованості студентів [1].

Мета патріотичного виховання молоді в закладі вищої освіти може бути досягнута шляхом реалізації таких виховних завдань:

- забезпечення сприятливих умов для самореалізації особистості в Україні відповідно до її інтересів та можливостей;
- виховання правової культури, поваги до Конституції України, Законів України, державної символіки – Герба, Прапора, Гімну України та історичних святинь;
- сприяння набуттю молоддю соціального досвіду, успадкування духовних та культурних надбань українського

народу;

- формування мовної культури, оволодіння українською мовою та розуміння і вживання її як духовного коду нації;

- формування духовних цінностей українського патріота: почуття патріотизму, національної свідомості, любові до українського народу, його історії, Української Держави, рідної землі, родини, гордості за минуле й сучасне на прикладах героїчної історії українського народу та кращих зразків культурної спадщини;

- відновлення і вшанування національної пам'яті;

- утвердження в свідомості громадян об'єктивної оцінки ролі українського війська в українській історії, спадкоємності розвитку Збройних Сил у відстоюванні ідеалів свободи та державності України і її громадян, формування психологічної та фізичної готовності молоді до виконання громадянського та конституційного обов'язку щодо відстоювання національних інтересів та незалежності держави, підвищення престижу і розвиток мотивації молоді до державної та військової служби;

- забезпечення духовної єдності поколінь, виховання поваги до батьків, людей похилого віку, турбота про молодших та людей з особливими потребами;

- сприяння діяльності організацій, клубів та осередків громадської активності, спрямованих на патріотичне виховання молоді;

- підтримання кращих рис української нації – працелюбності, прагнення до свободи, любові до природи та мистецтва, поваги до батьків;

- створення умов для розвитку громадянської активності,

- професіоналізму, високої мотивації до праці як основи конкурентоспроможності громадянина, а відтак і держави;

- сприяння розвитку фізичного, психічного та духовного здоров'я; задоволення естетичних та культурних потреб особистості;

- виховання здатності протидіяти проявам аморальності, правопорушень, бездуховності, антигромадської діяльності;

- створення умов для посилення патріотичної спрямованості телерадіомовлення та інших засобів масової

інформації під час висвітлення подій і явищ суспільного життя;

- реалізація індивідуального підходу до особистості та виховання;

- забезпечення умов для самореалізації особистості відповідно до її здібностей, власних і суспільних потреб та інтересів;

- розвиток світоглядної культури молодшої людини, її ціннісних орієнтацій і створення умов для вільного світоглядного вибору;

- професійне виховання, яке передбачає становлення юнаків і дівчат як досвідчених фахівців, які досконало володіють професійними знаннями, вміють творчо застосовувати їх на практиці, приймати нестандартні рішення, готових до роботи в умовах ринкових відносин;

- уведення молодих людей у світ господарського, соціального, політичного, культурного досвіду цивілізації і свого народу;

- оволодіння результативними методами та навиками набуття нових знань, формування потреби у постійному інтелектуальному, духовному і моральному збагаченні та самовдосконаленні [7].

Для вирішення зазначених питань виховна соціально-гуманітарна робота повинна проводитися за такими напрямками:

- визначення пріоритетних напрямків роботи з патріотичного виховання на сучасному етапі, збагачення змісту патріотичного виховання;

- розвиток форм і методів виховання на основі нових інформаційних технологій;

- посилення громадянсько-патріотичної спрямованості в програмах соціально-гуманітарних дисциплін, необхідність застосування інноваційних форм педагогічного впливу на молодих людей, підвищення рівня підготовки, а також рівня сформованості патріотичної вихованості.

Значний виховний потенціал мають такі дисципліни, як „Історія України”, „Українська мова”, „Культурологія”, „Політологія”, дисципліни професійної підготовки. Патріотизм – це поєднання знань, почуттів і дій. Патріотичне виховання не

протиставляється, а органічно доповнюється національним та інтернаціональним вихованням. У процесі патріотичного виховання культивуються кращі риси української ментальності: любов до України, працелюбність, індивідуальна свобода, зв'язок із природою, ширість і доброта, гостинність, повага до рідних та ін.

Результатом патріотичного виховання можна вважати людину, громадянина чи представника певної нації або національності, який розуміє і поділяє сутність національної ідеї; є носієм національної культури; своєю професійною діяльністю сприяє економічному, науковому, культурному зростанню Батьківщини; любить і відстоює рідну мову, користується нею; любить, захищає і відстоює рідну країну / державу / територію; любить, захищає і відстоює свої звичаї, традиції; любить, захищає і підтримує співгромадян з патріотичним способом мислення; постійно відчуває гордість за вищенаведене і приналежність до цих категорій.

Істинний патріот – це завжди людина національно зріла.

2.2. Збереження й розвиток корпоративної культури, що базується на кращих традиціях і здобутках університету.

Стратегічним завданням розвитку університету є **збереження і розвиток корпоративної культури**, що базується на кращих традиціях і здобутках університету. Створення цілеспрямованого, боекватного колективу, готового заради своєї альма-матер на певні самопожертви, які в перспективі дадуть можливість створити таку матеріальну базу, яка обслуговуватиметься високоосвіченими, професійно підготовленими та патріотично налаштованими викладачами, співробітниками та студентами університету.

Формування духу корпоративної єдності як викладацького складу, так і студентства відбувається шляхом залучення їх до скарбниці традицій та історії університету. Луганський національний університет імені Тараса Шевченка – це вищий навчальний заклад з найкращими світовими й вітчизняними традиціями, до більшості з яких університет додав власні особливості, сформувавши суто свої – традиції Луганського національного.

2.3. Сприяння розвитку всебічно розвиненого, інтелектуального, соціально активного громадянина.

Серед доміант у соціально-гуманітарному процесі університету – формування духовно й фізично розвиненого громадянина, виховання у студентів патріотизму, шанобливого ставлення до українських культурно-історичних цінностей. Духовний і фізичний аспекти взаємодіють на підставі ідентичних особливостей. У реалізації цього стратегічного напрямку основне навантаження несе розгалужена структура клубів, гуртків, об'єднань, які функціонують в університеті.

У межах напрямку здійснюється **духовне та моральне виховання** студента. Це складна інтегральна система формування його особистісних якостей, які характеризують ступінь розвитку і саморозвитку моральних цінностей, переконань, мотивів, знань, умінь, почуттів і здібностей, що їх студент виявляє в різних ситуаціях морального вибору та моральної діяльності в порівнянні з тими високогуманними цінностями, принципами, правилами, які в сучасному соціокультурному середовищі заведено вважати нормативними, або ідеальними. Таким вихованням забезпечується засвоєння студентами моральної культури суспільства, норм поведінки, міжлюдських стосунків, сприйняття їх як правил, що регулюють власну життєдіяльність, усвідомлення критеріїв добра і зла. У результаті морального виховання досягається єдність етичних знань, моральних почуттів та переконань і потреб у високоморальних вчинках. Важливим показником міри моральності особистості є ступінь зрілості її основних моральних рис, як-от: совість, честь, гідність, доброта, відповідальність, сором, дисциплінованість, принциповість. Висока моральність – це завжди єдність слова і діла, чесність і порядність, сумлінне виконання людиною синівських, професійних, громадянських обов'язків, вірне служіння Україні. Утілюється моральність у конкретних вчинках, діях індивіда незалежно від сфери їх вияву [21].

У моральному вихованні поєднуються принципи і норми загальнолюдської моралі та національної моральної цінності. Моральне виховання пов'язане з правовим вихованням.

Поєднуючись, вони забезпечують формування культури людської поведінки.

Студент є носієм певної моралі і виховується як під час освітньо-виховного процесу, так і середовищем особистого буття. У зв'язку з цим важливу роль відіграють соціогуманітарні дисципліни, передусім етика, бесіди на моральні теми, зустрічі з видатними особистостями, читання художньої літератури, неухильне додержання правил внутрішнього розпорядку університету. Значний потенціал морального впливу на студентів має первинна профспілкова організація студентів, клуби за інтересами.

Отже, у процесі організації життєдіяльності студентів у культурно-освітньо-виховному просторі сучасного закладу вищої освіти складається система цілей, які орієнтують педагогічний персонал на розвиток виховання студента передусім як громадянина, як фахівця, як високоморальної, інтелігентної, творчої, конкурентоспроможної особистості, як культурної людини.

Виховання студента як *громадянина* передбачає становлення патріота, тобто людини з активною громадянською позицією, орієнтованої на демократичні цінності та свободи, здатної до захисту права та виконання своїх громадянських обов'язків, визначених Конституцією України [1].

Виховання студента як *фахівця* орієнтовано на розвиток:

- глибокої зацікавленості, любові до обраної професії, професійної самосвідомості, ерудиції та компетенції;
- усвідомлення професійного інтересу й відповідальності;
- здатності ставити творчі та ефективно розв'язувати професійні завдання в обраній сфері професійної діяльності;
- готовності приймати нестандартні рішення;
- відкритості для нових досягнень науки, техніки і практики.

Важливу роль у цьому процесі відіграє особистість викладача насамперед дисциплін фахового спрямування.

Виховання студента як *високоморальної особистості* має на меті розвиток:

- високого рівня моральних чеснот (чесності, обов'язку, відповідальності, доброзичливості тощо);

- моральної культури, зокрема й розуміння високоморальних національних і загальнолюдських цінностей;

- гуманістичних поглядів, переконань і світогляду.

Виховання студента як **інтелігентної особистості** спрямовано на розвиток:

- високої культури спілкування та поведінки;

- високого рівня ерудиції;

- системності та критичного мислення;

- естетичної, художньої культури;

- прогресивних поглядів та переконань;

- толерантності й поважного ставлення до людей іншої національності та інших поглядів і переконань;

- кращих рис і традицій української інтелігенції.

Виховання студента як **творчої особистості** передбачає розвиток:

- методологічної, дослідницької культури;

- творчо-пошукових умінь та здібностей;

- здібностей як до індивідуальної, так і до колективної творчості в обраній сфері професійної діяльності;

- здібностей до креативного, системного застосування знань у розв'язанні професійних теоретичних і практичних завдань.

Виховання студента як **конкурентноспроможної особистості** ставить за мету розвиток:

- працьовитості;

- стресостійкості;

- неперервного професійного саморозвитку;

- комунікативних і лідерських якостей;

- етично-правової відповідальності;

- уміння виконувати та завершувати роботу на високому якісному рівні;

- прагнення постійно підвищувати свій рівень інформаційної культури.

Інтеграція всіх наведених якостей уможливило виховання студента як *культурної людини*, у зв'язку з чим велика відповідальність покладається на кафедри соціогуманітарних дисциплін [2].

Політичне виховання спрямоване на формування у студентської молоді політичної культури, що включає розвиток уявлення про механізми політичного процесу, способи досягнення політичної мети, знайомство з політичною діяльністю держави, з її політичним досвідом і досвідом інших країн. Політичне виховання здійснюється у процесі навчальних занять соціально-гуманітарного циклу, а також через усю систему позааудиторної роботи: роботу наукових гуртків, політичних клубів, конференцій, на яких обговорюються актуальні питання сучасності; через лекції, бесіди, зустрічі з політиками, депутатами різних рівнів. Однак треба пам'ятати, що при цьому не мають за мету формування у студентів певної політичної орієнтації, мова йде лише про політичну культуру.

Правове виховання – це формування соціально зрілої, відповідальної поведінки юнаків та дівчат на основі знань, норм і принципів чинного законодавства України, поваги до прав і свобод інших людей, шанобливого ставлення до державних символів. Правова культура особистості невід'ємна від активної протидії особам, організаціям і установам, що порушують закони, зазіхають на територіальну цілісність і незалежність України, завдають збитків державі та її громадянам.

Важливим складником цього напрямку є правова освіта, яка забезпечується чезез викладання правових дисциплін, пропаганду чинного законодавства викладачами університету, організацію зустрічей студентів і співробітників університету з працівниками правоохоронних органів, проведення „круглих столів”, вечорів запитань і відповідей, виставок тематичної літератури. Організаційно правова освіта здійснюється передусім викладачами кафедр політології і правознавства.

Важливим засобом правового виховання в ЛНУ імені Тараса Шевченка є створення атмосфери вимогливості щодо сумлінного виконання студентами своїх функціональних обов'язків, додержання положень і правил внутрішнього

розпорядку університету, наказів ректора, розпоряджень директорів / деканів.

Трудове виховання має на меті формування любові до праці та потреби в ній, потреби в набутті знань і вмінь професійно здійснювати діяльність, реалізовувати через неї свої нахили і здібності, виконувати свої обов'язки професійно, відповідально, якісно. Трудове виховання ефективно впливає на становлення і розвиток волі, здатності цілеспрямовано переборювати труднощі, що виникають на життєвому шляху людини, сприяє усвідомленню цінності праці та її провідної ролі в утвердженні індивіда в суспільстві й розвитку суспільних відносин, учить правильно організовувати трудовий процес, творчо, ініціативно та зацікавлено ставитись до самої праці, її результатів, до людей, які люблять і вміють працювати.

Трудове виховання здійснюється передусім через залучення студентів до конкретних видів діяльності. Основний вид праці студентів – навчання. Належно організований навчальний процес спонукає студентів до цілеспрямованого набуття знань і досвіду, сумлінного виконання своїх обов'язків, оволодіння обраною професією. Формування поваги та любові до праці й потреби в ній відбувається також через залучення студентів до інших видів діяльності, зокрема громадсько-політичної, науково-дослідної, самоврядної, художньої самодіяльності, спортивних змагань, суспільно корисної праці.

Важливу роль у трудовому вихованні відіграють ректорат, директорат / деканат, кафедри, наукове студентське товариство, первинна профспілкова організація студентів. Оволодіння студентами спеціальними дисциплінами, навчальними курсами „Безпека життєдіяльності”, „Основи охорони праці” допомагає формувати культуру праці, дотримуватись у цій сфері законів розвитку людини, природи і суспільства.

Професійне виховання взаємопов'язане з трудовим вихованням та є його логічним продовженням. Суттю професійного виховання є становлення студента як фахівця. Розв'язанню цього завдання підпорядковується діяльність усіх структурних підрозділів ЛНУ імені Тараса Шевченка, а перш за все ректорату, директоратів / деканатів, кафедр та кураторів груп і кожного викладача.

Освітній процес в університеті є основною ланкою професійного становлення студента. Тому принципово важливо поєднувати теорію і практику, з найбільшою ефективністю передавати студентам необхідний обсяг знань і вмій, навчити їх систематично працювати над собою, вміло користуватися набутими знаннями в умовах ринкової економіки. Лекції, практичні заняття, зустрічі з фахівцями, самостійні заняття в бібліотеці, науково-дослідна робота, підготовка курсових і кваліфікаційних робіт – далеко не повний перелік форм роботи на шляху професійного становлення молодих людей. Важливою в цьому процесі є особистість викладача передусім дисциплін фахового спрямування. Одним з складників професійного становлення є оволодіння знаннями та навичками роботи з людьми, психологічна готовність працювати в ринкових умовах та відповідати за результати своєї роботи. Результатом професійного виховання є любов і повага до обраної професії, глибокі та різнобічні фахові знання й уміння, творчий підхід індивіда до розв'язання наявних проблем, готовність приймати нестандартні рішення, особиста відповідальність за справу, відкритість для нових досягнень науки, техніки і практики [6, 8].

Організують та здійснюють заходи з цього напрямку органи студентського самоврядування, клуби та первинна профспілкова організація студентів.

Художньо-естетичне виховання покликано забезпечувати становлення і розвиток у студентів відчуття, розуміння й потреби у красі, усвідомлення необхідності жити і творити за її законами, з позицій естетичних правил оцінювати явища й процеси навколишньої дійсності. Естетичне ставлення людини до світу пов'язане з емоційним переживанням, насолодою від сприйняття об'єктів, які розглядаються як довершені, гармонійні, прекрасні. Свідомість молодих людей – це відкрите поле для сприйняття різноманітних, нерідко суперечливих, естетичних ідей, поглядів і теорій. Найважливішими завданнями цього напрямку виховання є вироблення зрілих естетичних смаків, уміння відрізнити насправді естетичні цінності від хибних, надуманих, формування потреби в естетизації умов праці та проживання. Також необхідно навчити юнаків і дівчат працювати і

спілкуватися з іншими людьми красиво, отримувати естетичне задоволення від результатів діяльності.

Формування естетичної культури студентів відбувається як у процесі навчання, так і в позанавчальний час. Теоретичним підґрунтям естетичного виховання є дисципліни соціогуманітарного спрямування, передусім „Історія”, „Філософія”, „Естетика”, „Соціологія”, „Психологія”, „Культурологія”. Чуттєво-емоційний компонент значною мірою реалізується через участь студентів у художній самодіяльності, гуртках і студіях, заходах, що проводить університетський Центр культури та дозвілля спільно з первинною профспілковою організацією студентів та літературною студією, естетичне оформлення результатів праці студентів, відвідування театрів, виставок, музеїв, зустрічі з діячами літератури і мистецтва, проведення творчих вечорів, читання художньої літератури та поезії, слухання музики. Значну роль в естетичному вихованні відіграють національні естетичні традиції, народна творчість (фольклор, декоративно-прикладне мистецтво, архітектура та ін.).

Виховання культури поведінки та спілкування спрямоване на набуття сукупності усталених морально-естетичних і соціально значущих якостей особистості, які виявляються в повсякденному житті та умінні співіснувати з іншими людьми. Виховання культури поведінки ставить за мету засвоєння моральних вимог суспільства, закріплення у нормах, принципах та ідеалах, та їх інтеграцію в особистий досвід. Культура поведінки охоплює:

- зовнішній вигляд;
- автономність та ролі;
- імідж і презентацію;
- стиль життя і репрезентування себе.

Виховання культури спілкування, зі свого боку, передбачає формування таких якостей, як-от:

- гуманність, толерантність;
- уміння передбачати морально-психологічні наслідки своєї поведінки;
- здатність до компромісів.

Виховання культури навчальної та науково-дослідної діяльності розглядається як цілісна, багатовимірна, багаторівнева, відкрита особистісна й ціннісно-орієнтована система творчої самореалізації, саморозвитку, самовиховання, заснована на інтеграції логічних, інтуїтивних, евристичних, рефлексивних, емпатійних компонентів.

До найбільш ефективних педагогічних технологій, які забезпечують саморозвиток і самовиховання студентів, належать:

- технологія проблемно-пошукового навчання;
- особистісно-орієнтовані технології організації навчально-виховної діяльності студентів;
- тренінги творчого саморозвитку, особистісного зростання, релаксації, аутотренінгу;
- ігри-дослідження;
- суб'єктно-орієнтовані дослідні практикуми;
- інформаційні технології.

Виховання інформаційної культури в загальному розумінні – це виховання у сфері культури, пов'язаної із функціонуванням та користуванням інформацією в суспільстві.

Модель інформаційної культури особистості становлять три компоненти:

- *когнітивний блок* (інтернет-грамотність; навички поводження з інформацією; уміння організувати пошук необхідної інформації; уміння працювати з відібраною інформацією: структурувати, систематизувати, узагальнювати, подавати у вигляді, зрозумілому іншим людям; уміння спілкуватися з іншими людьми за допомогою сучасних засобів передачі інформації тощо);

- *емоційно-ціннісний блок* (зміст інформаційних потреб та інтересів; мотиви звернення до різних джерел інформації та пов'язані з ними очікування; ступінь задоволення інформаційних потреб; самооцінка інформаційної компетентності тощо);

- *праксеологічний блок* (способи пошуку та канали одержання необхідної інформації; інтенсивність звернення до різних джерел інформації та їх характеристика; застосування

одержаної інформації в різних сферах своєї діяльності; способи розповсюдження нової інформації, форми діяльності в Інтернеті тощо).

Виховання інформаційної культури починається з формування інформаційної складової – знань. Саме вони, трансформуючись далі в уміння й навички, закладають основу когнітивного блоку, а потім безпосередньо впливають на рівень інформаційної культури студентів. Інформаційна культура студентів стає визначальним фактором їхньої майбутньої трудової діяльності [11].

Екологічне виховання спрямовано на утвердження у свідомості студентів знань про природу як єдину основу життя на Землі, переконань про необхідність гуманного ставлення до неї, особисту відповідальність за майбутнє, формування вміння провадити діяльність, дбайливо оберігаючи довкілля.

І хоч основні спеціальності в університеті не мають прямого відношення до екологічної компетентності, нормативні курси все ж мають викладатись зі спеціальним акцентуванням уваги на екологічних питаннях. В екологічному вихованні беруть участь усі викладачі, куратори студентських академічних груп I курсу, первинна профспілкова організація студентів. Важливе значення мають екскурсії до екологічних центрів, участь студентів в акціях екологічного характеру, зустрічі з ученими і представниками екологічних організацій.

Принципово важливим аспектом екологічного виховання є усвідомлення студентами потреби робити у процесі майбутньої професійної діяльності все від них залежне для забезпечення екологічно чистих умов виробництва.

Фізичне виховання та утвердження здорового способу життя – це розвиток і зміцнення здоров'я студентів, їхніх фізичних задатків та здібностей, утвердження активного, здорового способу життя, вироблення вмінь самостійно використовувати форми і методи фізичної культури в процесі власної життєдіяльності. Цей напрям виховання охоплює пропаганду здорового способу життя і конкретну діяльність, спрямовану на фізичне вдосконалення та фізичне загартування молоді. У сучасних умовах вкрай важливою є робота зі студентами щодо роз'яснення шкідливості вживання

алкогольних напоїв і наркотичних речовин, куріння; також необхідно проводити профілактичні заходи щодо запобігання різноманітним захворюванням.

Фізичне виховання здійснюється на заняттях із фізичної культури, через участь юнаків і дівчат у роботі спортивних секцій, клубів, під час спортивних змагань, туристичних походів. Організують та проводять роботу в цьому напрямі кафедри інституту фізичного виховання і спорту, спортивний клуб університету, органи студентського самоврядування, первинна профспілкова організація студентів.

2.4. Інтернаціоналізація діяльності університету, формування культури міжнаціональних стосунків.

В умовах постійного зростання кількості та розширення географії студентів інших держав виникає потреба у виділенні стратегічного завдання, пов'язаного з **інтернаціоналізацією діяльності університету та формуванням культури міжнаціональних стосунків**. Підставами для реалізації цього завдання є діяльність англійського клубу, молодіжного клубу східних культур, студентських об'єднань інститутів/факультетів та відділу міжнародних зв'язків.

Інтернаціональне виховання – це залучення молодих людей до вивчення економічних, політичних, соціальних, культурологічних та інших цінностей, створених народами світу, формування поваги до міжнародного суспільного досвіду, бажань і вмінь його переймати, допомагати представникам інших етносів, суспільств та держав у розв'язанні наявних питань і проблем. Однією з базових основ цього напрямку виховання є кількісне та якісне зростання обсягу знань студентів про інші етноси (народи), держави, суспільства, їхні досягнення у різних сферах людської життєдіяльності. Важливо під час навчального процесу постійно наголошувати на інтернаціональному характері науки, звертати увагу на співпрацю народів і держав у розв'язанні проблем глобального характеру [6].

Важливе значення для формування у молодих людей інтернаціональних почуттів має вивчення іноземних мов, упровадження в навчальний процес в університеті європейських

технологій навчання і критеріїв оцінок знань, стажування та участь у міжнародних конференціях, співпраця ЛНУ імені Тараса Шевченка з провідними вищими навчальними закладами України та інших держав, виступи перед студентами викладачів університету, які працювали або проходили стажування за кордоном, лекції іноземних фахівців, проведення тематичних „круглих столів”, відвідування виставок, на яких репрезентовані новітні досягнення іноземних науковців, фахівців, фірм, підприємств у галузях освіти, науки, техніки та технології.

Інтернаціональне виховання органічно доповнює патріотичне виховання, допомагає глибше усвідомити місце і роль України у світі, чіткіше визначити шляхи її інтеграції у європейське і світове співтовариства.

2.5. Сприяння безперешкодному доступу студентів з обмеженими можливостями до якісного навчання, побуту, дозвілля, всебічно гармонійного розвитку.

Студент з інвалідністю – це насамперед людина, яка має обмежені можливості, зумовлені фізичними, психологічними, сенсорними і соціальними бар’єрами, що не дають їй змогу легко та повноцінно інтегруватися й адаптуватися, жити повноцінним життям.

Конституцією України (ст. 53) гарантовано кожному громадянину держави право на безоплатну вищу освіту в державних та комунальних навчальних закладах. Реалізація цієї конституційної норми вимагає створення спеціальних умов не тільки для навчання, але й повноцінного існування осіб з обмеженими можливостями. Здобуття повноцінної освіти для них набуває особливого значення, оскільки засвоєння фахових навичок дає можливість реалізувати здібності, частково або повністю адаптуватися у суспільстві.

Основними цілями інклюзивної вищої освіти в Україні є:

- залучення молоді з обмеженими можливостями в освітній процес та отримання необхідних професійних навичок;
- соціалізація студентів-інвалідів у сучасному суспільстві в цілому та освітньому середовищі ВНЗ зокрема;

- створення активної поведінкової установки у студентів з обмеженими функціональними можливостями на впевнене позиціонування себе в сучасному суспільстві;
- уміння молоді з обмеженими можливостями перетворювати свої недоліки в достоїнства;
- зміна ставлення сучасного суспільства до людей з обмеженими можливостями через залучення їх до суспільства.

Студент з обмеженими фізичними можливостями як особистість розглядається з трьох позицій:

- психологічної, яка передбачає врахування психологічних особливостей студента (його рис характеру, темпераменту, комунікативних здібностей, самооцінки);
- соціальної, яка враховує той факт, що студент з фізичними обмеженнями належить до окремої соціальної групи людей-інвалідів. Коли молода людина з особливими потребами входить у нове середовище вищого навчального закладу, вона відчуває ситуацію вибору життєвого шляху, потребує допомоги у формуванні та реалізації своїх життєвих планів;
- біологічної, яка зумовлена фізичними недоліками, що були від народження чи трапилися після якогось життєвого випадку.

Тому в освітньо-виховному процесі університету цей аспект потребує особливої уваги [19].

Вступ до закладу вищої освіти є переломною подією в житті молодих людей. Труднощі в адаптації на початкових етапах навчання в ЗВО виникають у всіх студентів. До них можна віднести: зміну провідного виду діяльності; входження особистості в новий колектив, налагодження комунікації; необхідність опрацювання великого обсягу матеріалу; проблеми, пов'язані з руховими особливостями, що ускладнюють чи унеможливають конспектування лекцій, виконання письмових чи лабораторних завдань, складання письмових іспитів тощо.

Науково обґрунтовано такі види інтегрування студентів з особливими потребами у навчально-виховне середовище закладу освіти:

- соціальне інтегрування, яке передбачає відновлення

основних соціальних функцій студента як суб'єкта основних життєвих сфер суспільства, що досягається шляхом його залучення до участі в клубах різного спрямування і спілкування, самопомоги, у заняттях за інтересами, в організації та проведенні дозвілля, емоційної й юридичної підтримки, а також участі в тренінгу з ознайомлення із філософією незалежного життя, тренінгу із формування навичок відстоювання прав та інтересів інвалідів; складання резюме й підготовка до співбесіди з працедавцем тощо;

- психологічне інтегрування, що пов'язане з усуненням зі свідомості особистості уявлення про безвихідь її становища, формуванням упевненості в собі і мотивації подолання кризових ситуацій; ґрунтується на результатах діагностики психологічних якостей, здібностей та інтересів клієнтів і подальшої психокорекційної роботи (індивідуальної та групової);

- фізичне інтегрування, що передбачає виявлення й активізацію компенсаторних можливостей організму інваліда для організації подальшого активного самостійного життя і сприяння посиленню фізичного інтегрування, формування стійкого динамічного стереотипу в здорових людей, які ґрунтуються на прийнятті нетипової зовнішності і поведінки студентів, що здійснюється шляхом профілактики, яка включає комплекс соціальних, просвітницьких та медико-психологічних заходів формування у молоді здорового способу життя;

- педагогічне інтегрування, яке має на меті створення соціально-педагогічних умов для розвитку потенційних можливостей студента й охоплює різні форми підготовки до життя в суспільстві, до професійної орієнтації та оволодіння певним видом трудової діяльності [12].

Студенти з особливими потребами як суб'єкти соціально-гуманітарної роботи потребують соціально-педагогічної підтримки та супроводу. Соціально-педагогічна підтримка дітей та молоді з обмеженими можливостями розуміється як особливий вид спеціально організованої професійної соціально-педагогічної діяльності, що полягає у виявленні, визначенні та вирішенні проблем цієї категорії дітей та молоді з метою реалізації та захисту їх прав на повноцінний розвиток і яка

ґрунтується на індивідуально орієнтованій допомозі та співробітництві в їх життєвому самовизначенні. Реалізація такої підтримки можлива лише за умов сформованості спеціальної етичної та професійної компетентності соціальних та педагогічних працівників, що безумовно є ефективним чинником у вирішенні завдань інтеграції дітей та молоді з інвалідністю в суспільство.

Педагогічний супровід студентів з особливими потребами в ЛНУ імені Тараса Шевченка як вид педагогічної підтримки передбачає комплекс заходів, спрямованих на диференціацію та індивідуалізацію методів виховання, серед яких поряд із педагогічними методами виховання (формування свідомості, організація діяльності, стимуляція діяльності, самовиховання) застосовуються спеціальні методи соціальної роботи (методи соціальної діагностики, профілактики, контролю, реабілітації) і специфічні методи, зокрема метод «рівний – рівному» (спосіб надання і поширення інформації шляхом довірливого спілкування з ровесниками у межах організованої і неформальної роботи (спонтанне спілкування).

Ця система заходів є особливою сферою професійної діяльності науково-педагогічних працівників університету:

- організація інституту кураторства, завдання якого полягає у проведенні виховних заходів, спрямованих на виховання духовно-моральних цінностей у студентів з фізичними обмеженнями, розвиток їхніх комунікативних та організаційно-діяльнісних здібностей і особливо вивчення індивідуальних психологічних особливостей кожного;
- створення системи соціального захисту студентів з обмеженими фізичними можливостями, безбар'єрного середовища;
- організація різних видів діяльності студентів, що мають насичений зміст та сприяють духовно-моральному зростанню особистості, дають змогу розвивати свої таланти в інтегрованих групах.

Найважливішим для студентської молоді з числа інвалідів є період адаптації до умов навчання у вищому навчальному закладі, набуття нового статусу, засвоєння нових соціальних

ролей. Тому важливим є не стільки зміст виховання, скільки створення певних психолого-педагогічних умов, які б полегшували процес навчання, тобто:

- забезпечення особливого підходу до студентів з фізичними обмеженнями, який повинен враховувати специфіку хвороби, вади, психологічний стан, психологічні чи соціальні проблеми, з якими може стикнутися інвалід у повсякденному житті; темп викладання дисциплін має бути достатньо повільним, гнучким, „м'яким”, пристосованим до потреб інвалідів; навчальне навантаження повинно регулюватися залежно від ступеня інвалідності;

- процес виховання потребує більшої уваги, відповідальності, розуміння й освіченості. Люди з особливими потребами повинні бути оточені любов'ю, ласкою, турботою. Не можна допускати приниження особистості. Потрібно зважати на їхні труднощі у навчанні, допомогти їм отримати інформацію іншими засобами (якщо звичайних засобів недостатньо), треба навчити молоду людину жити з її вадою і дати можливість зрозуміти, що вона така сама, як інші люди;

- не нагадувати й не акцентувати увагу на функціональних обмеженнях, зрозуміти внутрішній світ людини; навчити жити з вадою і водночас бути адекватною, щасливою всупереч ваді [19].

2.6. Розвиток системи студентського самоврядування та підтримка талановитої студентської молоді.

Демократизація вищої школи, нові підходи до організації навчання і виховання у вищому навчальному закладі вимагають широкої участі студентів у керівництві закладом вищої освіти, у вирішенні значної кількості питань навчання, побуту й відпочинку, забезпеченні оптимальної системи формування особистості майбутнього спеціаліста, що зумовлює виділення одного з актуальних завдань стратегічного розвитку у соціально-культурній сфері – **розвитку системи студентського самоврядування та підтримку талановитої студентської молоді** [16].

Провідна роль у цих процесах належить студентському самоврядуванню та Центру культури і дозвілля. Вони посідають окреме місце у формуванні соціально зрілої особистості, розвитку управлінських, організаторських, комунікативних здібностей майбутніх спеціалістів, суттєво впливають на зростання їхньої професійної компетентності, відповідальності, самостійності, спроможності до самоорганізації і самореалізації, сприяють виробленню творчого підходу у вирішенні поставлених завдань. При цьому студентське самоврядування є не просто самостійним явищем, а й виступає суттєвим компонентом усього виховного процесу у вищому навчальному закладі та несе особливе ідеологічне навантаження.

Робота органів студентського самоврядування, молодіжних громадських організацій, структурних підрозділів, які працюють з молоддю, дозволяє скоординувати діяльність усіх ланок складного виховного процесу, скерувати його у потрібне русло.

Студентське самоврядування в ЛНУ імені Тараса Шевченка здійснюється на рівні студентської асамблеї університету, студентського директорату інституту / студдеканату факультету, студентської групи, гуртожитку; поєднує провідні сфери життєдіяльності студентської громади та має відповідну структуру, яка включає такі **органи студентського самоврядування**, як:

- студентська асамблея університету;
- студентський директорат інституту / студентський деканат факультету;
- студентська рада гуртожитку.

У свою чергу студентська асамблея університету, студентські директорати / деканати та студентська рада гуртожитку також мають свою структуру.

Структура студентської асамблеї університету:

- голова студентської асамблеї університету;
- заступник голови;
- голови секторів:
 - навчально-наукового;
 - зовнішніх зв'язків;
 - інформаційно-аналітичного;

- культурно-масового;
- роботи зі студентами-внутрішньо переміщеними особами та військовослужбовцями;
- волонтерства і доброчинності, на базі якого функціонують волонтерські загони;
- трудового;
- спортивного;
- фінансового;
- редколегії.

Сучасне студентське самоврядування може і повинно бути сконцентровано на вирішенні трьох найбільш актуальних завдань:

- стати умовою реалізації творчої активності і самодіяльності в навчально-пізнавальному, науково-професійному і культурному напрямках;
- стати реальною формою студентської демократії з відповідними правами, можливостями і відповідальністю.
- стати засобом соціально-правового захисту [13, 18].

2.7. Підтримка талановитої студентської молоді.

Задля реалізації цього напрямку в університеті має бути створено мережу клубів, гуртків та творчих об'єднань, діяльність яких спрямована на виявлення, підтримку та розвиток студентських талантів.

2.8. Створення належних умов для адаптації випускників університету до сучасного ринку праці та стимулювання мотивації до трудової діяльності.

З метою адаптації випускників університету до сучасних умов ринку праці та їх мотивації до трудової діяльності повинен діяти сектор роботи з випускниками, який здійснює моніторинг ефективності працевлаштування студентів-випускників, надає допомогу у працевлаштуванні студентам, що навчаються на старших курсах, співпрацює з роботодавцями.

ІІІ. ПЛАНУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНОЇ РОБОТИ

Організація соціально-гуманітарного процесу враховує положення Програми Президента України „Десять кроків назустріч людям”, Національної доктрини розвитку освіти України, Закону України „Про вищу освіту”, здійснюється відповідно до державних стандартів освіти, наказів і рекомендацій Міністерства освіти і науки України щодо організації виховної роботи.

ЛНУ імені Тараса Шевченка будує свою соціально-гуманітарну роботу на перспективу на основі комплексного плану соціально-гуманітарної роботи на п'ять років і планів на рік. Інститути/факультети, ЦКД, клуби, гуртки, кафедри, гуртожитки планують свою роботу на навчальний рік.

Куратор студентської групи розробляє план роботи на навчальний рік посеместрово з урахуванням індивідуальних інтересів і здібностей студентів.

Плани роботи органів студентського самоврядування, клубів за інтересами також розробляються на навчальний рік на підставі перспективного плану соціально-гуманітарної роботи університету відповідно до статутних завдань своєї діяльності.

3.1. Виховна функція процесу навчання.

Виховний потенціал процесу навчання забезпечується змістом, формами, технологіями навчання та характером спілкування між його учасниками.

Індивідуалізація освітньо-виховного процесу вимагає формування нових педагогічних технологій взаємодії „викладач – студент”, зростає роль викладача як носія знань і культури, утвердження гуманістичного стилю взаємовідносин між викладачем і студентом.

На засіданнях кафедр визначають і затверджують пріоритети (для однієї кафедри – це правове виховання, для іншої – екологічне, для третьої – професійне, трудове), ведеться пошук найбільш прийнятних форм і методів її організації. Вони можуть бути різними: конкурси, дискусії, олімпіади, студентські наукові товариства, конференції, бесіди, зустрічі з цікавими людьми, відвідування музеїв, виставок тощо.

Особлива роль належить кафедрам гуманітарного спрямування, кожне заняття яких має значний виховний потенціал. Їм відводиться роль методичного центру соціально-гуманітарної роботи. Оновлення змісту загальноосвітніх, соціально-гуманітарних дисциплін повинно бути підпорядковано меті формування у студентів національної свідомості, патріотизму, правової й економічної грамотності, соціальної активності, загальної культури особистості, що базується на надбаннях української світової культури [6].

Основною ланкою в системі освітньо-виховного процесу є **педагог – наставник студентської групи – куратор**. Роботу кураторів регламентує „Положення про куратора студентської групи”.

В організації соціально-гуманітарної роботи куратор студентської групи реалізує завдання, які визначені в „Концепції соціально-гуманітарної роботи в Луганському національному університеті імені Тараса Шевченка”, „Комплексному плані соціально-гуманітарної роботи”, „Положенні про куратора студентської групи” і плані соціально-гуманітарної роботи в групі.

3.2. Організація соціально-гуманітарної роботи за межами навчального часу.

Соціально-гуманітарна робота, що проводиться в університеті за межами аудиторії, забезпечує актуалізацію теоретичних знань, спрямовує їх у практичну площину, звертає увагу молоді на найгостріші соціальні проблеми сьогодення, формує їх соціальну зрілість. З цією метою необхідно залучати молодь до трудових, політичних, патріотичних, благодійних акцій, організовувати екскурсії на підприємства, туристичні поїздки історичними місцями, відвідування музеїв, виставок, театральних вистав тощо.

Організацію змістовного дозвілля в забезпечують: ООС університету, ЦКД, керівники молодіжних клубів та гуртків, зацікавлені талановиті молоді люди. В університеті створена певна матеріальна база. Сформовані й діють різноманітні клуби за інтересами.

IV. ФОНДИ ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАХОДІВ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНОЇ РОБОТИ

Фонди для реалізації заходів соціально-гуманітарної роботи в університеті формуються за рахунок:

- коштів спеціального фонду університету;
- наявних фінансових ресурсів первинної профспілкової організації викладачів і студентів;
- фондів допомоги з боку спонсорів та меценатів, освітянських організацій регіонально-національного, європейського та світового рівня;
- індивідуальних коштів студентів, аспірантів, викладачів університету та навчально-технічного персоналу (для придбання квитків тощо).

V. УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИМ ПРОЦЕСОМ

В ЛНУ імені Тараса Шевченка створено систему соціально-гуманітарної роботи, що дає можливість охоплювати виховним впливом усіх студентів – від першого курсу освітнього ступеня бакалавра до останнього курсу освітнього ступеня магістра, здійснювати виховний процес як у навчальний, так і в позанавчальний час. Виховання студентів забезпечується через діяльність усіх структурних підрозділів університету – від студентської групи до ректорату.

В основі системи соціально-гуманітарної роботи – кадрова інфраструктура, до складу якої входять такі суб'єкти соціально-гуманітарної роботи: професорсько-викладацький колектив, ректорат, комісія з соціально-гуманітарної роботи, проректор з науково-педагогічної роботи, заступники директорів/деканів із соціально-гуманітарної роботи, особи, відповідальні за СГР на кафедрах, керівник ЦКД, керівники клубів і гуртків, ОСС, коменданти гуртожитків. Це дозволяє цілеспрямовано планувати, здійснювати і контролювати організацію соціально-гуманітарної роботи в інститутах на факультетах, у кожній студентській групі, у гуртожитках. Крім того, соціально-гуманітарний процес здійснюють: бібліотека, молодіжні клуби, творчі об'єднання, студентські ради, студентський профком і

профбюро, колективи фізкультури, спортклуб, спортивні секції, гуртки художньої самодіяльності тощо.

Управління соціально-гуманітарним процесом здійснюється шляхом:

- видання відповідних наказів ректора;
- планування роботи, в якому основним координуючим документом є концепція соціально-гуманітарної роботи, стратегія (комплексний перспективний план) соціально-гуманітарної роботи на п'ять років;
- методичного забезпечення соціально-гуманітарної роботи, надання методичних рекомендацій та проведення методичних семінарів і конференцій;
- навчання організаторів соціально-гуманітарного процесу, організація роботи „школи кураторів”;
- контролю за виконанням наказів Міністерства освіти і науки України, наказів ректора, планів соціально-гуманітарної роботи кафедр, інститутів/факультетів, університету, індивідуальних планів викладачів через періодичні перевірки стану соціально-гуманітарної роботи, заслуховування звітів на засіданнях кафедр, учених рад університету та інститутів/факультетів;
- проведення нарад директорів/деканів і заступників директорів/деканів з СГР, засідань комісії з соціально-гуманітарної роботи, зібрань творчих об'єднань і клубів;
- соціологічних опитувань студентів;
- висвітлення завдань, результатів і проблем соціально-гуманітарної роботи на сторінках газети «Новий погляд», на сторінках соціальних мереж.

Оцінка стану соціально-гуманітарної роботи та її результативності здійснюється за комплексними показниками, як кількісними, так і якісними. Це є показники успішності навчання, навчальної дисципліни, стосунки в студентських групах, аналіз виконання студентами правил внутрішнього розпорядку, правової поведінки, кількість правопорушень, виконання планів соціально-гуманітарної роботи, якість проведених заходів, кількість студентів у творчих об'єднаннях, гуртках, учасників спартакіад, фестивалів тощо, участь молоді в

різноманітних громадянських, патріотичних акціях, результати соціологічних досліджень, які відображають моральні, політичні, соціальні, культурні орієнтації студентів. На підставі цього організатори соціально-гуманітарного процесу роблять висновки про необхідність коригуючого втручання у виховний процес, посилення роботи в тих чи інших напрямках.

Контроль за результатами соціально-гуманітарної роботи, плануванням, реалізацією і координацією виховних заходів задля підвищення їх загальних підсумків покладено на проректора з науково-педагогічної роботи.

VI. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

Організація соціально-гуманітарного процесу в структурних підрозділах університету потребує постійного вдосконалення, пошуку і приведення в дію нових форм впливу на студентів, відпрацювання нових методик. Водночас потрібно активізувати традиційні види діяльності, збереження досягнень минулого.

Виховання повинно носити творчий характер, орієнтуючись на проблеми, пов'язані зі специфікою структурного навчального підрозділу.

Випускники університету мають бути не просто обізнаними спеціалістами, а людьми творчими, духовно багатими з демократичним світобаченням, здатними примножити історичні надбання українського народу і його внесок у розвиток світової цивілізації. В ідеальній перспективі університет повинен стати школою саморозвитку, самоуправління, самодисципліни, свідомої відповідальності викладачів і студентів перед українською нацією у своїй творчій співпраці на благо України.

Задля організації національно-патріотичного виховання студентської молоді університету, утілення в життя нормативно-правових документів держави розроблено освітньо-просвітницьку програму національно-патріотичного виховання студентів.

ОСВІТНЬО-ПРОСВІТНИЦЬКА ПРОГРАМА НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ЛУГАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Нині, у час загрози державній незалежності України та територіальній цілісності, руйнівної суспільно-політичної ситуації на Луганщині, стала нагальною потреба розроблення програми національно-патріотичного виховання студентської молоді Луганського національного університету імені Тараса Шевченка.

Програма розроблена відповідно до чинних державних освітньо-виховних документів, зокрема Наказу Міністерства освіти і науки України від 07.07.2009 № 636 „Про Концепцію національного виховання студентської молоді”, Наказу Міністерства України у справах сім’ї, молоді та спорту, Міністерства освіти і науки України, Міністерства оборони України, Міністерства культури і туризму України від 27.10.2009 № 3754/981/538/49 „Про затвердження Концепції національно-патріотичного виховання молоді”, постанови Кабінету Міністрів від 28.01.2009 № 41 „Про затвердження Державної цільової соціальної програми „Молодь України” на 2009 – 2015 роки”.

В основу Програми національно-патріотичного виховання студентів ЛНУ імені Тараса Шевченка покладено ідею розвитку української державності як чинника консолідації суспільного розвитку й нації загалом.

Модернізація українських народних традицій і надбань національної та світової психолого-педагогічної науки й практики є основою форм і методів національно-патріотичного виховання.

Ідеалом національно-патріотичного виховання є національно свідомий, різнобічно та гармонійно розвинений, високоосвічений, комунікативно компетентний громадянин, здатний до саморозвитку та самовдосконалення в професійній та соціальній діяльності.

Домінантою національно-патріотичного виховання студентської молоді є формування в особистості ціннісного ставлення до держави, суспільства та самої себе, відчуття належності до України і світу загалом, усвідомлення єдності власної долі з долею своєї країни, дієвої життєвої позиції.

Актуальність розроблення та прийняття цієї Програми в ЛНУ імені Тараса Шевченка зумовлена необхідністю реалізації сучасної державної політики у сфері становлення та зміцнення української державності, побудови громадянського суспільства, інтеграції України у світове та європейське співтовариство, яка передбачає орієнтування на людину, її духовну культуру й визначає основні напрями соціально-гуманітарної роботи з молоддю та модернізації навчально-виховного процесу.

II. ВИЗНАЧЕННЯ ТА ОБҐРУНТУВАННЯ ПРОБЛЕМИ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ЛУГАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Україна, маючи багатотисячлітню державотворчу історію й проголосивши в 1991 р. державну незалежність, й досі перебуває в стані утвердження й розбудови вільної європейської країни. Цей процес ускладнений зовнішньополітичною й внутрішньосуспільною інформаційною та військовою агресією, що впливає на розуміння сучасних подій та їх адекватну оцінку й може призвести до руйнації ціннісних пріоритетів у студентському середовищі на сході країни.

Революція Гідності та викликані нею суспільно-політичні зміни 2013 – 2014 років стали поштовхом до становлення українського народу як політичної нації на основі вироблення загальнодержавної національної ідеї. Саме тепер розбудова України залежатиме від її національних інтересів, загальносвітових демократичних орієнтирів, всебічного врахування особливостей способу життя, традицій, звичаїв українського народу, особливостей культури, менталітету й національного характеру.

Освіта й виховання на сучасному етапі розвитку нашого суспільства є чи не єдиним засобом збереження і відтворення національної культури.

Сьогодні постала необхідність визначити основні орієнтири навчально-виховного процесу в закладах освіти. Ці орієнтири повинні спрямовувати студентів на внутрішню мотивацію та усвідомлення необхідності активної творчої діяльності як громадянина України та здобуття досвіду реалізації такої діяльності.

Оновлену систему освіти і виховання молоді на основі національних традицій та принципів з урахуванням нових соціокультурних реалій нашого часу визначають Концепція виховання студентів та молоді в національній системі освіти та інші державні документи (Державна національна програма „Освіта” (Україна XXI ст.), Закони України „Про освіту”, „Про вищу освіту”, Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності, Національна доктрина розвитку освіти у XXI ст. та ін.)

Одним із головних завдань освіти є формування національної свідомості, любові до рідної землі, свого народу, бажання працювати задля розквіту держави, готовності її захищати.

Сьогодні сучасний освітньо-виховний процес спрямований на вирішення таких завдань:

- підготовка особистості, орієнтованої в сучасних ситуаціях (історичній, економічній, культурній), здатної до самореалізації, самовизначення;
- залучення до національно-культурних традицій, збагачених загальнолюдськими цінностями світової культури;
- забезпечення високого рівня професійної компетентності; стимулювання постійного пошуку, безперервного самовдосконалення, самоосвіти;
- формування потреб і вмінь підтримувати своє фізичне та психологічне здоров'я, професійну працездатність в умовах конкуренції [6, 9].

Проблема патріотичного виховання студентської молоді, з огляду на важливі завдання державотворення в незалежній Україні, сьогодні набула особливої актуальності, насамперед на

Сході країни. Саме тому ця проблема потребує детального розгляду головних її складників і чинників.

За сучасних умов існування демократичного суспільства патріотизм підноситься на вищий щабель, поширюється на всіх громадян країни, пронизує всі сфери суспільного життя, має спрямований характер, що виявляється у свідомому ставленні людей до праці, суспільно-політичної діяльності, непримиримості до будь-яких порушень прав людини, норм і правил демократичного співжиття. Завдяки цьому патріотизм є одним з найважливіших чинників розвитку демократичного суспільства.

Сьогодні патріотизм має нове тлумачення. Це суспільний і моральний принцип, що характеризує ставлення людей до своєї країни, яке виявляється у визначеному способі дій та складному комплексі суспільних почуттів, що загально називається любов'ю до Батьківщини. Патріотизм як культурно-історичний феномен не абсолютизує жоден з періодів безперервної вітчизняної історії; це явище синтетичне, яке відображає все незаперечно цінне, накопичене нацією [1].

Патріотизм розуміють як любов до свого народу, до України. Важливою якістю українського патріотизму є турбота про благо народу, сприяння становленню і утвердженню України як правової демократичної соціальної держави, готовності відстояти незалежність Батьківщини.

У сучасній науковій літературі сутність патріотизму як моральної якості людини виявлена в здатності ідентифікувати себе з рідним народом, у любові та відданості своїй Батьківщині, потребі у постійному власному духовному й інтелектуальному зростанні заради процвітання своєї країни. Патріот повинен бути готовим за будь-яких умов стати на захист істинної демократії, національних інтересів свого народу, практичними справами зміцнювати її могутність і незалежність.

Структура патріотизму містить систему якостей та компонентів, які поєднують пізнавальний, емоційний-вольовий і поведінковий аспекти, а саме:

а) **патріотична свідомість** (самосвідомість) як результат набуття патріотичних знань і осмислення індивідом своєї громадянської ролі в суспільстві (захист історико-культурних,

політичних, економічних надбань, незалежності, особистий внесок у розбудову державності України, збагачення професійних знань, зразкова громадянська поведінка та ін.);

б) **патріотичні почуття** (любов до рідного краю, мови, культури, повага до історичного минулого, турбота, відповідальність за долю Вітчизни, відданість національній ідеї, толерантність тощо);

в) **патріотична поведінка та діяльність** (виконання громадянських обов'язків, дотримання норм Конституції України, відповідність загальнолюдським та національним моральним ідеалам, вшановування національних традицій, повага до національної гідності інших народів, толерантне ставлення до наявного в Україні різноманіття культурних традицій та ін.) [1].

Отже, за нормативними освітньо-виховними документами, патріотизм – це моральна якість та ціннісний орієнтир, складне явище духовного життя людини і спільноти, яке відображається в особистій та суспільній свідомості, що, об'єднуючи їх, є вирішальним чинником усвідомлення молоді людиною загальнолюдських цінностей.

Сучасне українське патріотичне виховання своїм світоглядним орієнтиром обирає українську загальнодержавну ідеологію, що втілює в собі поняття патріотизму, державотворення, державозахисту, громадянськості, прагнення до єдності і злагоди тощо.

Сучасне українське патріотичне виховання необхідно реалізовувати через основні **національні цінності** (українську ідею, державну незалежність України, самопожертву в боротьбі за свободу нації, патріотизм та готовність до захисту Батьківщини, єдність поколінь на основі віри в національну ідею, почуття національної гідності, історичну пам'ять, громадську національно-патріотичну активність, пошану до державних та національних символів, до Державного Гімну, Герба і Прапора, Конституції України, любов до рідної культури, мови, національних свят і традицій, орієнтацію власних зусиль на розбудову Української держави і розвиток народного господарства, прагнення побудувати справедливий державний устрій, протидію антиукраїнській ідеології,

готовність стати на бік народу, який бореться за національну свободу, сприяння розвитку духовного життя українського народу) та через **громадянські цінності** (прагнення до соціальної гармонії, відстоювання соціальної та міжетнічної справедливості, культуру соціальних і політичних стосунків, пошану та рівність громадян перед законами, пріоритет ідеї громадянськості над ідеєю держави, права людини на життя, власну гідність, безпеку, приватну власність, рівність можливостей тощо, суверенітет особи (право на свободу думки, совісті, вибору конфесії, участі у політичному житті, проведенні зборів, самовираження тощо), готовність до захисту власних прав і свобод, пошану до національно-культурних цінностей інших народів, повагу до демократичних виборів і демократично обраної влади, толерантне ставлення до чужих поглядів, якщо вони не суперечать абсолютним і національним цінностям, пошану до праці як до головного джерела суспільного добробуту [1, 3, 5, 8, 9].

Отже, національно-патріотичне виховання студентів – це організований, планомірний та цілеспрямований процес освітньо-виховної взаємодії викладачів, співробітників і студентів університету, результатом якої має стати засвоєння особистістю національних цінностей і норм культури, сформованість у неї національно-громадянської самосвідомості, патріотичних переконань та поведінки, усвідомлення своїх вчинків і дій на благо народу й держави, готовності до захисту Вітчизни.

III. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Програма національно-патріотичного виховання передбачає визначення концептуальних засад формування свідомого громадянина-патріота Української держави, активного провідника національної ідеї, представника української національної еліти через набуття молодим поколінням національної свідомості, активної громадянської позиції, високих моральних якостей та духовних цінностей.

Національно-патріотичне виховання студентської молоді полягає у становленні майбутніх фахівців як громадян –

патріотів України, тих, котрі повинні бути єдиними у прагненні бачити її сильною, могутньою, незалежною державою, готовими стати на захист істинної демократії та національних інтересів свого народу.

Мета національно-патріотичного виховання – формування національно-патріотичної свідомості студентської молоді, що полягає в особистісній ідентифікації зі своєю нацією та в здатності гідної національної самопрезентації в інтеграційному світовому просторі, вірі в духовні сили та майбутнє країни, бажанні працювати на користь народу; усвідомленні моральних та культурних цінностей; знанні історії, національних звичаїв, обрядів, державної символіки всієї країни та її історично-адміністративних частин.

Мета патріотичного виховання студентів конкретизується через систему **виховних завдань**:

- виховання молодого людини – патріота України;
- формування в молодого людини патріотичних понять, уявлень, поглядів, переконань, національної самосвідомості, яка складається з любові до рідної землі, свого народу, мови, культури, історії, традицій, здатності ідентифікувати себе з українським народом;
- формування уявлень і понять про патріотичні вчинки й поведінку та вироблення звичок патріотичної поведінки через збагачення краєзнавчою інформацією, розширення світогляду та формування емоційно-позитивного ставлення до суспільних явищ, фактів, подій, почуття громадянського обов'язку, відповідальності за долю країни;
- виховання почуття національної гідності й гордості за свою Батьківщину, коригування уявлення про суспільні явища і події, норми поведінки, формування звичок громадської поведінки відповідно до цих уявлень, дисциплінованості, толерантності, відмова від почуття національної меншовартості;
- розвиток відчуття причетності до розбудови національної державності та відповідальності за майбутнє своєї країни, потреби в постійному самоствердженні з метою власного духовного й інтелектуального зростання, що сприяє прогресу самого суспільства;

- утвердження принципів загальнолюдської моралі в поєднанні з моральним кодексом українців, прихильність до національних та загальнолюдських цінностей, почуття національної гідності та гордості [1, 3, 6, 9].

IV. ЗМІСТ І НАПРЯМИ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ ЛУГАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Випускники сучасного вищого навчального закладу України – не лише майбутні висококваліфіковані фахівці у своїй галузі, а й представники української інтелігенції, з високою культурою поведінки, вираженим ставленням до політики, економіки, соціальних змін, національно свідомі особистості з активною життєвою позицією та розвиненими патріотичними почуттями.

Зміст соціально-гуманітарної роботи з патріотичного виховання – це система знань, умінь і навичок, спрямованих на формування світогляду, патріотичних поглядів і переконань, на підготовку до професійної діяльності.

Людина, яка любить свою Батьківщину, свій народ, поважає національну мову, культуру і традиції, прагне до самовдосконалення. Тому зміст патріотичного виховання охоплює матеріал, який сприяє формуванню у студентів таких рис патріотизму:

- усвідомлення особистістю своєї національної належності;

- любов до рідної мови, культури, національних свят і традицій, прагнення до вдосконалення мовленнєвої культури, дотримання засад екології мови й мовлення;

- знання історії своєї Вітчизни, пошана до історичної пам'яті;

- розуміння менталітету, самокритичне ставлення до національних вад та дій щодо самоусунення їх у власній поведінці, звичках;

- відчуття власної відповідальності за долю країни, народу, нації, готовність до захисту своєї Батьківщини;

- розуміння й сприйняття української ідеї, сприяння розбудові державної незалежності України;
- дотримання норм Конституції України, дбайливе ставлення до національних багатств і рідної природи;
- повага до культур інших народів.

Ці завдання реалізуються в ЛНУ імені Тараса Шевченка через організацію та проведення заходів за такими **напрямами**:

1. Формування національної свідомості й відповідальності за долю України; виховання бережливого ставлення до української культури:

- реалізація державної політики у сфері виховання молоді людини – патріота України;
- виховання любові до рідної землі, історії своєї країни, історії свого університету, відновлення і збереження історичної пам'яті;
- культивування кращих рис української ментальності;
- формування високого рівня політичної культури громадянського типу, що передбачає поєднання знань політичних процесів з бажанням брати участь у державному управлінні, виявлення поваги до законно обраної влади;
- виховання бережливого ставлення до національного багатства країни, краю, області, міста, села тощо;
- створення умов для набуття молоддю соціального досвіду, успадкування духовних та культурних надбань українського народу;
- відновлення національних цінностей України, залучення студентів до їх збереження;
- формування духовних цінностей українського патріота: почуття патріотизму, національної свідомості, любові до свого народу, його історії, Української Держави, рідної землі, родини, гордості за минуле і сучасне на прикладах героїчної історії українського народу та кращих зразків культурної спадщини;
- підвищення рівня патріотичного виховання студентської молоді шляхом проведення тематичних екскурсій з відвідуванням об'єктів культурної спадщини;
- проведення тематичної краєзнавчої та пошуково-дослідної роботи;
- розширення фактографічної бази історичних подій,

публікація архівних документів, видання історичної науково-популярної літератури, довідкових матеріалів про здобутки України за роки незалежності, книг національно-патріотичної спрямованості.

2. Утвердження засад державної мови в ЛНУ імені Тараса Шевченка:

- забезпечення безумовного дотримання норм статті 10 Конституції України та Закону „Про мови”;
- забезпечення права студентів університету на отримання інформації українською мовою в соціальних мережах, у мережі Інтернет, на офіційних сайтах, сторінках інститутів/факультетів;
- реалізація статусності державної мови як провідного засобу національно-патріотичного виховання;
- сприяння підвищенню загальної мовної культури студентів, викладачів та співробітників;
- визначення пріоритету української мови як головного чинника національно-патріотичного виховання в умовах білінгвізму;
- усвідомлення студентами культурно-історичної обґрунтованості розвитку української мови як культурологічного маркера Луганщини;
- опанування студентами мовленнєвознавчих навчальних дисциплін з урахуванням цілей та завдань національно-патріотичного виховання;
- утвердження засад екології мови й мовлення у професійному, побутовому, дозвіллевому та інших видах спілкування;
- проведення тижнів української мови в університеті, в інститутах / на факультетах;
- актуалізація сучасних творів українських письменників кінця ХХ – початку ХХІ століття як форми популяризації національно-патріотичних ідей у процесі навчальної та виховної діяльності.

3. Виховання громадянського обов’язку перед Україною, суспільством:

- формування психологічної та фізичної готовності молоді до виконання громадянського та конституційного обов’язку

щодо відстоювання національних інтересів та незалежності держави;

- забезпечення духовної єдності поколінь, виховання поваги до батьків, людей похилого віку, турбота про молодших та людей з певними вадами;

- залучення студентської молоді до участі у добровільних акціях, соціальних, інтелектуальних та творчих проєктів на благо України та сприяння розвитку волонтерського руху в університеті.

4. Формування високого рівня правової культури, поваги до Конституції України, законів України, державної символіки – Герба, Прапора, Гімну:

- забезпечення проведення просвітницьких тематичних заходів, круглих столів, наукових конференцій, документальних та літературних виставок тощо, спрямованих на формування правової культури, поваги до Основного Закону держави, надання та отримання систематизованих знань про свої конституційні права, свободи, обов'язки, основи галузевого законодавства, знань з історії становлення та розвитку вітчизняного конституційного права, його ролі в українському державотворенні та діяльності видатних правників у цій сфері.

5. Підтримка традицій університету й формування університетського патріотизму:

- формування елементів корпоративної культури ЛНУ імені Тараса Шевченка на традиціях та історії університету;

- виховання у студентів почуття поваги та гордості за причетність до історико-культурної спадщини й надбань колективу ЛНУ імені Тараса Шевченка;

- формування навичок корпоративної культури як гаранта виконання положень Кодексу честі студента ЛНУ, Кодексу поведінки студентів ЛНУ;

- формування корпоративного мислення на основі єдності цілей і цінностей;

- формування нових правил, процедур і стандартів поведінки в університеті.

6. Формування громадянської свідомості й відповідальності студентів, сприяння розвитку та підтримка діяльності студентського самоврядування:

- забезпечення й захист прав та інтересів студентів;
- створення умов для виконання студентами своїх обов'язків;
- сприяння навчальній, науковій та творчій діяльності студентів;
- створення відповідних умов для проживання та відпочинку студентів;
- сприяння діяльності студентських гуртків, товариств, об'єднань, клубів за інтересами;
- організація співробітництва зі студентами інших навчальних закладів та молодіжними організаціями;
- активізація волонтерської роботи студентського самоврядування: забезпечення проведення благодійних акцій „Милосердя”, „Ветерани живуть поруч”; участь у Всеукраїнській благодійній акції „Серце до серця”;
- запобігання негативним проявам у молодіжному середовищі, виховання почуття свідомого громадянина та громадської активності молоді.

7. Формування національно-культурних традицій молоді в умовах євроінтеграції:

- проведення тематичних лекцій, конференцій, інформаційних годин, засідань клубів ЛНУ, присвячених висвітленню сутності та ролі ЄС в сучасному світі;
- проведення днів інформування студентів до Дня Європи;
- привернення уваги студентської молоді до питання збереження європейської спадщини в широкому сенсі (культурної, історичної, природної тощо).
- проведення Днів європейської спадщини в університеті;
- залучення студентів-іноземців до культурно-масових заходів університету;
- реалізація програми мобільності студентів в умовах євроінтеграції;
- сприяння виконанню міжнародної програми діяльності ЛНУ.

8. Діяльність громадських організацій ЛНУ імені Тараса Шевченка у сфері національно-патріотичного виховання:

- забезпечення системності національно-патріотичного виховання;

- залучення студентів університету до вивчення культури, історії України, пропагування кращих здобутків національної культурної й духовної спадщини, підтримка професійної та самодіяльної художньої творчості, діяльності творчих об'єднань, клубів за інтересами, фольклорних колективів;

- активне залучення діячів сучасної культури, мистецтва, науки, спортсменів до патріотичного виховання молоді;

- популяризація молодіжного внутрішнього туризму та пам'яток української історії, культури, природи, історичних місць та подій, етнографії та життєпису відомих діячів;

- проведення заходів зі спортивної підготовки, фізичного виховання, спрямованих на утвердження здорового способу життя молодих громадян та створення відповідних умов для вироблення навичок самозахисту й самозбереження;

- сприяння роботі клубів у ЛНУ, які проводять заходи з патріотичного виховання;

- реалізація планів дій та програм з патріотичного виховання молоді разом з місцевими органами державної влади та органами місцевого самоврядування;

- забезпечення активної участі молоді в заходах національно-патріотичного спрямування, у проведенні загальнодержавних свят;

- проведення виховних заходів, які сприятимуть зміцненню дружніх стосунків, формуванню поваги до культури представників різних національностей;

- підвищення рівня толерантності, запобігання проявам ксенофобії, расової та етнічної нетерпимості в молодіжному середовищі.

V. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАВДАНЬ ПРОГРАМИ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ

У результаті впровадження Програми очікується:

- консолідація зусиль кафедр, директоратів, деканатів, клубів, громадських організацій у справі виховання студентської молоді;

- утвердження почуття патріотизму та національної самосвідомості молоді, поглиблення процесу формування основ гуманістичного світогляду; пріоритетності високих моральних, культурних, національних та загальнолюдських цінностей, що сприятиме зміцненню духовної, моральної єдності суспільства;

- виховання молодого людини – патріота України;

- формування в молоді характерних рис патріота: активна підтримка й розвиток Української державності, дотримання норм Конституції України;

- формування національної свідомості й відповідальності за долю України;

- виховання любові до рідної землі, її історії, відновлення і збереження історичної пам'яті;

- утвердження у свідомості молодих громадян об'єктивної оцінки національної історії, спадкоємності розвитку;

- дбайливе ставлення до національних багатств, рідної природи, готовність до захисту Батьківщини, пошана до історичної пам'яті, любові до рідної культури, мови, національних свят і традицій, збереження та зміцнення власного здоров'я;

- створення ефективної виховної системи національно-патріотичного виховання молоді;

- засвоєння під час навчальних і позааудиторних занять державницьких традицій України (Київська Русь, Литовсько-Руська держава, козацька держава, Гетьманщина, УНР, ЗУНР);

- відновлення і вшановування історичних пам'яток національної культури;

- виховання правової культури, поваги до Конституції України, Законів України, державної символіки – Герба, Прапора, Гімну України та історичних святинь;

- вироблення в молоді чіткої громадянської позиції, дотримання ними закону, права;

- підняття престижу української мови у ВНЗ: формування мовної культури, оволодіння та вживання української мови як духовного коду нації, як державотворчого чинника; розуміння рівноцінності існування мов інших культур на загальнодержавних теренах України, зокрема – рідної мови (неукраїнської) як засобу збереження національної ідентичності

й української мови в статусі державної як засобу суспільно-політичного об'єднання;

- виховання бережливого ставлення до національного багатства країни, культури, звичаїв, традицій;

- сформованість шанобливого ставлення до Збройних Сил України, інших військових формувань, добровольчих військових об'єднань громадян в українській історії; розуміння ролі Збройних Сил у відстоюванні ідеалів свободи та державності України та її громадян від давнини до сучасності (під час княжої доби, Гетьманського козацького війська, військ УНР, Січових стрільців, УПА);

- готовність студентської молоді до оволодіння військовими професіями, до служби в армії, до захисту Вітчизни; мотивація молоді до військової служби;

- досягнення високого рівня професійності молоді людини, мотивації до праці як основи конкурентоспроможності національно свідомого громадянина, а відтак держави; сприяння розвитку індивідуальних здібностей, таланту та самореалізації;

- сформованість навичок ефективного студентського самоврядування у сфері організації національно-патріотичного виховання;

- виявлення поваги до своєї альма-матер, дотримання й розвиток демократичних та корпоративних традицій вищого навчального закладу;

- здатність протидії проявам аморальності, несправедливості, правопорушень, бездуховності, антигромадської діяльності.

- сформованість духовної єдності поколінь, виховання поваги до батьків, людей похилого віку, турбота про людей з особливими потребами;

- усвідомлення національної гідності, прагнення до свободи, справедливості, толерантності, миролюбності.

Задля імплементації освітньо-просвітницької програми національно-патріотичного виховання студентської молоді Луганського національного університету імені Тараса Шевченка розроблено дорожню карту (Додаток 2).

СУБ'ЄКТИ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНОЇ РОБОТИ

Управління системою соціально-гуманітарної роботи в навчально-наукових інститутах та на факультетах університету здійснюється заступником директора/декана з СГР, завдання, права та обов'язки якого викладені у посадовій інструкції.

ПОСАДОВА ІНСТРУКЦІЯ ЗАСТУПНИКА ДИРЕКТОРА/ДЕКАНА З СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНОЇ РОБОТИ

1. Загальні положення

1.1. Заступник директора/декана з соціально-гуманітарної роботи призначається для організаційного забезпечення цілеспрямованої позанавчальної роботи зі студентами інституту/факультету, надання допомоги студентам у формуванні структур студентського самоврядування та здійсненні їхньої діяльності, планування і безпосереднього управління соціально-гуманітарною роботою в інституті/на факультеті.

1.2. Заступником директора/декана з соціально-гуманітарної роботи може бути один з найбільш досвідчених штатних викладачів інституту/факультету, який користується повагою й авторитетом у студентів і викладачів та співробітників, відзначається високими моральними якостями, володіє необхідною педагогічною майстерністю й організаторськими здібностями та може забезпечити позитивний виховний вплив у середовищі інституту/факультету.

1.3. Заступник директора/декана з соціально-гуманітарної роботи призначається наказом ректора за поданням директора/декана інституту/факультету після узгодження з проректором з науково-педагогічної роботи, який займається питаннями соціально-гуманітарної роботи.

1.4. За виконання обов'язків заступника директора/декана з соціально-гуманітарної роботи викладач отримує доплату в установленому порядку.

1.5. У своїй роботі заступник директора/декана з соціально-гуманітарної роботи керується чинним законодавством України, статутом ЛНУ імені Тараса Шевченка, наказами і розпорядженнями ректора, проректора з науково-педагогічної роботи, який займається питаннями соціально-гуманітарної роботи, та директора/декана інституту/факультету. Безпосередньо підпорядкований директору/декану інституту/факультету, функціонально – проректору з науково-педагогічної роботи, який займається питаннями соціально-гуманітарної роботи.

2. Функції заступника директора/декана з соціально-гуманітарної роботи

2.1. Здійснення організаційного забезпечення та безпосереднє управління соціально-гуманітарною роботою на рівні інституту/факультету.

2.2. Розробка комплексного плану соціально-гуманітарної в інституті / на факультеті.

2.3. Підбір і розстановка кадрів у системі соціально-гуманітарної роботи інституту/факультету. Управління інститутом наставників студентських груп та кураторів студентських клубів за інтересами.

2.4. Надання допомоги у формуванні, функціонуванні структур студентського самоврядування на рівнях: інститут/факультет, курс, група, гуртожиток. Контроль за їх діяльністю.

2.5. Взаємодія з осередками громадських організацій.

2.6. Забезпечення організації та проведення заходів культурно-просвітницького, виховного та соціально-гуманітарного характеру на рівні факультету: зборів, урочистих подій, конкурсів, вистав, спортивних змагань, мистецьких та інших творчих конкурсів, зустрічей з творчою інтелігенцією, тематичних лекторіїв тощо.

2.7. Організація роботи колективів та осередків народної творчості, клубів за інтересами та ін. у межах інституту/факультету.

2.8. Залучення студентів, викладачів та співробітників до позааудиторної соціально-гуманітарної, культурно-просвітницької роботи на рівні інституту/факультету.

2.9. Забезпечення діяльності інститутської/факультетської ради з соціально-гуманітарної роботи.

2.10. Проведення соціологічних досліджень у студентських колективах і структурних підрозділах інституту/факультету.

2.11. Контроль за навчальним процесом, зокрема за дотриманням трудової та навчальної дисципліни, корпоративної етики в міжособистих стосунках.

2.12. Забезпечення роботи кураторів у закріплених гуртожитках.

2.13. Участь у науково-дослідницькій роботі з проблем виховання студентської молоді.

2.14. Підготовка необхідних організаційно-методичних документів, матеріалів, які забезпечують соціально-гуманітарну роботу в інституті / на факультеті.

2.15. Організаційне забезпечення участі студентів, викладачів, співробітників інституту/факультету в позааудиторній роботі, яка проводиться на рівні університету.

2.16. Особиста участь в нарадах, семінарах, інших організаційно-методичних заходах, які проводить ректорат із заступниками директорів/деканів з соціально-гуманітарної роботи.

2.17. Індивідуальна робота зі студентами інституту/факультету.

2.18. Вивчення позитивного досвіду роботи, підвищення кваліфікації, опанування новітніми методами і формами соціально-гуманітарної роботи у вищих закладах освіти III – IV рівнів акредитації.

3. Повноваження заступника директора/декана з соціально-гуманітарної роботи

Заступник директора/декана з соціально-гуманітарної роботи має право:

3.1. Разом з директором/деканом здійснювати підбір і розстановку кадрів в системі соціально-гуманітарної роботи інституту/факультету: кураторів і старост студентських груп, кураторів у гуртожитках, кураторів студентських клубів за інтересами.

3.2. Розглядати, корегувати, затверджувати, контролювати плани соціально-гуманітарної роботи в студентських групах, на курсах, в закріплених гуртожитках.

3.3. Вимагати від викладачів виконання соціально-гуманітарної роботи зі студентами в позааудиторний та позанавчальний час в обсягах, які передбачені їхнім індивідуальним планом відповідно до чинного законодавства.

3.4. Контролювати стан соціально-гуманітарної роботи, трудову й навчальну дисципліну, дотримання корпоративної етики в міжособистих стосунках викладачів, співробітників і студентів інституту/факультету.

3.5. Брати участь у розгляді справ, які пов'язані з відрахуванням студентів з університету за різного роду порушення, а також погодженням у поновленні студентів, які раніше були відраховані з університету або з інших закладів вищої освіти за порушення внутрішнього розпорядку.

3.6. Вносити пропозиції щодо надання іменних стипендій кращим студентам інституту/факультету, інших форм заохочення студентів інституту/факультету.

3.7. Виступати з пропозиціями про адміністративні стягнення до порушників трудової, навчальної дисципліни, службової етики тощо.

3.8. Співпрацювати з органами студентського самоврядування, громадськими організаціями та їх осередками, які діють у межах інституту/ факультету.

3.9. Бути членом вченої ради інституту/факультету.

3.10. Очолювати інститутську/факультетську раду з соціально-гуманітарної роботи.

3.11. Давати розпорядження студентам, викладачам, співробітникам факультету в межах виконання своїх функціональних обов'язків.

**4. Відповідальність
заступника директора/декана
з соціально-гуманітарної роботи**

Заступник директора/декана з соціально-гуманітарної роботи несе відповідальність:

4.1. За дотримання чинного законодавства та інших нормативних актів, які регламентують соціально-гуманітарну роботу в закладах вищої освіти III – IV рівнів акредитації та безпосередньо в ЛНУ імені Тараса Шевченка.

4.2. За виконання плану соціально-гуманітарної роботи інституту/факультету.

4.3. За дотримання правил внутрішнього розпорядку, трудової та викладацької дисципліни в ЛНУ імені Тараса Шевченка.

4.4. За виконання функціональних обов'язків та використання повноважень, передбачених цим положенням.

**ОСУЧАСНЕНІ ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОБОВ'ЯЗКИ
ЗАСТУПНИКІВ ДИРЕКТОРІВ/ДЕКАНІВ З СОЦІАЛЬНО-
ГУМАНІТАРНОЇ РОБОТИ В УМОВАХ НАВЧАННЯ
СТУДЕНТІВ У ВІДДАЛЕНОМУ ДОСТУПІ
ПІД ЧАС ВИМУШЕНОЇ ЕВАКУАЦІЇ**

Задля осучаснення функціональних обов'язків заступників директорів/деканів з соціально-гуманітарної роботи в умовах навчання студентів у віддаленому доступі під час вимушеної евакуації та проведення антитерористичної операції на сході України введено в дію поновлений додаток до чинного положення, згідно з яким заступник директора/декана з соціально-гуманітарної роботи додатково до основного положення організовує роботу за такими напрямками:

I. Соціально-психологічна адаптація студентів до умов навчання у віддаленому доступі:

- інформаційно-роз'яснювальна робота щодо знайомства з історією університету, інституту/факультету, традиціями та кращими надбаннями корпоративної культури університету,

інституту/факультету;

- посилення корпоративної єдності інституту/факультету за рахунок залучення першокурсників до лав студентства (організація офіційних груп інститутів/факультетів у соціальних мережах „Facebook”, „Twitter” та ін., організація заходів у межах офіційних груп, як-то: „Підтримай свій інститут/факультет”, „Єднаймося у „Facebook”, „Ми – шевченківці”, „За кілька кроків до мети” та ін.;

- висвітлення (дублювання) інформації щодо соціального захисту студентства в Україні та в університеті;

- психологічна адаптація студентів щодо умов навчання у віддаленому доступі (розміщення на офіційних сторінках інститутів/факультетів статей, виступів, звернень, коментарів психологів університету та інших фахівців, розміщення посилань на відповідні матеріали тощо).

II. Інформаційно-роз'яснювальна робота серед студентів інститутів/факультетів:

- відновлення роботи (або створення нових) сайтів інститутів/факультетів з постійним їх оновленням;

- створення інформаційного простору щодо висвітлення подій загальноуніверситетського рівня (розміщення звернень, статей, виступів, думок, коментарів ректора університету, проректорів, завідувачів та начальників відділів університету, дублювання загальноуніверситетських оголошень з відповідними коментарями тощо);

- створення інформаційного простору щодо висвітлення подій на рівні інститутів/факультетів (розміщення оголошень, звернень, статей, виступів, думок, коментарів директорів/деканів, заступників директорів/деканів, завідувачів кафедр, провідних викладачів, методистів, випускників минулих років, студентів-активістів органів студентського самоврядування та ін.);

- створення та організація постійної роботи „гарячої лінії” інститутів/факультетів за допомогою мобільного зв'язку та електронного листування з офіційних поштових скриньок директоратів/деканатів інститутів/факультетів;

- проведення профорієнтаційної роботи.

III. Педагогічний супровід навчальної діяльності студентів:

- підтримання постійного зв'язку зі студентами студентських груп з метою координації дії директоратів/деканатів інститутів/факультетів (за допомогою мобільного зв'язку, електронного листування з офіційних поштових скриньок, листування в соціальних мережах тощо);

- проведення інтернет-нарад зі старостами студентських груп та представниками органів студентського самоврядування;

- надання порад щодо умов навчання за дистанційною формою, зокрема „Як навчатися за кредитно-модульною системою?” (для першокурсників), „Хто такий тьютор і які обов'язки він виконує?”, „Як підготуватися до заліку?”, „Як підготуватися до екзамену?”, „Як підготуватися до складання сесії в цілому?”, „Що робити, якщо ви не склали залік/екзамен/сесію?” „Як підготуватися до складання підсумкової атестації?” (для випускників), „Як підготуватися до захисту дипломних/магістерських робіт?” (для випускників) тощо.

IV. Морально-психологічна підтримка студентства на різних етапах навчання:

- розміщення на офіційних сторінках інститутів/факультетів статей та посилань на поради психологів щодо особливого стану людини, яка перебуває на тимчасово окупованій території;

- створення та функціонування рубрики „Як це було до проведення АТО?” (розміщення статей, інтерв'ю, спогадів, фото- та відеоматеріалів викладачів, випускників, студентів за темами „Як ми святкували?”, „Як ми розважалися?”, „Як ми відпочивали?” та ін.).

V. Систематична й цілеспрямована діяльність щодо формування у студентів високої патріотичної свідомості, почуття любові до України:

- розміщення на офіційних сторінках інститутів/факультетів матеріалів щодо патріотичного

виховання студентської молоді в навчальному закладі, зокрема, публікацій, спрямованих на становлення громадянина – патріота України, об'єктивної інформації про громадсько-політичні події, що мають місце на території Луганської та Донецької областей (інтерв'ю з учасниками подій, відео, фотографії та ін.);

- посилення моральної складової в системі формування у студентської молоді національної гідності, особистісних рис громадянина Української держави;

- виховання шанобливого ставлення до культури, історії, мови, звичаїв і традицій українського народу (створення інформаційних сторінок на сайтах інститутів/факультетів із тем: „Знати й поважати Герб своєї Вітчизни, її прапор і гімн”, „Патріотизм – нагальна потреба”, „Моя земля – земля моїх предків”, „Утверджувати ідеал культури миру – служити миру”, „Зростаємо громадянами – патріотами землі, що Україною зветься”.

ВИНЯТКОВА РОЛЬ ВИКЛАДАЧА У СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНОМУ ПРОЦЕСІ

Виняткову роль у соціально-гуманітарному процесі відіграє викладач університету. Ставлення професорсько-викладацького складу ЛНУ імені Тараса Шевченка до роботи, до оточення, високий рівень професіоналізму, ерудиція, самодисципліна, прагнення до творчості сприяє розвитку подібних якостей і в студентському середовищі. Саме інтелігентність, комунікабельність, тактовність створюють таку атмосферу між викладачами і студентами, коли останні стають рівноправними суб'єктами одного процесу освіти й виховання, саморозвитку, соціокультурного визначення.

Викладач вузу завжди був вихователем, саме тому сьогодні виховання можна і треба розуміти не як одночасне передавання знань і оцінних суджень від старшого покоління до молодшого, а як взаємодію та співпрацю викладачів і студентів у сфері їх спільного буття.

Авторитет викладача – інтегральна характеристика його професійної, педагогічної та особистісної позиції в колективі,

яка виявляється в процесі взаємин з колегами, студентами і здійснює вплив на успішність навчально-виховного процесу.

Авторитет викладача складається з двох компонентів: авторитету ролі й авторитету особистості. Нині на перше місце виходить особистість викладача, його яскрава, неповторна індивідуальність, яка здійснює педагогічний та психотерапевтичний вплив на студентів.

Авторитет викладача формується з достатньо високого рівня розвитку трьох видів педагогічних умінь:

предметних (наукові знання);

комунікативних (знання про своїх студентів і колег);

гностичних (знання самого себе й уміння корегувати свою поведінку).

Основними компонентами в діяльності викладача є:

1. **Конструктивна діяльність** пов'язана з відбором, умінням вибудовувати навчально-виховний матеріал та проектувати розвиток індивідуальності студента.

2. **Організаційна діяльність** передбачає організацію своєї поведінки (педагогічні дії в реальних умовах діяльності) на заняттях і поза ними; зворотний зв'язок зі студентами.

3. **Комунікативна діяльність** – це спільна діяльність педагога та студента, побудова міжособистісної взаємодії (сприйняття й розуміння людьми один одного) і стосунків у процесі педагогічної діяльності, процес педагогічного спілкування.

4. **Рефлексивна діяльність** – це уміння педагога аналізувати й адекватно оцінювати свою педагогічну діяльність, розвивати самосвідомість, яка виявляється в самопізнанні, самооцінці та саморегулюванні поведінки; прагнення до особистісного зростання, самореалізації та самоконтролю [6, 8].

Отже, саме ці принципи повинні намагатися реалізовувати у своїй професійній діяльності викладачі університету, здійснюючи не тільки освітній процес, але й соціально-гуманітарний.

РОЛЬ КУРАТОРІВ СТУДЕНТСЬКИХ ГРУП

Реалізація соціально-гуманітарної роботи в студентських групах здійснюється через інститут кураторів. Це управлінська ланка, яка взаємодіє з іншими в системі позааудиторної соціально-гуманітарної роботи та забезпечує її організацію на рівні студентської групи. Результатом діяльності куратора є набуття молодою людиною соціального досвіду поведінки, формування національної самосвідомості, ціннісних орієнтацій, розвиток індивідуальних якостей особистості.

Завдання інституту кураторства в сучасних умовах – допомогти розібратись і організувати, а не нав'язувати погляди, не підміняти студента в його діяльності. Важливим є також те, щоб робота кураторів не йшла в розріз із студентським самоврядуванням, а доповнювала б його, утворюючи єдину демократичну виховну систему. Особливо потрібна допомога куратора у взаємодії студентів із численними університетськими структурами і службами, які проводять соціально-гуманітарну роботу, навчальну й позанавчальну діяльність, в організації спеціальних заходів, особливо загальноуніверситетського характеру.

Найважливішими напрямками діяльності кураторів є:

- адаптація першокурсників до нових умов навчання;
- допомога студентам у розв'язанні їхніх соціально-побутових проблем і організація дозвілля;
- допомога у формуванні в студентській групі атмосфери дружби, доброзичливості, згуртованості та взаємної підтримки, в усвідомленні причетності її до університетського співтовариства викладачів і співробітників, об'єднаних однією організаційною культурою, системою поглядів і цінностей.

Отже, найважливішим завданням удосконалення роботи куратора є допомога студентам в організації таких заходів, які дозволили б глибоко усвідомити, зрозуміти, відчуті і сприйняти традиції університету, його ціннісні орієнтації, ті стосунки і норми, які традиційно лежать в основі відносин і взаємодій у цьому навчальному закладі та за його межами (знайомство з історією університету, участь у загальноуніверситетських

заходах, організація екскурсій і зустрічей з видатними особистостями тощо).

Удосконалення діяльності кураторів передбачає також цілеспрямовану роботу комісій з СГР за такими напрямками:

- проведення з кураторами спеціальних тренінгів і семінарів, на яких вони одержують інформацію про вікові особливості студентів, про результати діагностики їхніх індивідуальних якостей та інтересів, про специфіку взаємодії зі старшими студентами, про нові методи та підходи у сфері консультування і підтримки студентів;

- організація в університеті спеціальної діагностичної й консультативної служби для кураторів і викладачів з метою постійної підтримки і розв'язання складних професійних ситуацій;

- регулярне проведення кураторських нарад за участі адміністрації ВНЗ для окреслення та розв'язання загальних проблем;

- організація на базі університету міжвузівських конференцій з питань удосконалення роботи кураторів та обміну досвідом роботи в цій сфері;

- видання пам'ятки та методичних рекомендацій для допомоги кураторові з оновленою інформацією про особливості роботи зі студентами.

Адміністративно куратор студентської групи підпорядковується заступникові директора/декана інституту/факультету з соціально-гуманітарної роботи і погоджує свою діяльність з директором/деканом та завідувачем кафедри.

Критеріями ефективності управління системою соціально-гуманітарної роботи на рівні куратора академічної групи є:

- рівень вихованості майбутніх спеціалістів;
- активність, згуртованість групи, суспільно корисний характер діяльності групи;
- стабільний режим роботи академічної групи, відсутність випадків серйозних порушень трудової та навчальної дисципліни;

- позитивна мотивація навчально-виховної діяльності студентів, що виявляється у навчально-пізнавальній, науково-дослідній та інших видах діяльності;

- мікроклімат у групі, що сприяє самореалізації особистості кожного студента;

- різноманітність форм виховної позааудиторної роботи, що сприяє самореалізації особистості кожного студента;

- діяльність студентського самоврядування у групі;

- участь групи у загальностудентських заходах;

- сприятливі умови проходження адаптаційного періоду студентами I-го курсу;

- оволодіння студентами досвідом соціальної поведінки.

За підсумками роботи протягом навчального року куратор академічної групи складає звіт, основні положення якого мають бути заслухані на засіданні вченої ради інституту/факультету під час атестації роботи куратора (Додаток 8).

Діяльність куратора в ЛНУ імені Тараса Шевченка регламентується «Положенням про куратора студентської групи».

ПОЛОЖЕННЯ ПРО КУРАТОРА СТУДЕНТСЬКОЇ ГРУПИ

1. Загальні положення

1.1. Положення про куратора (наставника, радника, куратора-консультанта) академічної групи (далі – куратора) Луганського національного університету імені Тараса Шевченка (далі – університету) розроблене з метою ефективного та якісного виховання студентської молоді університету, а також надання їм необхідної консультаційно-методичної допомоги під час навчання в Університеті.

1.2. Основною організаційною одиницею освітнього процесу в Луганському національному університеті імені Тараса Шевченка є студентська група, робота з якою є найважливішим

напрямом у системі соціально-гуманітарної діяльності кафедри, інституту/факультету та університету. Консультаційно-методичне керування роботою групи здійснює куратор.

1.3. У своїй діяльності куратор керується чинним законодавством України „Про вищу освіту”, наказами Міністерства освіти і науки України, статутом ЛНУ імені Тараса Шевченка, рішеннями вченої ради університету, наказами та розпорядженнями ректора ЛНУ імені Тараса Шевченка, концепцією соціально-гуманітарної роботи ЛНУ імені Тараса Шевченка, правилами внутрішнього розпорядку університету та цим Положенням.

1.4. Запровадження інституту кураторів у практику соціально-гуманітарної роботи університету провадиться з метою підвищення ефективності цієї роботи за рахунок покращення її організації, контролю, використання принципу індивідуального підходу, що враховує особистісні та вікові особливості кожного студента. Формування студентського колективу на початковому етапі є метою створення основи для його подальшої роботи на принципах самоврядування.

1.5. Куратор проводить свою діяльність у взаємодії з кафедрою, директором/деканатом відповідного інституту/факультету, підрозділами університету та соціально-гуманітарною комісією, а також зі студентськими організаціями університету.

2. Призначення куратора академічної групи

2.1. Куратор призначається для надання допомоги студентам у формуванні студентського колективу групи, проведення індивідуальної соціально-гуманітарної роботи, здійснення зв'язків з батьками студентів, з'ясування проблем студентів, надання їм можливої допомоги, контролю за навчальним процесом тощо.

2.2. Куратором студентської групи може бути штатний науково-педагогічний працівник (зі стажем роботи в Університеті не менше одного року), який користується авторитетом, відзначається високими моральними якостями, володіє необхідною педагогічною майстерністю і

організаторськими здібностями та може забезпечити позитивний виховний вплив на студентів.

Куратор обирається на засіданні кафедри і затверджується рішенням вченої ради інституту (факультету). Персональний склад кураторів подається проректору і затверджується його наказом.

2.3. Куратор призначається, як правило, на навчальний рік. Директори інститутів / декани факультетів, завідувачі кафедр та сумісники, як правило, не призначаються кураторами.

2.4. З питань соціально-гуманітарної роботи куратор підпорядковується завідувачу кафедри, заступникові директора/декана інституту/факультету з соціально-гуманітарної роботи.

2.5. Куратор закріплюється за студентською групою на весь період навчання в університеті. Заміну куратора можна робити з поважних причин або якщо він не впорався з виконанням покладених на нього обов'язків за ініціативою директора інституту / декана факультету або студентів групи. Діяльність куратора фіксується в індивідуальному плані роботи викладача, а також у плані роботи куратора.

2.6. Поточний контроль за роботою куратора здійснюють заступник директора/декана інституту/факультету з соціально-гуманітарної роботи, завідувач кафедри.

2.7. Систематичний контроль за роботою куратора здійснює директор інституту / декан факультету. На засіданнях вченої ради інституту / факультету заслуховуються звіти завідувачів кафедр про роботу кураторів, звіти самих кураторів, вивчається і розповсюджується кращий досвід. Директор інституту / декан факультету несе персональну відповідальність за стан соціально-гуманітарної роботи зі студентською молоддю.

3. Основні напрями і форми роботи куратора академічної групи

3.1. Діагностика творчої особистості студента: тестування, анкетування, спостереження, бесіда.

3.2. Прогнозування результатів академічної, науково-дослідницької, інших видів діяльності студента.

3.3. Розробка програм індивідуального розвитку і саморозвитку творчої особистості студента; рекомендації куратора з організації навчальної та позааудиторної діяльності.

3.4. Адаптація студентів до умов та вимог університетської освіти:

- знайомство з історією та традиціями університету;
- екскурсії до музеїв, бібліотеки, на кафедри;
- зустрічі з провідними вченими.

3.5. Організація самостійної роботи студентів; залучення студентів до науково-дослідницької діяльності, участі в органах самоврядування, організації й проведення інститутських / факультетських та загальноуніверситетських заходів.

3.6. Допомога студентам у складанні програми самовиховання, у якій мають бути окреслені позитивні та негативні якості особистості; у визначенні оптимальних методів самовиховання та роботи над собою; сприяння розвитку вміння звітувати перед собою про свої вчинки, аналізувати їх та намічати шляхи подолання недоліків, розвивати позитивні риси та якості.

3.7. Організація колективу студентів академічної групи:

- виявляти міжособистісні стосунки студентів, характер їх взаємовідносин, офіційних та неофіційних лідерів у групі;
- визначати цікаві студентам творчі колективні справи і допомагати в їх організації;
- проводити години тематичного спілкування, звертаючи увагу на розвиток політичної культури, формування інтелігентності, естетичне та моральне виховання, становлення громадянської позиції;
- сприяти впровадженню здорового способу життя, викоріненню шкідливих звичок, запобігати вживанню студентами алкоголю та наркотиків;
- сприяти участі студентів у відродженні національно-культурних традицій, дотриманні традицій інститутів/факультетів, Університету;
- вивчати історико-культурну спадщину України;
- відзначати державні свята і пам'ятні дати.

4. Організація роботи кураторів академічних груп

4.1. Загальна координація діяльності кураторів у групах в інститутах / на факультетах провадиться директорами /деканами та заступниками директорів/деканів з соціально-гуманітарної роботи з урахуванням загального плану соціально-гуманітарної роботи інституту/факультету та університету.

4.2. Планування та координація роботи кураторів в усіх інститутах/ на всіх факультетах на загальноуніверситетському рівні здійснюється проректорами з науково-педагогічної роботи, комісією з соціально-гуманітарної роботи, іншими відповідальними особами, призначеними ректором університету.

4.3. Щомісячний план роботи кураторів передбачає:

- систематичні зустрічі куратора з академічною групою для проведення планових та позапланових заходів;
- систематичні зустрічі куратора з викладачами, що ведуть заняття в цій академічній групі, для одержання інформації про успішність опанування професійних програм та дисциплінованість студентів.

4.4. Звіти куратора заслуховуються на засіданнях вченої ради інституту/факультету (не менше ніж двічі на рік).

4.5. У розкладі занять усіх інститутів/факультетів для студентів 1 – 4 курсів передбачаються кураторські години.

4.6. Діяльність куратора фіксується в індивідуальному плані роботи викладача поряд з його основним навчальним навантаженням у розділі „Організаційна робота”.

5. Права куратора академічної групи

Куратор має право:

5.1. Брати участь у рейтинговій оцінці організаторських здібностей студентів групи, виконання ними громадських доручень.

5.2. Брати участь у вирішенні питань призначення стипендії, поселення до гуртожитків студентів закріпленої групи.

5.3. Висувати найкращих студентів групи до нагороджень та різних форм заохочень за успіхи в навчанні, науковій, спортивній, культурно-масовій та громадській роботі.

5.4. Клопотати перед адміністрацією про застосування установлених форм дисциплінарного та адміністративного стягнення до студентів за допущені ними порушення навчальної і трудової дисципліни, громадського порядку, правил внутрішнього розпорядку у студентських гуртожитках університету тощо.

5.5. Куратор має право сповіщати батьків студента з питань порушення ним правил внутрішнього розпорядку і незадовільної успішності, а також висловлювати від імені кафедри, інституту/факультету подяку батькам за відмінне навчання й виховання дітей.

5.6. Вносити пропозиції щодо вдосконалення соціально-гуманітарної роботи зі студентами, організації їхнього дозвілля та побуту.

6. *Обов'язки* ***куратора академічної групи***

Куратор зобов'язаний:

6.1. Дотримуватися морально-етичних норм, корпоративної культури університету при спілкуванні зі студентами.

6.2. Виховувати у студентів почуття відповідальності за збереження майна в аудиторіях та гуртожитках.

6.3. Формувати корпоративну культуру ЛНУ імені Тараса Шевченка.

6.4. Сприяти створенню в групі здорового морально-психологічного клімату, встановленню нормальних стосунків між студентами та викладачами і співробітниками інституту/факультету та університету.

6.5. Куратор несе відповідальність за належне виконання обов'язків, передбачених цим положенням.

7. Планування і облік роботи куратора академічної групи

7.1. План соціально-гуманітарної роботи куратора групи, складений на навчальний рік за єдиною формою (зразок плану див. у Додатку 6) повинен бути робочим документом у повсякденній роботі.

7.2. У кінці кожного навчального року куратор повинен подати звіт заступникові директора інституту / декана факультету з соціально-гуманітарної роботи про проведену роботу.

8. Першочергові завдання куратора академічної групи

8.1. Скласти ґрунтовний план соціально-гуманітарної роботи студентської групи.

8.2. Ознайомити студентів групи:

- з правилами внутрішнього розпорядку в студентських гуртожитках університету;
- з правилами внутрішнього розпорядку в університеті;
- з особливостями й основними вимогами навчального процесу в університеті.

8.3. Провести вступний інструктаж з техніки безпеки та безпеки життєдіяльності на початку навчального року, повторний – на початку другого навчального семестру, позапланові – наприкінці першого і другого навчального семестрів, перед початком зимових і літніх канікул, або за іншої потреби.

8.4. Познайтись індивідуально з кожним студентом групи (з'ясувати творчі здібності, нахили, вподобання, прагнення до занять спортом, художньою самодіяльністю, громадською роботою тощо).

8.5. Вивчити мікроклімат у студентській групі і кімнатах гуртожитку.

8.6. Визначити, чи є староста неформальним лідером у групі і як він виконує свої обов'язки.

8.7. Зорієнтувати студентів на раціональне і змістовне використання ними вільного часу.

8.8. Постійно проводити індивідуальну роботу зі студентами групи та підтримувати зв'язки з їхніми батьками.

9. Оцінка роботи куратора академічної групи

9.1. Якість роботи куратора оцінюється на підставі анкетування студентів його групи, аналізу плану соціально-гуманітарної роботи.

9.2. Оцінка роботи куратора залежить від:

- стану соціально-гуманітарної роботи в групі;
- стану дисципліни й успішності протягом семестру за підсумками екзаменаційних сесій;
- підвищення громадської активності групи, творчого виконання громадських доручень студентами (відвідування громадських заходів студентами групи, активність студентів у громадській роботі групи, інституту/факультету, університету).

10. Загальні рекомендації до планування та організації роботи куратора академічної групи

Сучасний період розвитку суспільства в нашій державі відкриває широкі можливості для оновлення змісту освіти, що дає змогу формувати духовно багату генерацію. Це обумовлює новий підхід до виховання студентської молоді та потребу у формуванні творчої особистості майбутнього спеціаліста, який зміг би розв'язувати як щоденні, так і масштабні завдання, що забезпечують не просто виживання, а прогрес нації. Процес соціально-гуманітарної роботи у закладах вищої освіти України не може бути стихійним, він передбачає співпрацю, співдружність викладача-наставника і студентів, саме тому робота куратора академічної групи студентів обов'язково повинна мати плановий характер.

Ефективність формування творчої особистості, безперечно, підвищується, якщо забезпечується:

- а) використання педагогіки народознавства;

б) засвоєння студентами знань про Батьківщину, народ, його культуру і спосіб життя, умінь та навичок у їх практичному застосуванні;

в) співпраця викладачів і студентів у виборі різних форм і видів діяльності;

г) організація активно-творчої патріотичної діяльності студентів у позааудиторний час.

Ефективність соціально-гуманітарної роботи куратора академічної групи значною мірою визначається її плануванням. Воно має бути чітким та цілеспрямованим, що даватиме можливість уникати багатьох помилок і негативних явищ у студентській групі, спрямованим на реалізацію мети, завдань національного, громадянського та патріотичного виховання студентської молоді.

План соціально-гуманітарної роботи передбачає реалізацію конкретних цілей і завдань. Залежно від мети кожна форма роботи має свою специфіку і потребує врахування потреб, інтересів, індивідуальних особливостей кожного студента, співтворчості педагогів і студентів в організації соціально-гуманітарної роботи, обґрунтованості виховних заходів.

Основні вимоги до плану роботи куратора:

- цілеспрямованість, тобто зміст і форми соціально-гуманітарної роботи, що плануються, передбачають реалізацію конкретних цілей і завдань. Кожна справа має сприяти розв'язанню поставленої мети. Залежно від мети кожна форма роботи має свою специфіку у використанні методів і прийомів;

- врахування потреб та інтересів кожного студента академічної групи;

- співтворчість педагогів та студентів в організації соціально-гуманітарної роботи;

- зв'язок із життям суспільства, майбутньою професійною діяльністю студента;

- комплексний характер планів;

- цілісний підхід до процесу планування;

- наступність змісту та форм соціально-гуманітарної роботи;
- конкретність, доцільність плану, обґрунтованість соціально-гуманітарної роботи, урахування особливостей студентського колективу, рівня його розвитку, традицій, що склалися;
- розумна насиченість плану.

Основні напрями соціально-гуманітарної роботи зі студентською молоддю, згідно з концепцією соціально-гуманітарної роботи ЛНУ імені Тараса Шевченка, які обов'язково відбиваються в плані роботи куратора:

- організаційно-методичне забезпечення діяльності студентів;
- виховання у студентів патріотизму, шанобливого ставлення до українських культурно-історичних цінностей;
- збереження й розвиток корпоративної культури університету;
- формування всебічно розвиненого громадянина;
- інтернаціоналізація діяльності університету (інституту/факультету), формування культури міжнародних стосунків;
- сприяння безперешкодному доступу студентів з особливими потребами до якісного навчання, побуту, дозвілля, всебічно гармонійного розвитку;
- розвиток системи студентського самоврядування;
- підтримка талановитої студентської молоді.

РОЛЬ СТУДЕНТСЬКОЇ СОЦІАЛЬНОЇ СЛУЖБИ ЛНУ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА У ПІДВИЩЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНОЇ РОБОТИ

Соціальна служба університету є повноцінно діючим і перспективним органом, що реалізує державну молодіжну політику; надає соціально-психологічні послуги; сприяє поліпшенню матеріального становища студентства; соціально-психологічній адаптації студентської молоді та переселенців, здійснює соціальну профілактику, соціальний патронаж та реабілітацію студентської молоді, забезпечує самореалізаційні потреби особистості.

Сьогодні соціально служба університету співпрацює з багатьма громадськими організаціями, благодійними фондами та центрами місцевого, всеукраїнського та міжнародного рівнів.

Створення соціальної служби відповідає загальносвітовій тенденції гуманізації освіти, сприяє впровадженню особистісно-орієнтованого підходу в освітньо-виховний процес.

Завданнями психологічної служби ЛНУ імені Тараса Шевченка є:

- підвищення психологічної культури всіх учасників навчального процесу, гуманізація їхніх взаємин;
- підвищення ефективності освітньо-виховного процесу через соціально-психологічну адаптацію студентів, оптимізацію міжособистісних стосунків та сприяння розвитку особистісного та інтелектуального потенціалу студентів;
- соціальна допомога всім суб'єктам навчально-виховного процесу;
- сприяння формуванню у студентів здібностей до професійного, особистісного, соціального самовизначення, що забезпечує можливість свідомого та відповідального ставлення до власного життя;
- дослідження проблеми психічного здоров'я студентів, пропагування здорового способу життя, визначення психогенних факторів, організація профілактичних заходів;

- надання соціально-психологічної допомоги працівникам ЛНУ імені Тараса Шевченка з питань життєдіяльності та міжособистісних стосунків.

Особливістю діяльності студентської соціальної служби залишається волонтерська робота, яка охоплює волонтерські загони інститутів/факультетів та відокремлених підрозділів університету.

Соціальна служба пропонує основні напрямки роботи консультанта психологічної служби з кураторами студентських груп, яка орієнтована на розширення професійної сфери викладача, урізноманітнення взаємодії „викладач – студент”, зміну позиції викладача-куратора з традиційної авторитарно-педагогічної на позицію викладача-консультанта, що відповідає принципу педагогіки співробітництва.

Основною формою роботи передбачено обмін досвідом професіоналів за типом діяльності професійної спілки (т. зв. баліндтовської групи) з періодичністю зустрічей 1–2 рази на місяць, кількісним складом 10–12–15 учасників та ведучим-психологом.

Активні методи взаємодії (аналіз випадків, дискусія, мозковий штурм, рольова гра) мають бути збалансовані з „умовно-пасивними” – міні-лекція, розповідь, спостереження, самоаналіз.

Орієнтовним змістом роботи визначено такі питання:

1. Позиція консультанта та особистісна позиція.
2. Індивідуальні особливості студента.
3. Група, типологія групи.
4. Інформаційна база консультанта.
5. Професійне консультування, майбутня професія.
6. Міні-лекції для колег із питань нової літератури, проблем тощо.

Основними напрямками роботи соціальної служби університету є:

- *соціально-психологічний*, що охоплює психопрофілактичну роботу серед студентів та викладачів; психодіагностичну роботу серед студентства, особливо 1 курсу,

ВПО та психокорекційну роботу серед студентів; консультативну та просвітницьку роботу;

- *діагностичний*, що передбачає вивчення та оцінювання реальних особливостей діяльності конкретної особистості, групи, студентського колективу в цілому, спрямованості впливу мікросередовища на конкретну особу, особливо в адаптаційний період.

- *інформаційно-консультативний*, у межах якого соціальна служба організовує та проводить семінари й тренінги; надає актуальну інформацію щодо особливостей призначення та виплати соціальної допомоги соціально незахищеним студентам; розробляє програми та проекти, що спрямовані на допомогу ВПО.

Робота з кураторами може передбачати організацію та проведення тренінгів-моніторингів:

- щодо обізнаності студентів зі своїми правами (особливо студентів, що належать до числа дітей-сиріт або дітей, позбавлених батьківського піклування);

- щодо ефективності організації навчально-виховного процесу, подолання труднощів у навчанні;

- визначення рівнів корпоративної культури, рівня сформованості громадянської позиції студентів тощо;

- *соціальне інспектування*, метою якого є облік, аналіз та оцінка потреб студентів, які опинилися або перебувають у складних життєвих обставинах, контроль за умовами життєдіяльності, моральним, психічним і фізичним станом студентів, забезпечення захисту їх прав, свобод і законних інтересів.

СТУДЕНТСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ ЯК ФАКТОР УДОСКОНАЛЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНОГО ПРОЦЕСУ В УНІВЕРСИТЕТІ

Ця форма є особливою для самостійної громадської діяльності студентів і аспірантів у реалізації функцій управління життям студентського колективу згідно з цілями та завданнями, які постають перед ними. Вона є елементом загальної системи управління соціально-гуманітарним процесом університету та передбачає максимальне врахування інтересів та потреб студентів на основі вивчення громадської думки і конкретних ініціатив.

Студентські громадські організації разом з адміністрацією університету намагаються максимально врахувати інтереси та реалізувати ініціативу студентів. Вони беруть на себе деякі важливі функції у соціально-гуманітарній роботі та значною мірою „розвантажують” адміністрацію університету від низки проблем у сфері організації дозвілля як однієї з ефективних форм соціально-гуманітарного процесу, яка охоплює велику кількість студентів разом із професорсько-викладацьким складом (чим забезпечується зв'язок поколінь) і враховує різноманіття інтересів (інтелектуальні ігри, спортивні заходи, фестивалі художньої самодіяльності тощо) [16, 18].

Основні завдання студентського самоврядування:

- формування у студентів відповідального і творчого ставлення до навчання, громадської діяльності та суспільно корисної праці;
- сприяння оволодінню кожним студентом навичками продуктивної самостійної роботи й наукової організації праці, всебічному розвитку особистості завдяки долученню до різних видів діяльності;
- забезпечення принципості, об'єктивності та компетентності в реалізації прав студентів;
- формування у членів колективу на основі самостійності навичок прийняття рішень з питань студентського життя, активної життєвої позиції, навичок управління державними і громадськими справами;

- виховання у студентів почуття господаря у своєму навчальному закладі, поваги до закону, норм моралі та правил спільного проживання;

- створення умов нетерпимості до правопорушників, пияцтва та інших антисуспільних виявів;

- надання допомоги адміністрації, професорсько-викладацькому складу в організації та вдосконаленні соціально-гуманітарного процесу (через своєчасний всебічний аналіз якості знань студентів, причин низької успішності тощо);

- пошук і організація ефективних форм самостійної роботи студентів;

- активізація діяльності громадських організацій в ЛНУ імені Тараса Шевченка, надання допомоги в реалізації їх статутних цілей і завдань;

- організація вільного часу студентів, сприяння всебічному розвитку особистості кожного члена студентського колективу;

- організація системи вивчення громадської думки студентів з найважливіших питань життя ЛНУ імені Тараса Шевченка та створення умов, за яких забезпечується участь кожного зацікавленого студента в обговоренні проблем, прийнятті та виконанні рішень;

- збереження бібліотечного, аудиторного, житлового фонду, фонду гуртожитків, спортивних споруд та інвентарю тощо;

- установлення та підтримка контактів з молодіжними організаціями різних закладів вищої освіти України та інших країн.

Залучення студентів до роботи в органах студентського самоврядування сприяє реалізації таких **соціально-гуманітарних завдань**:

- виховання лідерських якостей, організаційних здібностей, соціальної активності та громадської відповідальності учасників студентського самоврядування;

- виховання навичок командної роботи;

- неформальна освіта лідерів студентського самоврядування.

Принципи, на яких ґрунтується організаційна структура, зміст та форми **студентського самоврядування**:

- добровільності, колегіальності, законності та відкритості;
- рівноправної та вирішальної участі студентів у студентському самоврядуванні;
- активності, самодіяльності та творчої ініціативи;
- виборності та періодичної змінюваності органів і посад, варіативності й динамічності структури органів студентського самоврядування;
- систематичної звітності органів студентського самоврядування перед колективом;
- відкритості та публічності;
- демократизму;
- гуманізації та встановлення суб'єкт-суб'єктних партнерських стосунків між адміністрацією та студентським самоврядуванням, між професорсько-викладацьким складом та студентським колективом;
- орієнтації студентського самоврядування на захист прав та інтересів студентів, на якісну освіту, виховання лідерських та організаційних якостей, соціальної активності, громадянсько-патріотичної свідомості майбутніх фахівців;
- взаємодії всіх органів студентського самоврядування разом з чітким розмежуванням їх функцій;
- соціально значущої домінанти в діяльності студентського самоврядування;
- урахування індивідуальних інтересів та особливостей студентів;
- інтеграції та диференціації педагогічного керівництва та студентського самоврядування [10, 13, 18].

Основні функції студентського самоврядування:

- захист і представництво інтересів студентів;
- сприяння громадській, соціальній та професійній самореалізації студентів;
- прийняття актів, що регламентують організацію та діяльність студентського самоврядування у ЗВО;
- надання пропозицій щодо підвищення якості освіти з урахуванням наукових та професійних інтересів студентів;

- проведення організаційних, наукових, культурно-масових, спортивних, оздоровчих та інших заходів;
- діяльність, спрямована на підвищення свідомості студентів, їх вимогливості до рівня своїх знань, виховання патріотизму до свого навчального закладу;
- сприяння залученню студентів до творчої та науково-дослідної роботи;
- сприяння гласності всіх сторін життя студентства через засоби масової комунікації;
- сприяння працевлаштуванню студентів у вищому навчальному закладі [16, 18].

Інші функції передбачені статутом ВНЗ та положенням про студентське самоврядування ЛНУ імені Тараса Шевченка (Додаток 4).

Діяльність творчих студентських колективів, організацій (на рівні університету, інститутів/факультетів, студентських гуртожитків), студентської газети, студентського наукового товариства, студентської профспілкової організації, сайту ЛНУ – це найважливіші складові академічної корпоративної культури.

Загалом сьогодні можна виділити кілька рівнів прояву корпоративної культури в діяльності органів студентського самоврядування університету, зокрема:

1) зовнішній рівень: інститутам/факультетам, відокремленим структурним підрозділам, університету в цілому властиві організаційна символіка (герб, гімн, прапор), історія та своєрідна міфологія, ритуали, обряди, церемонії традиційних заходів. Взагалі університету властивий фірмовий стиль як істотна частина корпоративної культури, що формує в соціальному оточенні враження про організацію, яка відрізняється сукупністю своєрідних прийомів, манер поведінки, характеристик спілкування тощо.

2) базовий рівень: в університеті задекларовані цінності й норми поведінки, що виражаються в місії, правилах внутрішнього розпорядку, регламентах, положеннях та ін. Основні організаційні норми та правила поведінки, що прийняті в університеті, відображені в статуті ЛНУ, у положеннях про права та обов'язки студентів. Усі це – *формальні правила*, які

затверджені офіційно і є обов'язковими для виконання всіма членами колективу ЛНУ: адміністрацією, професорсько-викладацьким складом, студентами, співробітниками.

3) внутрішній рівень – неформальна частина корпоративної культури, що проявляється в неписаних правилах взаємовідносин співробітників і студентів як між собою, так і з зовнішнім світом поза межами навчального закладу.

Особливого значення корпоративна культура набуває при створенні гармонійної суб'єкт-суб'єктної моделі взаємодії учасників навчального процесу у вищій школі, під час якої зберігаються змістовно-ціннісні пріоритети закладу вищої освіти, його традиції.

Отже, корпоративна культура ЛНУ імені Тараса Шевченка – це система формальних і неформальних правил і норм діяльності, звичаїв і традицій, індивідуальних і групових інтересів, особливостей поведінки всіх суб'єктів закладу вищої освіти, стилю керівництва, показників задоволеності працівників умовами праці, студентів – умовами навчання, взаємодії на всіх рівнях (керівництво – співробітники, викладачі – студенти).

У цьому контексті корпоративна культура ЛНУ імені Тараса Шевченка відповідно до кодексу (Додаток 11) передбачає:

- наявність у студентів, викладачів та співробітників загального розуміння корпоративної ідеології;
- єдині цінності всіх суб'єктів навчально-виховного процесу;
- норми поведінки і комунікаційної взаємодії між учасниками навчально-виховного процесу;

Отже, корпоративна культура у вищій школі – це „втління духу закладу вищої освіти”, коли всі суб'єкти – від керівників до студентів – чітко усвідомлюють задачі альма-матер і прикладають максимум зусиль для їх реалізації. Тому саме студентство є одним з головних носіїв корпоративної культури ЗВО, а джерелами її формування є перш за все студентське самоврядування, що об'єднує студентських лідерів, які мають активну життєву позицію.

ДОДАТКИ

Додаток 1

ПРОГРАМА **реалізації концепції стратегічного розвитку** **Луганського національного університету** **імені Тараса Шевченка** **на 2017-2019 рр.** **у соціально-гуманітарній сфері**

Мета програми

Метою Програми є сприяння всебічному розвитку особистості майбутнього конкурентоспроможного фахівця з вищою професійною освітою, фізично здорового, висококультурного, інтелігентного, соціально активного громадянина в умовах тимчасово внутрішньо переміщеного вищого начального закладу; формування національно-патріотичної свідомості студентської молоді, що полягає в особистісній ідентифікації зі своєю нацією та в здатності гідної національної самопрезентації в інтеграційному світовому просторі, вірі в духовні сили та майбутнє країни, волі до праці на користь народу; усвідомленні моральних та культурних цінностей; знанні історії, національних звичаїв, обрядів, державної символіки всієї країни та її історично-адміністративних частин.

Завдання програми:

- *сприяння розвитку у студентів почуття патріотизму, шанобливого ставлення до українських культурно-історичних цінностей; виховання молоді людини – патріота України; формування у молоді людини патріотичних понять, уявлень, поглядів, переконань, національної самосвідомості, яка складається з любові до рідної землі, свого народу, мови, культури, історії, традицій, здатності ідентифікувати себе з українським народом;*

- *збереження й розвиток корпоративної культури, що базується на кращих традиціях і здобутках університету;*

- *сприяння розвитку всебічно розвиненого, інтелектуального, соціально активного громадянина; формування уявлень і понять про патріотичні вчинки і поведінку та вироблення звичок патріотичної поведінки через збагачення краєзнавчою інформацією, розширення світогляду та формування емоційно-позитивного ставлення до суспільних явищ, фактів, подій, почуття громадянського обов'язку, відповідальності за долю країни; виховання почуття національної гідності і гордості за свою Батьківщину, коригування уявлень про суспільні явища і події, норми поведінки, формування звичок громадської поведінки відповідно до цих уявлень, дисциплінованості, толерантності, відмова від почуття національної меншовартості; розвиток відчуття причетності до розбудови національної державності та відповідальності за майбутнє своєї країни, потреби у постійному самоствердженні з метою власного духовного й інтелектуального зростання, що сприяє прогресу самого суспільства; утвердження принципів загальнолюдської моралі у поєднанні з моральним кодексом українців, прихильність до національних та загальнолюдських цінностей, почуття національної гідності та гордості, готовності до захисту своєї Батьківщини;*

- *інтернаціоналізація діяльності університету, формування культури міжнаціональних стосунків;*

- *сприяння безперешкодному доступу студентів з обмеженими можливостями до якісного навчання, побуту, дозвілля, всебічно гармонійного розвитку;*

- *розвиток системи студентського самоврядування;*

- *підтримка талановитої студентської молоді;*

- *створення належних умов для адаптації випускників університету до сучасного ринку праці та стимулювання мотивації до трудової діяльності.*

Для досягнення стратегічної мети у частині соціально-гуманітарної сфери університет вирішує завдання зміцнення ролі та статусу ВНЗ як соціального інституту, який забезпечує накопичення й розповсюдження знань, духовної культури, моральності.

I. Сприяння розвитку у студентів почуття патріотизму, шанобливого ставлення до українських культурно-історичних цінностей.

- розробка освітньо-просвітницької програми національно-патріотичного виховання студентської молоді ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”

Відп.: проректор з науково-педагогічної роботи Бабічев О.І., Котєнєва І.С., Карлова Н.М.

Термін: грудень 2017 р.

- удосконалення взаємодії структурних підрозділів університету

Відп.: заступники директорів, деканів з соціально-гуманітарної роботи.

Термін: постійно.

- розробка кафедрою української мови та кафедрою української філології та загального мовознавства комплексу заходів, спрямованих на популяризацію української мови серед студентів університету

Відп.: Нікітіна А.В., Глуховцева К.Д.

Термін: грудень 2017 р.

- розробка кафедрами факультету української філології та соціальних комунікацій і навчально-наукового інституту історії, міжнародних відносин і соціально-політичних наук комплексу заходів, спрямованих на розвиток почуття патріотизму, шанобливого ставлення до українських культурно-історичних цінностей

Відп.: декан ФУФСК, директор ННІМВСПН, завідувачі кафедр.

Термін: 2017 – 2019 рр.

- упровадження в практику роботи вивчення історії рідного краю та його традицій

Відп.: проректор з науково-педагогічної роботи Бабічев О.І., кафедра історії України, заступники директорів, деканів з соціально-гуманітарної роботи.

Термін: постійно.

- взаємодія з Луганською обласною організацією Національної спілки краєзнавців України

Відп.: Бадер А.В.

Термін: 2017 – 2019 рр.

- організація та проведення зустрічей з відомими діячами, громадськими та політичними лідерами – славетними мешканцями міста Старобільська та області

Відп.: проректор з науково-педагогічної роботи Бабічев О.І., заступники директорів, деканів з соціально-гуманітарної роботи.

Термін: постійно.

II. Стратегічним завданням розвитку університету є збереження й розвиток корпоративної культури, що базується на кращих традиціях і здобутках університету.

- продовжити роботу зі створення цілісних, інформаційно розгорнутих матеріалів з історії інститутів, факультетів, університету

Відп.: проректор з науково-педагогічної роботи Бабічев О.І., директори, декани структурних підрозділів.

Термін: постійно.

- відродження музею історії ЛНУ імені Тараса Шевченка з обов'язковим відділом „Ми з гордістю носимо твоє ім'я, Тарасе”

Відп.: ректор Савченко С.В., проректор з науково-педагогічної роботи Бабічев О.І.

Термін: 2017 – 2019 рр.

- створення наукової лабораторії „Історико-краєзнавча лабораторія з дослідження освітньо-педагогічного досвіду діяльності педагогічних династій Луганщини” з метою вивчення досвіду педагогічних династій північно-східного регіону Луганської області, яка працюватиме під егідою Луганського національного університету імені Тараса Шевченка та в рамках діяльності Луганської обласної організації Національної спілки краєзнавців України

Відп.: проректор з науково-педагогічної роботи Бабічев О.І., Бублик О.І., директори, декани структурних підрозділів.

Термін: 2017 – 2019 рр.

- продовження традицій проведення „годин корпоративної культури”

Відп.: проректор з науково-педагогічної роботи Ужченко Д.В., Леснова В.В., директори, декани структурних підрозділів.

Термін: 2017 – 2019 рр.

- поповнення цілісної інформаційної бази випускників університету різних років з розміщенням на інтернет-сайтах інститутів, факультетів, університету

Відп.: проректор з науково-педагогічної роботи Меньяйленко О.С., заступники директорів, деканів з соціально-гуманітарної роботи.

Термін: постійно.

- залучення до участі в університетських корпоративних заходах творчих об'єднань та колективів структурних підрозділів ЛНУ імені Тараса Шевченка

Відп.: проректор з науково-педагогічної роботи Бабічев О.І., Миронова О.П.

Термін: постійно.

III. Сприяння розвитку всебічно розвиненого, інтелігентного, соціально активного громадянина.

- упровадження Програми формування правової свідомості та правової культури студентів Луганського національного університету імені Тараса Шевченка

Відп.: проректор з науково-педагогічної роботи Бабічев О.І., Михальський І.С.

Термін: постійно.

- проведення зустрічей з учасниками і ветеранами АТО, представниками ЗСУ, інших військових формувань та військових об'єднань у межах реалізації програми „уроків мужності”

Відп.: заступники директорів, деканів з соціально-гуманітарної роботи

Термін: постійно.

- розробка та впровадження Комплексної програми „Здоров'я студентів”

Відп.: Полулященко Ю.М., Ярошенко П.В., Бабічев О.І., Мороз В.П.

Термін: 2017 – 2019 рр.

- розробка та впровадження Комплексної програми адаптації першокурсників університету

Відп.: Котенєва І.С., заступники директорів, деканів з соціально-гуманітарної роботи

Термін: до 01.09.2017 р.

- увести в практику роботи обов'язкове проведення „Місяця першокурсника”

Відп.: проректор з науково-педагогічної роботи Бабічев О.І., Котенєва І.С., Швирка В.М., директори, декани, заступники директорів, деканів з соціально-гуманітарної роботи, Миронова О.П.

Термін: щороку.

- розробка системи заходів щодо моніторингу студентського середовища переміщеного університету

Відп.: Кононов І.Ф., Котенєва І.С.

Термін: 2017 р.

- розробка та впровадження Комплексної програми для студентської молоді Луганського національного університету імені Тараса Шевченка з вивчення, збереження та популяризації національних сімейних традицій та цінностей

Відп.: Караман О.Л.

Термін: 2017 – 2019 рр.

- розробка та впровадження заходів щодо попередження негативних явищ у молодіжному середовищі

Відп.: Духова О.О.

Термін: до 31.12.2017 р.

- розробка та затвердження Положення про оздоровчо-спортивний комплекс „Крок до здоров'я”

Відп.: Полулященко Ю.М., Ярошенко П.В.

Термін: до 01.10.2017 р.

- для підвищення рівня професійної компетентності керівників спортивних секцій університету організувати їх навчання та курси підвищення кваліфікації

Відп.: Ярошенко П.В.

Термін: вересень 2017 р.

- з метою відповідності вимогам сьогодення вважати за необхідне проведення постійного моніторингу якості культурно-

дозвіллевої діяльності в гуртожитках університету та рівня психологічного здоров'я студентів, які там проживають

Відп.: центр культури та дозвілля, кафедра психології, заступники директорів, деканів з соціально-гуманітарної роботи, асамблея студентського самоврядування.

Термін: постійно.

IV. Інтернаціоналізація діяльності університету, формування культури міжнародних стосунків.

- створення клубів різних культур, зокрема тих, які представлені іноземними студентами університету

Відп.: Карпенко І.М., відділ міжнародних зв'язків.

Термін: до 31.12.2017 р.

- розробка плану заходів щодо відзначення Міжнародного дня толерантності

Відп.: Карпенко І.М., відділ міжнародних зв'язків.

Термін: до 01.11.2017 р.

- проведення заходів щодо питань європейської інтеграції України

Відп.: проректор з науково-педагогічної роботи Бабічев О.І., відділ міжнародних зв'язків, заступники директорів, деканів з соціально-гуманітарної роботи

Термін: постійно.

- створення секторів щодо роботи з іноземними студентами в органах студентського самоврядування (за згодою)

Відп.: асамблея студентського самоврядування університету, відділ міжнародних зв'язків, заступники директорів, деканів з соціально-гуманітарної роботи.

Термін: до 01.09.2017 р.

V. Сприяння безперешкодному доступу студентів з обмеженими можливостями до якісного навчання, побуту, дозвілля, всебічно гармонійного розвитку

- створити спеціально обладнану навчальну аудиторію для організації та проведення навчання студентів із сенсорними вадами за спеціалізованим планом підготовки (разом із Луганським обласним відділенням Фонду соціального захисту інвалідів)

Відп.: проректори Ковальов Д.Ю., Меньяйленко О.С., Бабічев О.І.

Термін: до 01.10.2019 р.

- організувати та впровадити систему соціального супроводу з боку волонтерів та співробітників університету для студентів з особливими потребами із закріпленням за ними конкретних осіб

Відп.: Духова О.О., заступники директорів, деканів з соціально-гуманітарної роботи.

Термін: листопад 2019 р.

- розробити план заходів до щорічного відзначення Міжнародного дня інваліда

Відп.: Духова О.О., заступники директорів, деканів з соціально-гуманітарної роботи.

Термін: жовтень 2018 р.

- розробити систему екскурсійного обслуговування студентів з обмеженими фізичними можливостями

Відп.: кафедра туризму та готельного господарства.

Термін: вересень 2019 р.

VI. Розвиток системи студентського самоврядування.

- з метою підвищення ролі органів студентського самоврядування університету розробити систему заходів їх фінансової підтримки та матеріально-технічного забезпечення

Відп.: Бережна Т.Ф., Мороз В.П., асамблея студентського самоврядування університету.

Термін: до 01.12.2017 р.

- розробка та підготовка до друку методичних рекомендацій щодо організації та діяльності студентського самоврядування в інститутах, на факультетах, у студентських групах

Відп.: проректор з науково-педагогічної роботи Бабічев О.І., Котєнєва І.С., Асамблея студентського самоврядування університету.

Термін: 2017 – 2018 рр.

- розробка асамблеєю студентського самоврядування університету та студентською соціальною службою спільного плану комплексних тренінгових програм, спрямованих на

вдосконалення взаємодії органів студентського самоврядування базового навчального закладу і відокремлених підрозділів та покращення системи соціальної допомоги студентам пільгових категорій

Відп.: Духова О.О., асамблея студентського самоврядування університету, заступники директорів, деканів відокремлених підрозділів з соціально-гуманітарної роботи.

Термін: 2017 – 2019 рр.

- для підвищення ефективності роботи волонтерських загонів рекомендувати бюджетній комісії університету виділити фінансування для організації та проведення навчально-розвиваючих заходів для волонтерів у рамках роботи університетської школи волонтерів

Відп.: Духова О.О., Бережна Т.Ф.

Термін: 2017 – 2018 р.

- створення центру волонтерства ЛНУ імені Тараса Шевченка

Відп.: Духова О.О., асамблея студентського самоврядування університету.

Термін: грудень 2018 р.

- проведення загальноуніверситетських злетів волонтерських та трудових загонів

Відп.: заступники директорів, деканів з соціально-гуманітарної роботи інститутів, факультетів, відокремлених підрозділів, Асамблея студентського самоврядування університету.

Відп.: Бережна Т.Ф., Мороз В.П.

Термін: постійно.

VII. Підтримка талановитої студентської молоді.

- забезпечення цільового фінансування спільних проєктів базового навчального закладу та відокремлених підрозділів університету (зокрема загальноуніверситетського конкурсу „Формула успіху”)

Відп.: Бережна Т.Ф., Мороз В.П.

Термін: постійно.

- забезпечення підтримки розвитку театрального мистецтва в університеті

Відп.: Миронова О.П., заступники директорів, деканів з соціально-гуманітарної роботи.

Термін: постійно.

- увести в практику роботи центру культури та дозвілля проведення звітів творчих колективів відокремлених підрозділів у базовому навчальному закладі

Відп.: Миронова О.П., заступники директорів, деканів з соціально-гуманітарної роботи відокремлених підрозділів.

Термін: постійно.

- розробка комплексу заходів щодо популяризації діяльності гуртків, клубів і центру культури та дозвілля, спрямованих на розкриття здібностей талановитої молоді університету, задоволення їх потреб та організацію культурного дозвілля серед студентства ЛНУ імені Тараса Шевченка

Відп.: Миронова О.П., заступники директорів, деканів з соціально-гуманітарної роботи.

Термін: 2017 — 2019 рр.

VIII. Створення належних умов для адаптації випускників університету до сучасного ринку праці та стимулювання мотивації до трудової діяльності.

- з метою адаптації випускників до сучасних умов ринку праці та їх мотивації до трудової діяльності створити сектор роботи з випускниками, моніторингу ефективності їх працевлаштування, співпраці з роботодавцями при студентській соціальній службі

Відп.: проректор з науково-педагогічної роботи Бабічев О.І., Духова О.О.

Термін: листопад 2017 р.

- створення єдиної бази партнерських організацій Луганського національного університету імені Тараса Шевченка

Відп.: Духова О.О., директори, декани.

Термін: 2017 – 2019 рр.

ДОРОЖНЯ КАРТА
з імплементації Освітньо-просвітницької програми
національно-патріотичного виховання студентської молоді
Луганського національного університету
імені Тараса Шевченка

1. Організація роботи з національно-патріотичного
виховання студентів у позааудиторний час

№ п/п	Назва заходу	Строки виконання	Виконавці
1.	Розробити програму заходів до відзначення річниці з дня народження Т. Г. Шевченка в рамках проведення Шевченківського тижня	Щорічно до 01 березня	Факультет української філології та соціальних комунікацій, інститут історії, міжнародних відносин і суспільно-політичних наук, асамблея студентського самоврядування
2.	Запропонувати проведення традиційних Шевченківських читань „Образ жінки у творчості Тараса Шевченка”	Щорічно у березні	Кафедра української літератури
3.	Запровадити проведення сучасних українських читань „Образ українця у творчості письменників України”	Щорічно за планом	Кафедра української літератури
4.	Запровадити проведення тематичних книжкових виставок: - до дня народження Т.Г. Шевченка; - до річниці заснування Національної премії України імені Тараса Шевченка; - до річниці Голодомору 1932-1933 рр.; - до річниці з дня Перемоги; - до днів народження видатних письменників і громадських діячів;	За культурно-історичним календарем	Директор бібліотеки

	<ul style="list-style-type: none"> - до Дня національної культури; - до Дня слов'янської писемності та культури; - до Дня подвигу Героїв Крут; - до дня Соборності України; - до Дня рідної мови; - до Дня Конституції України; - до Дня Державного Прапора України; - до Дня незалежності України; - до Дня українського козацтва; - „Звичаї нашого народу”; - „Тарас Шевченко – поет, художник, мислитель”; - „Козацькому роду нема переводу”; - „Письменники Луганщини”; - „Державні символи України” та ін. 		
5.	<p>Розробити комплекс заходів „Свята нашого народу” за циклами календарно-обрядових свят:</p> <ul style="list-style-type: none"> - осінній цикл; - зимовий цикл; - весняний цикл; - літній цикл. 	2015 – 2020 н.р. за планом	Асамблея студентського самоврядування, заступники директорів / деканів з соціально-гуманітарної роботи
6.	Запровадити традицію брати участь у Всеукраїнській молодіжній акції „Пам'ятати. Відродити. Зберегти”	Постійно	Асамблея студентського самоврядування
7.	Розробити програму заходів до річниці державної незалежності України	2015 – 2020 н.р.	Інститут історії, міжнародних відносин і суспільно-політичних наук
8.	Запровадити в університеті Міжгалузеву програму „Пізнай свою країну та свій край”	2015 – 2020 н.р.	Асамблея студентського самоврядування, кафедра географії, кафедра історії України

9.	Задля виховання любові до рідної землі, історії своєї країни та відновлення і збереження історичної пам'яті створити „Клуб шанувальників історії України”	2015 – 2020 н.р.	Інститут історії, міжнародних відносин і суспільно-політичних наук
10.	Задля проведення тематичної краєзнавчої та пошуково-дослідної роботи створити „Краєзнавчий клуб”	2015 – 2020 н.р.	Інститут історії, міжнародних відносин і суспільно-політичних наук
11.	Задля збереження українських державницьких традицій створити „Політологічний клуб”	2015 – 2020 н.р.	Інститут історії, міжнародних відносин і суспільно-політичних наук
12.	Задля формування громадянської позиції, засвоєння досвіду й патріотичних умінь створити загальноуніверситетський „Дискусійний клуб”	2015 – 2020 н.р.	Інститут історії, міжнародних відносин і суспільно-політичних наук
13.	Задля привернення уваги студентської молоді до питання взаємодії української та європейської культур створити дискусійний клуб „Тема”	2015 – 2020 н.р.	Інститут культури і мистецтв, кафедра культурології та кіно-, телемистецтва, Лісневська А.Л.
14.	Задля формування духовних цінностей і популяризації культури рідного краю створити „Етнографічний клуб”	2015 – 2020 н.р.	Кафедра української філології та загального мовознавства
15.	Задля підняття престижу української мови в університеті створити „Клуб шанувальників рідної мови”	2015 – 2020 н.р.	Кафедра української філології та загального мовознавства
16.	Розробити програму заходів щодо утвердження засад державної мови в університетському середовищі	2015 – 2020 н.р.	Кафедра української мови, кафедра української філології та загального мовознавства
17.	Розробити тематику і змістовно наповнити портфоліо кураторських годин для студентів 1 курсу,	2015 – 2020 н.р.	Заступники директорів/деканів з соціально-гуманітарної

	присвячених річниці Конституції України		роботи, куратори студентських груп
18.	Розробити тематичні інформаційні кураторські години в межах вивчення курсів „Історія України”, „Політологія” „Основи правознавства”, спрямованих на отримання знань про роль Основного Закону в українському державотворенні	2015 – 2020 н.р.	Завідувачі кафедр, куратори студентських груп
19.	Уважати за необхідне проводити позааудиторні заняття з курсу історії України щодо вивчення символіки Української Держави та історії Українського Державного Прапора, Гімну України (у рамках діяльності клубів, гуртків, творчих об'єднань)	2015 – 2020 н.р.	Інститут історії, міжнародних відносин і суспільно-політичних наук
20.	Розробити тематику та змістовно наповнити бесіди в студентських групах, спрямовані на формування національної свідомості й високої громадянської позиції; формування громадянина – патріота України, на виховання любові до Батьківщини та рідного краю	2015 – 2020 н.р.	Куратори студентських груп
21.	Запровадити щорічний загальноуніверситетський захід „Прометеїв вогонь ректорів”	2015 – 2020 н.р.	Асамблея студентського самоврядування
22.	Розробити програму заходів щодо підготовки та відзначення колективами кафедр визначних дат, пов'язаних з історією розвитку університету	2015 – 2020 н.р.	Завідувачі кафедр
23.	Розробити програму загальноуніверситетських заходів національно-патріотичного	2015 – 2020 н.р.	Клуб культури і дозвілля

	виховання		
24.	Проведення спортивних свят „Осінній марафон сили й духу”, „Козацькі розваги” та ін.	2015 – 2020 н.р.	Інститут фізичного виховання і спорту
25.	Організація та проведення огляду-конкурсу творчих колективів університету національно-патріотичної спрямованості	2015 – 2020 н.р.	Клуб культури і дозвілля
26.	Розробити програму заходів проведення тижня української культури	Щорічно	Інститут культури і мистецтв
27.	Організація та проведення творчих зустрічей з відомими митцями нашого краю	2015 – 2020 н.р.	Інститут культури і мистецтв
28.	Організація та проведення творчих зустрічей з сучасними письменниками	2015 – 2020 н.р.	Інститут педагогіки і психології, кафедра філологічних дисциплін, кафедра української літератури
29.	Проведення конкурсу української патріотичної пісні (до Дня захисника України)	Щорічно в жовтні	Інститут культури і мистецтв
30.	Забезпечити участь студентів у фестивалях-конкурсах сучасної української пісні із залученням творчих колективів інших областей України	Щорічно	Інститут культури і мистецтв, кафедра співів і диригування, заступники директорів/деканів з соціально-гуманітарної роботи
31.	Організація та проведення фотовиставок, презентацій екранних робіт „Україна – єдина й незалежна” (до Дня Соборності України)	Щорічно у січні	Інститут культури і мистецтв, заступники директорів/деканів з соціально-гуманітарної роботи
32.	Організація та проведення виставок робіт писанкарства „Писанка – мелодія душі” (до Великодніх свят)	Щорічно квітень – травень	Інститут культури і мистецтв, кафедра образотворчого мистецтва та професійної майстерності

33.	Організація та проведення театралізованих дійств і літературно-музично-хореографічних заходів до традиційних народних свят („Велике козацьке свято Покрови”, „Масляна”)	Щорічно	Інститут культури і мистецтв, Інститут педагогіки і психології, факультет української філології та соціальних комунікацій, кафедра української літератури
34.	Організація та проведення конкурсів національного одягу „Парад вишиванок”, „Конкурс українського костюму”, „Сучасний український одяг”	Щорічно	Факультет української філології та соціальних комунікацій, Інститут педагогіки і психології, кафедра української літератури
35.	Організація та проведення традиційних конкурсів національної кухні („Свято української кухні”, „Кухня народів світу”, „Звана вечеря” та ін.)	Щорічно	Факультет української філології та соціальних комунікацій, факультет іноземних мов, Інститут педагогіки і психології, Інститут історії, міжнародних відносин і суспільно-політичних наук
36.	Розробити символіку інститутів/факультетів (за потреби – студентських груп), що формують гордість і приналежність до університету й відображають його історичну та патріотичну складову	2015 – 2020 н.р.	Заступники директорів/деканів з соціально-гуманітарної роботи
37.	Задля виховання любові й поваги до своєї професії, мотивації до трудової діяльності на благо держави проводити конкурси професійної майстерності „Я – майбутній фахівець України”	Щорічно	Директори/декани інститутів/факультетів, завідувачі кафедр
38.	Задля мотивації студентів до трудової діяльності на благо держави проводити „День кар’єри”	Щорічно	Сектор з працевлаштування, завідувачі випускових кафедр
39.	Організація та проведення тематичних „Українських	За планом	Інститут педагогіки і психології, заступники директорів/деканів з

	вечорниць”, різдвяних вертепів		соціально-гуманітарної роботи
40.	Розробити програму проведення тижнів української мови в університеті, в інститутах/на факультетах	Щорічно	Факультет української філології та соціальних комунікацій, кафедра української мови, кафедра української філології та загального мовознавства, заступники директорів/деканів з соціально-гуманітарної роботи
41.	Розробити комплекс виховних заходів, які сприятимуть зміцненню дружніх стосунків, формуванню поваги до культури представників різних національностей	2015 – 2020 н.р.	Заступники директорів/деканів з соціально-гуманітарної роботи, Центр міжнародної та навчально-виховної роботи
42.	Задля розуміння ролі Збройних Сил у відстоюванні ідеалів свободи й державності України та її громадян увести у практику проведення зустрічей з представниками ЗСУ, інших військових формувань та військових об’єднань	2015 – 2020 н.р.	Заступники директорів/деканів з соціально-гуманітарної роботи
43.	Розробити програму виховання громадянина-патріота, майбутнього захисника Вітчизни	2015 – 2020 н.р.	Інститут фізичного виховання і спорту
44.	Створити на інтернет-ресурсах і в студентській пресі постійно діючі рубрики, що популяризують українську культуру	2015 – 2016 н.р.	Інститут культури і мистецтв, кафедра культурології та кіно-, телемистецтва
45.	Увести в практику розміщення на інтернет-ресурсах інститутів/факультетів і в періодичній пресі інформації національно-патріотичного спрямування	Постійно	Заступники директорів/деканів з соціально-гуманітарної роботи

46.	Розробити програму екскурсій до історичних, краєзнавчих, мистецьких, етнографічних музеїв	2015 – 2020 н.р.	Заступники директорів/деканів з соціально-гуманітарної роботи
47.	Забезпечити участь студентів у міжрегіональних, обласних і всеукраїнських виставках і конкурсах сучасного українського мистецтва	2015 – 2020 н.р.	Інститут культури і мистецтв

2. Забезпечення комплексного підходу до організації національно-патріотичного виховання студентів

№ п/п	Назва заходу	Строки виконання	Виконавці
1.	Проведення інструктивно-методичних нарад і семінарів з кураторами студентських груп, студентськими кураторами, заступниками директорів/деканів інститутів/факультетів з метою створення планів згідно з уніфікованими вимогами	Постійно за планом	Голова комісії з соціально-гуманітарної роботи
2.	Індивідуальна практична допомога вихователям усіх категорій у плануванні та здійсненні національно-патріотичного виховання студентів	Протягом усього періоду	Комісія з соціально-гуманітарної роботи
3.	Моніторинг планів соціально-гуманітарної роботи кураторів студентських груп, студентських кураторів, заступників директорів/деканів інститутів/факультетів щодо якісного наповнення заходів національно-патріотичного виховання студентів	Щорічно до початку навчального року	Голова комісії з соціально-гуманітарної роботи
4.	Встановлення зв'язків для використання національно-	Постійно	Комісія з соціально-гуманітарної роботи

	патріотичного потенціалу суб'єктів виховання, що знаходяться поза межами університету (ЗМІ, релігійні та громадські об'єднання, заклади культури, державні органи влади та органи місцевого самоврядування)		
5.	Удосконалення загальної патріотичної культури керівників усіх рівнів, викладачів та співробітників університету	Постійно	Проректор з науково-педагогічної роботи Бабічев О.І., комісія з соціально-гуманітарної роботи

3. Оцінка ефективності національно-патріотичного виховання студентів

№ п/п	Назва заходу	Строки виконання	Виконавці
1.	Розробка моніторингового інструментарію для оцінки ефективності національно-патріотичного виховання студентів університету	2015 – 2016 н.р.	Комісія з соціально-гуманітарної роботи
2.	Моніторинг ефективності національно-патріотичного виховання студентів у масштабах університету, інституту/факультету	За планом	Проректор з науково-педагогічної роботи Бабічев О.І., комісія з соціально-гуманітарної роботи
3.	Моніторинг національно-патріотичного виховання студентів кафедрами університету в аудиторний та позааудиторний час	За планом	Комісія з соціально-гуманітарної роботи
4.	Моніторинг готовності професорсько-викладацького складу кафедр та керівництва інститутів/факультетів до національно-патріотичного виховання	За планом	Проректор з науково-педагогічної роботи Бабічев О.І., комісія з соціально-гуманітарної роботи
5.	Моніторинг сформованості у студентів основних національно-	За планом	Проректор з науково-педагогічної роботи Бабічев О.І., комісія з

	патріотичних якостей громадянина України		соціально-гуманітарної роботи
6.	Утвердження переліку навичок і умінь випускників університету для успішної в майбутньому державно-патріотичної поведінки	За планом	Проректор з науково-педагогічної роботи Бабічев О.І., комісія з соціально-гуманітарної роботи
7.	Узагальнення передового педагогічного досвіду національно-патріотичного виховання суб'єктів соціально-гуманітарної роботи університету задля його популяризації	За планом	Комісія з соціально-гуманітарної роботи
8.	Розробка різних форм заохочення та стимулювання всіх суб'єктів процесу національно-патріотичного виховання	За планом	Проректор з науково-педагогічної роботи Бабічев О.І., комісія з соціально-гуманітарної роботи

4. Оптимальні форми реалізації національно-патріотичного потенціалу навчальних дисциплін у процесі їх викладання

№ п/п	Назва заходу	Строки виконання	Виконавці
1.	Формування банку завдань з підготовки рефератів, курсових, дипломних, магістерських і наукових робіт національно-патріотичної спрямованості з різних дисциплін	Щорічно до початку навчального року	Завідувачі кафедр та професорсько-викладацький колектив
2.	Корегування навчальних робочих програм усіх навчальних дисциплін з метою надання їм національно-патріотичної спрямованості	Щорічно до початку навчального року	Завідувачі кафедр та професорсько-викладацький колектив
3.	Скорегувати цільову складову навчальних занять кожної навчальної дисципліни фахової підготовки студентів університету	Щорічно до початку навчального року	Завідувачі кафедр та професорсько-викладацький колектив
4.	Сформувати банк завдань (індивідуальних та колективних) та	Щорічно до початку навчального року	Завідувачі кафедр та професорсько-викладацький колектив

	змістовних інформаційних матеріалів національно-патріотичної спрямованості з кожної навчальної дисципліни	року	колектив
5.	Підготовка й проведення кафедральних, міжкафедральних, університетських семінарів і науково-практичних конференцій регіонального та всеукраїнського рівня національно-патріотичної спрямованості	2015 – 2020 н.р.	Директори/декани інститутів/факультетів, завідувачі кафедр
6.	Спрямувати роботу студентського наукового товариства на реалізацію завдань національно-патріотичного виховання студентів університету	2015 – 2020 н.р.	Проректор з науково-педагогічної роботи Клімочкіна О.М., відділ аспірантури
7.	Запропонувати проведення конкурсу на кращу науково-дослідницьку роботу національно-патріотичної спрямованості	Щорічно	Проректор з науково-педагогічної роботи Клімочкіна О.М., відділ аспірантури
8.	Розробити завдання навчальних дисциплін історико-культурологічного та філологічного спрямування щодо вивчення символіки Української держави, історії Українського Державного Прапора, Гімну України, історії та культури українського народу	Щорічно до початку навчального року	Інститут історії, міжнародних відносин і суспільно-політичних наук, Інститут культури і мистецтв, факультет української філології та соціальних комунікацій, кафедра культурології та кіно-, телемистецтва, кафедра політології та правознавства, кафедра української мови, кафедра української філології та загального мовознавства, кафедра філологічних дисциплін

ПОЛОЖЕННЯ
про комісію з соціально-гуманітарної роботи
Луганського національного університету
імені Тараса Шевченка

1. Загальні положення

1.1. Комісія з соціально-гуманітарної роботи Луганського національного університету імені Тараса Шевченка (далі – комісія) є дорадчим органом, метою якого є створення належних умов для підвищення ефективності соціально-гуманітарного процесу, всебічного і гармонійного розвитку студентів, формування в них свідомого патріотизму, високих моральних якостей, соціальної та професійної компетентності. Діяльність комісії спрямована на розвиток соціально-гуманітарної співпраці, забезпечення належних умов для реалізації здібностей і талантів студентів та працівників університету на основі збагачення загальнолюдськими цінностями, національними культурами та накопиченим науково-освітнім досвідом.

1.2. Комісія діє відповідно до Законів України „Про освіту” (1991), „Про вищу освіту”(2014); Положень Загальної декларації прав людини (1948), Державної національної програми „Освіта (Україна XXI століття)” (1993); Програми правової освіти населення України (1995) та Державної програми розвитку фізичної культури і спорту на 2007 – 2011 роки (2006); Концепції виховання дітей та молоді у національній системі освіти (2009), Концепції національного виховання студентської молоді (2009), Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді (2015) та Заходів щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді (2015); Указу Президента України про затвердження Положення про Громадську гуманітарну раду (2010), Указу Президента України „Про першочергові заходи щодо збагачення та розвитку культури і духовності українського суспільства” (2005); нормативних документів Міністерства освіти і науки України, зокрема Наказу Міністерства освіти і науки України „Про затвердження Примірного положення про студентське

самоврядування у вищих навчальних закладах України (2007)”, а також статуту Луганського національного університету імені Тараса Шевченка, „Правил внутрішнього розпорядку Луганського національного університету імені Тараса Шевченка”, „Правил внутрішнього розпорядку в студентських гуртожитках Луганського національного університету імені Тараса Шевченка” і цього Положення.

1.3 Комісія працює за планом, який затверджується проректором університету з науково-педагогічної (соціально-гуманітарної) роботи на поточний навчальний рік.

1.4 Комісія співпрацює із структурними підрозділами, громадськими організаціями, органами студентського самоврядування, що діють в університеті.

2. Структура комісії з соціально-гуманітарної роботи

2.1. До складу комісії входять:

- голова комісії;
- проректор з науково-педагогічної (соціально-гуманітарної) роботи;
- заступник голови: член комісії;
- секретар: член комісії;
- члени: заступники директорів/деканів інститутів/факультетів з соціально-гуманітарної роботи Луганського національного університету імені Тараса Шевченка (відокремлених підрозділів), голова студентської соціальної служби університету, голова первинної профспілкової організації студентів і аспірантів, голови студентських рад, президент асамблеї студентського самоврядування, керівники клубів, гуртків, творчих об'єднань, начальник служби охорони.

2.2. Усі члени беруть участь в роботі комісії з соціально-гуманітарної роботи на громадських засадах.

3. Основні завдання комісії з соціально-гуманітарної роботи

3.1. Основними завданнями комісії є:

3.1.1. Розробка організаційно-функціональної структури управління соціально-гуманітарним процесом в університеті і визначення функціональних обов'язків суб'єктів управління;

3.1.2. Вивчення процесів у сфері соціально-гуманітарного розвитку університету та вироблення пропозицій щодо:

- визначення пріоритетів та особливостей діяльності університету у сфері соціально-гуманітарного розвитку;

- дотримання прав студентів у громадській, навчальній, науковій, спортивній, культурній і мистецькій діяльності, створення належних умов для охорони їхнього здоров'я;

- забезпечення системно-цільового підходу до планування соціально-гуманітарної роботи;

- формування толерантності в міжнаціональних відносинах, запобігання конфліктогенним та екстремістським тенденціям в університеті;

- збереження історичної та культурної спадщини української нації, її історичної свідомості, а також створення умов для розвитку етнічної та культурної самобутності студентів.

3.1.3. Організація та узагальнення результатів соціологічних та психологічних досліджень різних аспектів студентського життя в університеті, підготовка на їх основі пропозицій з удосконалення організації та проведення соціально-гуманітарної роботи.

3.1.4. Систематичний аналіз стану соціально-гуманітарного процесу в університеті, координація соціально-гуманітарної роботи в різних структурних підрозділах університету.

3.1.5. Розробка рекомендацій щодо підвищення ефективності соціально-гуманітарної роботи, надання методичної допомоги структурним підрозділам з організації та проведення соціально-гуманітарної роботи.

3.1.6. Надання консультативно-методичної допомоги органам студентського самоврядування за потреби.

3.1.7. Забезпечення проведення громадських обговорень, наукових конференцій, круглих столів для вивчення громадської думки з питань соціально-гуманітарного розвитку університету.

4. Права комісії з соціально-гуманітарної роботи

4.1. Комісія має право:

- робити запит та отримувати в установленому порядку від структурних підрозділів університету, органів студентського самоврядування, інших організацій інформацію, матеріали й документи, необхідні для виконання покладених на неї завдань;
- запрошувати на свої засідання та залучати до обговорення відповідних питань керівників і представників структурних підрозділів університету, органів студентського самоврядування, представників інших організацій;
- створювати тимчасові робочі групи, комісії з числа членів комісії та зацікавлених осіб для вивчення різних аспектів соціально-гуманітарної роботи в університеті та підготовки пропозицій з окремих питань діяльності комісії;
- ініціювати проведення громадського обговорення питань соціально-гуманітарного розвитку університету.

4.2. Комісія в процесі виконання покладених на неї завдань взаємодіє з іншими структурними підрозділами університету, державними органами і службами, громадськими організаціями.

5. Форми роботи комісії з соціально-гуманітарної роботи

5.1. Основною організаційною формою роботи комісії є засідання, які проводяться згідно із затвердженим планом раз на місяць або за потреби. Засідання скликаються секретарем комісії за дорученням голови комісії.

5.2. Засідання комісії є правомочним, якщо на ньому присутні більше половини від її складу.

5.3. Рішення комісії ухвалюються більшістю голосів членів комісії, присутніх на засіданні. За результатами засідання комісії оформляється протокол, який підписують голова і секретар комісії.

5.4. Рішення комісії надсилаються в структурні підрозділи університету для врахування у подальшій діяльності відповідних підрозділів.

5.5. У разі необхідності рішення комісії реалізуються через накази ректора, розпорядження проректора з науково-педагогічної (соціально-гуманітарної) роботи.

5.6. Комісія інформує громадськість про свою діяльність.

5.7. Підготовчу роботу для проведення засідань комісії та інформування щодо прийнятих рішень, контроль за їх виконанням здійснює секретар комісії з соціально-гуманітарної роботи.

ПОЛОЖЕННЯ
про студентське самоврядування
у Державному закладі „Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка”

І. Загальні положення

1.1. Студентське самоврядування в Державному закладі „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка” (далі – студентське самоврядування) – це право та можливість студентів вирішувати питання навчання і побуту, захисту прав та інтересів студентів, а також брати участь в управлінні вищим навчальним закладом.

1.2. Студентське самоврядування забезпечує захист прав та інтересів студентів та їх участь в управлінні вищим навчальним закладом.

1.3. У своїй діяльності студентське самоврядування керується Конституцією України, Законом України „Про вищу освіту”, чинним законодавством, нормативно-правовими актами та рішеннями Міністерства освіти і науки України, статутом університету, цим положенням.

1.4. Органи студентського самоврядування діють на принципах:

- добровільності, колегіальності, відкритості;
- виборності та звітності органів студентського самоврядування;
- рівності права студентів на участь у студентському самоврядуванні;
- незалежності від впливу політичних партій та релігійних організацій.

1.5. Органи студентського самоврядування є незалежними від впливів політичних, релігійних та громадських об'єднань.

1.6. Адміністрація вищого навчального закладу не має права втручатися в діяльність органів студентського самоврядування.

1.7. Органи студентського самоврядування:

- беруть участь в управлінні вищим навчальним закладом у порядку, встановленому Законом України „Про вищу освіту”, статутом вищого навчального закладу та цим положенням;

- беруть участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення освітнього процесу, науково-дослідної роботи, призначення стипендій, організації дозвілля, оздоровлення, побуту та харчування; проводять організаційні, просвітницькі, наукові, спортивні, оздоровчі та інші заходи;

- беруть участь у заходах (процесах) щодо забезпечення якості вищої освіти;

- захищають права та інтереси студентів, які навчаються у вищому навчальному закладі;

- делегують своїх представників до робочих, консультативно-дорадчих органів;

- приймають акти, що регламентують їх організацію та діяльність;

- беруть участь у вирішенні питань забезпечення належних побутових умов проживання студентів у гуртожитках та організації харчування студентів;

- розпоряджаються коштами та іншим майном, що перебувають на балансі та банківських рахунках органів студентського самоврядування;

- вносять пропозиції щодо змісту навчальних планів і програм;

- вносять пропозиції щодо розвитку матеріальної бази вищого навчального закладу, зокрема з питань, що стосуються побуту та відпочинку студентів;

- мають право оголошувати акції протесту;

- виконують інші функції, передбачені Законом України „Про вищу освіту” та цим положенням.

1.8. За погодженням з органом студентського самоврядування вищого навчального закладу приймаються рішення:

- про відрахування студентів з вищого навчального закладу та їх поновлення на навчання;

- про переведення осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі за державним замовленням, на навчання за контрактом за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб;

- про переведення осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб, на навчання за державним замовленням;

- про поселення осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі, до гуртожитку і виселення їх із гуртожитку;

- про затвердження правил внутрішнього розпорядку вищого навчального закладу в частині, що стосується осіб, які навчаються;

- про діяльність студентських містечок та гуртожитків для проживання осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі.

1.9. Керівник вищого навчального закладу забезпечує належні умови для діяльності органів студентського самоврядування (надає приміщення, меблі, оргтехніку, забезпечує телефонним зв'язком, постійним доступом до Інтернету, відводить місця для встановлення інформаційних стендів тощо), про що укладається відповідна угода.

1.10. Студентське самоврядування виражає інтереси всіх студентів університету, незалежно від національності, громадянства, статі, соціального походження, майнового стану, місця проживання, мовних ознак, релігійних переконань, належності до політичних та громадських об'єднань.

II. Мета, головні завдання, зміст діяльності органів студентського самоврядування

2.1. Мета:

- демократизація студентського життя, об'єднання зусиль науково-педагогічних працівників та студентів, спрямованих на якісне навчання, виховання духовності і культури студентів, зростання у студентській молоді соціальної активності та відповідальності за доручену справу;

- забезпечення виконання студентами своїх обов'язків та захисту їх соціально-економічних, творчих, духовних та інших інтересів;

- колегіальне обговорення і вирішення всіх питань життєдіяльності студентів шляхом їх залучення до процесу

управління справами ВНЗ, формування в них навичок майбутнього організатора і керівника.

2.2. Головні завдання:

- забезпечення і захист прав та інтересів студентів в органах державної влади та управління, участь у реалізації державної молодіжної політики;

- сприяння задоволення їхніх потреб у сфері навчання, творчого пошуку, оздоровлення, відпочинку, працевлаштування;

- допомога адміністрації університету в організації навчально-виховної роботи, створенні умов для залучення студентів до різноманітних видів творчої діяльності – науково-дослідної, культурно-просвітницької, суспільно-гуманістичної, спортивно-оздоровчої, правоохоронної тощо;

- здійснення контролю за дотриманням студентами навчальної та трудової дисципліни, правил внутрішнього розпорядку університету, забезпечення виконання статуту університету;

- узгодження з адміністрацією університету питань виключення студентів, не пов'язаних з академічною заборгованістю;

- координація роботи з ректоратом, директоратами, деканатами, кафедрами, викладачами, кураторами-наставниками академічних груп, комендантами гуртожитків у створенні належних умов для навчання, проживання і дозвілля студентів;

- здійснення поселення та виселення студентів з гуртожитку, контролю за дотриманням ними правил проживання та поведінки в гуртожитках;

- сприяння пошуку та підтримці талановитих, обдарованих студентів, надання їм всебічної допомоги;

- сприяння в організації видавничої діяльності студентів, допомога їм в опублікуванні своїх наукових досліджень та наукових творів;

- участь у підготовці та організації наукових проєктів, молодіжних акцій, конкурсів, фестивалів, змагань, виставок, аукціонів та ін. спільно з благодійними фондами, організаціями, об'єднаннями, юридичними і фізичними особами в Україні та за її межами;

- представлення університету в місцевих, регіональних, всеукраїнських органах студентського самоврядування;
- сприяння розширенню регіонального, всеукраїнського, міжнародного співробітництва університету у сфері освіти, культури, праці, соціального становлення та розвитку студентів університету;
- участь у програмах міжнародного обміну студентами та програмах стажування;
- пропаганда здорового способу життя, запобігання вчиненню студентами правопорушень, викорінення шкідливих звичок;
- участь у розподілі стипендіального фонду в порядку, встановленому нормативними документами МОН України та статутом університету.

III. Організаційна структура студентського самоврядування

3.1. *Основа організаційної структури студентського самоврядування* – розвиток усіх сфер діяльності студентів на засадах демократії та саморегуляції, забезпечення реалізації індивідуальних інтересів та запитів студентів через удосконалення системи роботи комітетів, комісій, громадських, молодіжних об'єднань, організацій.

3.1.1. Відповідно до типу, специфіки, традицій університету, потреб студентського колективу виділяються три ступені самоврядування: академічна група, інститут/факультет, університет.

3.2. Академічна група – головна структурна одиниця системи студентського самоврядування.

3.2.1. Найвищим органом студентського самоврядування академічної групи є загальні збори, черговість проведення яких залежить від плану роботи, завдань колективу, але не рідше одного разу на місяць.

3.2.2. Виконавчим органом між проведенням загальних зборів є рада академічної групи, до складу якої входять староста, заступник старости, профорг і фізорг академічної групи.

3.2.3. Члени ради академічної групи обираються на загальних зборах колективу академічної групи відкритим/закритим голосуванням простою більшістю голосів.

3.2.4. Колектив груп делегує представників до конференції студентів факультету.

3.3. Конференція студентів інституту/факультету – це вищий орган студентського самоврядування інституту/факультету.

3.3.1. Виконавчим органом між проведенням конференцій студентів інституту/факультету є студентський директорат/деканат.

3.3.2. Конференція студентів інституту/факультету обирає делегатів на участь у конференції студентів університету в кількості 10 осіб.

3.4. *Студентський директорат/деканат* (далі – студдиректорат/студдеканат) – виконавчий орган системи студентського самоврядування інституту/факультету.

3.4.1. Керівники студдиректорату/студдеканату – студентський директор/декан, заступники, секретар-референт, голови комітетів та тимчасових комісій.

3.4.2. Студдиректорат/студдеканат обирається на конференції студентів інституту/факультету відкритим/закритим голосуванням строком на один рік.

3.4.3. Засідання студдиректорату/студдеканату проводиться не рідше одного разу на місяць і вважається правомірним, якщо присутні не менше 2/3 обраних до його складу членів. Рішення студдиректорату/студдеканату приймається більшістю голосів.

3.4.4. Кожне засідання студдиректорату/студдеканату фіксується протоколом, що підписується студентським директором/деканом або його заступником, секретарем-референтом.

3.4.5. Рішення студдиректорату/студдеканату є обов'язковим для виконання студентами відповідного інституту/факультету.

3.4.6. Конференція студентів інституту/факультету має право припинити діяльність студдиректорату/студдеканату через невиконання обов'язків.

3.4.7. *Студдиректорат інституту / студдеканат факультету:*

- планує свою роботу, координує роботу старостату;
- надає допомогу радам академічних груп, гуртожитків у плануванні роботи, реалізації планових та поточних завдань;
- інформує студентські колективи про рішення студентської ради університету, адміністрації інституту/факультету, університету;
- забезпечує реалізацію студентських ініціатив;
- інформує студентську раду університету про свою діяльність.

3.4.8. Члени студдиректорату/студдеканату обирають голів комітетів та тимчасових комісій.

3.4.9. Комітети та тимчасові комісії інституту/факультету забезпечують:

- надання допомоги директоратам/деканатам у дотриманні студентами навчальної дисципліни та правил внутрішнього розпорядку ВНЗ;
- координацію діяльності рад академічних груп;
- активну участь у заходах, які проводяться директором/деканом, студентською радою університету;
- координування діяльності студентських самоврядних організацій та підтримку зв'язків зі студентським самоврядуванням інших навчальних закладів;
- участь у розподілі стипендіального фонду серед студентів з урахуванням їхніх досягнень у навчанні, науково-творчій роботі;
- спонукання студентів до активної протидії аморальності, правопорушенням, бездуховності, антигромадській діяльності;
- сприяння діяльності студентським радам гуртожитків (студмістечка).

3.5. *Студентський директор інституту / декан факультету* (далі – студдиректор/студдекан) – студент, який керує роботою студдиректорату/студдеканату.

3.5.1. *Студдиректор інституту / студдекан факультету:*

- є членом вченої ради інституту/факультету та бере участь у її засіданнях;

- співпрацює з директором інституту/деканатом факультету;
- проводить засідання студентського директорату/деканату, координує обов'язки між головами комітетів та тимчасових комісій;
- представляє роботу самоврядування інституту/факультету в студентській раді університету;
- звітується на конференції студентів інституту/факультету про власну та діяльність комітетів та тимчасових комісій.

3.6. *Конференція студентів університету* – це вищий орган студентського самоврядування університету.

3.6.1. Виконавчим органом між проведенням конференцій студентів університету є студентський рада.

3.6.3. Кількість делегатів на конференції студентів університету складає по 10 осіб від кожного інституту/факультету. Конференція має право на визначення загальних засад функціонування студентського самоврядування. Конференція є правомочною за умови присутності на ній не менше двох третин (2/3) від загальної кількості обраних делегатів.

3.6.4. Конференція обирає президію, голову засідання, секретаріат, лічильну комісію та інші робочі органи конференції.

3.6.5. Конференція має такі повноваження:

- ухвалює Положення про студентське самоврядування, визначає структуру, повноваження та порядок проведення прямих таємних виборів представницьких та виконавчих органів студентського самоврядування;
- заслуховує звіти представницьких, виконавчих і контрольно-ревізійних органів студентського самоврядування, дає їм відповідну оцінку;
- затверджує процедуру використання майна та коштів органів студентського самоврядування, підтримки студентських ініціатив на конкурсних засадах;
- затверджує річний кошторис витрат (бюджет) органів студентського самоврядування, вносить до нього зміни та доповнення, заслуховує звіт про його виконання;

- обирає контрольно-ревізійну комісію з числа студентів для здійснення поточного контролю за станом використання майна та виконання бюджету органів студентського самоврядування;

- обирає голову студентської ради терміном на один рік шляхом прямих таємних виборів більшістю голосів.

3.6.5.1. Конференція проводиться не рідше одного разу на навчальний рік. Дата, пропонований порядок денний конференції повідомляється студентською радою університету не пізніше, ніж за 14 днів до її проведення.

3.6.6. Позачергові конференції скликаються студентською радою або на вимогу не менше ніж однієї третини студентів університету чи за ініціативою ректорату університету.

3.6.6.1. У роботі конференції беруть участь, крім студентів, представники адміністрації університету, представники громадських організацій, органів державної влади та місцевого самоврядування, представники засобів масової інформації, запрошені гості. Усі учасники проходять реєстрацію.

3.6.6.2. Делегати, які не можуть бути присутніми на конференції з поважних причин, можуть передати право голосу іншому студенту того ж інституту/факультету, подавши заяву на ім'я голови студентської ради університету із зазначенням прізвища, ім'я, по батькові студента, якому делегат передає право голосу. Передача голосу можлива не пізніше, як за день до проведення конференції.

3.6.6.3. Рішення конференції приймають шляхом відкритого голосування простою більшістю голосів присутніх делегатів конференції.

3.6.7. Рішення конференції є обов'язковим для виконання студентами та носять рекомендаційний характер для адміністрації університету.

3.6.8. Лічильна комісія здійснює реєстрацію делегатів конференції.

3.6.9. Ревізійна комісія звітується про свою роботу перед делегатами конференції щорічно.

3.7. *Студентська рада* (далі – студрада) – це виконавчий орган системи студентського самоврядування університету.

3.7.1. Студрада є виконавчим, координаційним, контролюючим органом системи студентського самоврядування, обирається конференцією студентів університету терміном на один рік.

3.7.2. Студрада є вищим органом студентського самоврядування в період між студентськими конференціями.

3.7.4. Членом студради може бути студент денної форми навчання, який успішно навчається, займається науковою роботою, бере активну участь у громадському житті університету та ефективно виконує взяті на себе зобов'язання щодо підтримки студентського самоврядування, користується авторитетом і повагою серед студентської молоді.

3.7.5. Члени студради університету мають право:

- брати участь в управлінні діяльністю студентської ради, у визначенні основних напрямів діяльності органів студентського самоврядування всіх ступенів;

- вносити пропозиції щодо вдосконалення роботи, популяризувати серед студентів цілі та мету діяльності студентської ради;

- користуватися у встановленому порядку офісною технікою, інформаційною мережею та банком даних студентського самоврядування університету.

3.7.6. Члени студради університету зобов'язані:

- дотримуватися вимог цього положення;

- сприяти виконанню студентами рішень студентської ради, конференцій.

3.7.7. Рішення про виключення зі складу студради приймається зборами її членів простою більшістю голосів.

3.7.8. Виключення зі складу студради можливе в таких випадках:

- за власним бажання члена ради після подання заяви на ім'я голови студентської ради;

- за невиконання своїх обов'язків, доручень.

3.7.9. Референт студентської ради веде всю документацію студентської ради.

3.8. *Голова студентської ради університету* (голова студради) – студент, який керує роботою студентської ради університету.

3.8.1. Вибори голови студради здійснюються конференцією студентів університету з числа висунутих кандидатур шляхом прямих таємних виборів простою більшістю голосів терміном на один рік.

3.8.2. Повноваження голови студради:

- є членом вченої ради університету та бере участь у її засіданнях;

- організовує роботу студради;

- представляє студраду в адміністрації університету, в державних органах, громадських організаціях;

- підписує рішення, прийняті студрадою, дає доручення від свого імені, укладає угоди в межах своїх повноважень;

- головує на засіданнях студради;

- видає розпорядження, які після обговорення обов'язкові для виконання всіма її членами;

- призначає голів комітетів та тимчасових комісій студради;

- разом зі своїми заступником, головами комітетів та тимчасових комісій здійснює керівництво поточною роботою студради;

- не рідше одного разу на рік звітує конференції студентів університету про діяльність студради.

3.8.3. Голова студради може бути відкликаний конференцією студентів університету на його прохання, а також у зв'язку з незадовільною його роботою на цій посаді, або через інші обставини, що унеможливають виконання ним своїх обов'язків. Пропозиції про відкликання голови студради можуть вноситися не менше як 50%+1 кількості членів студентської ради університету за їх підписами.

3.8.4. Питання про дострокове відкликання голови студради належить до компетенції позачергової конференції студентів університету.

3.9. *Заступник голови студради* призначається головою студради.

3.9.1. Повноваження заступника голови студентської ради університету:

- координує студентське самоврядування всіх ступенів;

- веде роботу з питань співробітництва студентської ради з органами студентського самоврядування інших вищих навчальних закладів;

- у разі відсутності голови студентської ради виконує його обов'язки.

3.10. Для оперативного вирішення завдань студентської ради, проблем життєдіяльності студентських колективів, розвитку їх функцій, активізації студентського самоврядування створюються *комітети та тимчасові комісії*.

3.10.1. Комітети та тимчасові комісії визначаються рішенням конференції студентів університету, за потреби студрадою на засіданні, шляхом відкритого голосування простою більшістю голосів. Керівниками кожного комітету та тимчасових комісій є голова, заступник.

3.10.2. Назви комітетів та тимчасових комісій, напрями їх діяльності обговорюються і затверджуються на студентській конференції, за потреби студрадою на засіданні.

3.11. Студентське самоврядування в гуртожитку у своїй діяльності керується Положенням про студентську раду гуртожитків ЛНУ.

3.11.1. До складу студентської ради гуртожитку входять голова студентської ради гуртожитку, заступник, старости поверхів, секретар-референт.

3.12. Керівники підрозділів студентського самоврядування та його заступники можуть перебувати на посаді не більше як два строки.

IV. Порядок обрання представників з числа студентів для участі у виборах ректора ЛНУ імені Тараса Шевченка

4.1. Вибори представників проводяться згідно з квотою, наданою організаційним комітетом з виборів ректора університету. Вибори проводяться відкритим (або таємним) голосуванням.

4.2. Студент університету, який на момент проведення виборів представників відсутній з поважної причини і відповідно попередив свого студентського директора/декана про відсутність, має право бути обраним для участі у виборах ректора університету.

4.3. Виборним представником може бути будь-який студент відповідного інституту/факультету.

4.4. Секретар студентської конференції готує витяг з протоколу про обрання своїх представників для участі у виборах ректора. До витягу додається затверджений список студентів. Підготовлені документи передаються до організаційного комітету з виборів ректора університету.

V. Міжнародні і соціокультурні зв'язки

5.1. Органи студентського самоврядування університету:

- представляють університет у міжнародних молодіжних організаціях, налагоджують взаємодію зі студентами зарубіжних країн, сприяють у реалізації міжнародних наукових, освітніх, культурних, спортивних програм;

- можуть мати свої символи, атрибути для використання їх під час проведення міжнародних конференцій, конкурсів, захисту молодіжних проєктів;

- виступають проти політизації молоді, будь-якої монополії у міжнародному студентському русі, утверджують співробітництво на засадах гуманізму, демократії;

- консолідують зусилля громадських, молодіжних організацій на розвиток міжнародного співробітництва молоді в ім'я миру та взаєморозуміння між державами;

- беруть участь в організації вивчення студентами іноземних мов, дослідженні історії, культури, традицій народів держави, мова якої вивчається;

- сприяють обміну студентів відповідно до статуту університету.

VI. Матеріальна та фінансова база студентського самоврядування

6.1. Органи студентського самоврядування університету є неприбутковою організацією, можуть мати права юридичної особи, реквізити, бухгалтерський облік, штатний розпис, рахунки в банківських установах у гривні та іноземних валютах, розпоряджатися коштами, які знаходяться на їхньому балансі та банківських рахунках, нести відповідальність згідно з чинним законодавством.

6.2. У своїй діяльності органи студентського самоврядування можуть використовувати різні джерела фінансування:

- кошти, отримані за рахунок самостійної господарської діяльності органів самоврядування студентів у межах статуту університету;

- спонсорські внески;

- добровільні внески студентів;

- кошти або майно, які надходять безоплатно або у вигляді безповоротної фінансової допомоги, добровільних пожертвувань;

- 0,5% резервного фонду університету.

6.3. Кошти студентського самоврядування спрямовуються на виконання їхніх завдань та повноважень в інтересах студентів.

6.4. Кошторис подається на розгляд ректорату університету для включення його до бюджету.

6.5. Про свою фінансову діяльність органи студентського самоврядування університету звітують перед конференцією студентів, ревізійною комісією, бухгалтерією університету.

6.6. Адміністрація університету, інститутів/факультетів та гуртожитків/студмістечка сприяє зміцненню матеріально-технічної бази для продуктивної діяльності органів самоврядування на всіх рівнях.

6.7. Органам студентського самоврядування надається приміщення, необхідна матеріально-технічна база.

VII. Прикінцеві положення

Конференція студентів Луганського національного університету імені Тараса Шевченка від імені всіх студентів університету, висловлюючи волю студентів, дбаючи про забезпечення їхніх законних прав і свобод, маючи на меті розвивати їхній творчий потенціал, приймає це Положення.

Це Положення набирає чинності з дня його затвердження на конференції студентів університету 19 квітня 2015 року.

ПОЛОЖЕННЯ про волонтерський загін

1. Загальні положення

1.1. Волонтерський загін створюється з метою поширення ідей гуманізму, поваги до старших, обездолених та літніх людей; об'єднання студентської молоді, яка на добровільних засадах прагне брати участь у соціальних програмах із попередження негативних явищ у молодіжному середовищі, надання допомоги одноліткам у їх розвитку, соціальному становленні та інтеграції у суспільстві.

1.2. Загін формується та діє на підставі добровільності, самоврядування та рівності його членів.

1.3. Загін може мати власну символіку та іншу атрибутику.

2. Обов'язки волонтера

2.1. Брати участь у розвитку волонтерського руху.

2.2. Задовольняти соціальні та культурні інтереси громадян.

2.3. Організовувати та надавати посильну соціальну допомогу різним верствам населення:

– інвалідам і ветеранам війни та праці;

– незахищеним у соціальному плані громадянам, дітям тощо.

2.4. Надавати соціальну допомогу громадянам, які потрапили в екстремальну та кризову життєву ситуацію.

2.5. Доводити до відома молоді інформацію щодо профілактики та запобігання тютюнопаління, алкоголізму, наркоманії; хвороб, що передаються статевим шляхом тощо.

2.6. Вивчати та впроваджувати передовий міжнародний і вітчизняний досвід із питань волонтерського руху.

2.7. Розробляти, втілювати та брати участь у соціальних проектах, програмах, заходах, акціях тощо.

3. Права волонтера

3.1. Членами волонтерського загону можуть бути студенти та викладачі, які користуються авторитетом, відзначаються високими моральними якостями, мають організаторські здібності та орієнтуються на цінності суспільства.

3.2. Члени загону можуть вийти з членства за особистим бажанням чи бути виключені за рішенням зборів волонтерського загону за обставини, які не відповідають цьому положенню.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор/декан
НН інституту/факультету
_____ Ініціали, прізвище
« ____ » _____ 20__ р.

БАЗОВИЙ ПЛАН
соціально-гуманітарної роботи куратора
студентської групи _____ курсу
НН інституту/факультету
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»
на _1, 2_ семестр 20__/20__ навчального року

1. Характеристика групи

1. У групі всього _____ студентів, у тому числі
відмінники: _____
навчаються на „добре” і відмінно”: _____
навчаються лише на „задовільно”: _____
мають незадовільні оцінки за попередній семестр: _____

2. Студенти, що живуть в гуртожитку: _____

3. Соціально незахищені студенти: _____

4. Актив групи: _____

5. За перший семестр:

а) відвідування навчальних занять _____

б) успішність _____

в) якість знань _____

2. Заходи

№	Захід	Термін виконання	Факт виконання – коли, де
Організаційно-методичне забезпечення діяльності студентів			
1.			
2.			
3.			
Сприяння розвитку у студентів почуття патріотизму, шанобливого ставлення до українських культурно-історичних цінностей			
1.			
2.			
3.			
Збереження й розвиток корпоративної культури, що базується на кращих традиціях і здобутках університету			
1.			
2.			
3.			
Формування всебічно розвинутого, інтелігентного, соціально активного громадянина громадянина (громадянське, моральне, інтелектуальне, духовне, художньо-естетичне, фізичне, превентивне, екологічне...)			
1.			
2.			
3.			
Інтернаціоналізація діяльності університету, формування культури міжнародних стосунків			
1.			
2.			
3.			
Сприяння безперешкодному доступу студентів з обмеженими можливостями до якісного навчання, побуту, дозвілля, всебічно гармонійного розвитку			
1.			
2.			
3.			

Розвиток системи студентського самоврядування			
1.			
2.			
3.			
Підтримка талановитої студентської молоді			
1.			
2.			
3.			
Створення належних умов для адаптації випускників університету до сучасного ринку праці та стимулювання мотивації до трудової діяльності			
1.			
2.			
3.			

3. Список студентів, що мешкають у гуртожитку

№	Прізвище, ім'я, по батькові студента	Кімната	Примітки
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

Куратор студентської групи _____ Підпис _____ Ініціали, прізвище

СОЦІАЛЬНИЙ ПАСПОРТ ГРУПИ
 _____ курсу спеціальності _____
 інституту/факультету _____
 на 20__ – 20__ навчальний рік

1. Список студентів з числа дітей-сиріт:

- під опікою
- вихованці прийомної сім'ї
- на повному державному забезпеченні

№	П.І.Б.	Дата народження	Місце проживання	Контактний телефон

2. Список студентів з числа дітей, позбавлених батьківського піклування:

- під опікою
- вихованці прийомної сім'ї
- на повному державному забезпеченні

№	П.І.Б.	Дата народження	Місце проживання	Контактний телефон

3. Список студентів з числа інвалідів дитинства:

№	П.І.Б.	Дата народження	Місце проживання	Контактний телефон

4. Список студентів з числа інвалідів I групи:

№	П.І.Б.	Дата народження	Місце проживання	Контактний телефон

5. Список студентів з числа інвалідів II групи:

№	П.І.Б.	Дата народження	Місце проживання	Контактний телефон

6. Список студентів з числа інвалідів III групи:

№	П.І.Б.	Дата народження	Місце проживання	Контактний телефон

7. Список студентів, які постраждали внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС:

<i>№</i>	<i>П.І.Б.</i>	<i>Дата народження</i>	<i>Місце проживання</i>	<i>Контактний телефон</i>

8. Список студентів, які мають статус дитини шахтаря:

<i>№</i>	<i>П.І.Б.</i>	<i>Дата народження</i>	<i>Місце проживання</i>	<i>Контактний телефон</i>

9. Список студентів, які мають статус учасника бойових дій:

<i>№</i>	<i>П.І.Б.</i>	<i>Дата народження</i>	<i>Місце проживання</i>	<i>Контактний телефон</i>

10. Список студентів, які мають статус дитини учасника бойових дій:

<i>№</i>	<i>П.І.Б.</i>	<i>Дата народження</i>	<i>Місце проживання</i>	<i>Контактний телефон</i>

11. Список студентів з числа внутрішньо переміщених осіб:

<i>№</i>	<i>П.І.Б.</i>	<i>Дата народження</i>	<i>Місце проживання</i>	<i>Контактний телефон</i>

12. Список студентів із малозабезпечених сімей:

<i>№</i>	<i>П.І.Б.</i>	<i>Дата народження</i>	<i>Місце проживання</i>	<i>Контактний телефон</i>

13. Список студентів з багатодітних родин:

<i>№</i>	<i>П.І.Б.</i>	<i>Дата народження</i>	<i>Місце проживання</i>	<i>Контактний телефон</i>

14. Список студентів, які мають дітей віком до 14-ти років:

<i>№</i>	<i>П.І.Б.</i>	<i>Дата народження</i>	<i>Місце проживання</i>	<i>Контактний телефон</i>

Староста групи

Куратор групи

Дата

**СТРУКТУРА
ЗВІТУ З СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНОЇ РОБОТИ
КУРАТОРА**

групи _____ інституту/факультету _____

КУРАТОР _____

1. Відомості про групу

Кількість студентів	із них (стать)		Місце проживання		Середній вік	Соціальний склад групи (пільги)
	ч	ж	місцеві	гуртожиток		

2. Результати успішності групи:

Відмінники _____

Ті, що не встигають у навчанні (за останню сесію)

3. Організація самоврядування у групі

староста _____

актив групи _____

участь у роботі органів студентського самоврядування _____

4. Участь студентів в науково-практичних конференціях, олімпіадах, конкурсах

(із зазначенням ППП студентів, а також виду участі, місця проведення і результату участі);

Вид заходу	Студент / група	Місце проведення	Результат участі

5. Участь у громадських заходах

(із зазначенням ППП студентів або групи студентів, а також конкретизацією виду заходу і рівня їх проведення (внз, місто, регіон та ін.), результату):

а) спортивних

(із зазначенням нагород, премій, дипломів та ін.);

б) культурно-масових

(із зазначенням нагород, премій, дипломів та ін.);

в) художній самодіяльності;

г) заходах, конкурсах та ін.;

д) демонстраціях, акціях, брифінгах, кампаніях та ін.;

е) об'єднаннях, клубах, товариствах, гуртках.

6. Залучення до вивчення культурної спадщини: відвідування театрів, музеїв, виставок, зустрічей...

Вид заходу	Студент / група

7. Спільно-корисна праця

(участь у суботниках, у роботах з прибирання, озеленення території та ін.);

Вид заходу	Студент / група

8. Правопорушення та адміністративні стягнення

(вид правопорушення, зокрема порушення правил проживання в гуртожитку; застосовані засоби впливу);

Студент	Вид порушення	Застосовані засоби впливу

9. Відрахування студентів групи протягом навчального року

(вказати причину, дату і номер наказу про відрахування.);

10. Інші види соціально-гуманітарної роботи

(проведення внутрішньогрупових заходів, участь у проведенні предметних тижнів(конкретизувати) та ін.).

Примітка

Звіт куратора завіряється куратором, директором інституту / деканом факультету.

На підставі звіту викладач призначається куратором нової групи.

**ПЕРЕЛІК
типових напрямів і форм роботи
куратора**

НАПРЯМ РОБОТИ	ФОРМА РОБОТИ	Орієнтовний термін проведення
<p>1. Вивчення ділових та морально-психологічних якостей студентів навчальної групи</p>	<p>1.1. Попереднє вивчення анкетних даних студентів групи з метою виявлення активу групи (для його формування або оновлення) та осіб, що потребують особливої уваги</p>	<p>Вересень</p>
	<p>1.2. Індивідуальна співбесіда з кандидатурами активу для I курсу для виявлення їх ставлення до виконання своїх повноважень, загальної оцінки стану справ у групі, ділових та моральних якостей окремих студентів</p>	<p>Вересень</p>
	<p>1.3. Проведення соціометричного опитування студентів групи з метою виявлення неофіційних лідерів, угруповань та мікрогруп у студентському колективі</p>	<p>Вересень-жовтень</p>
	<p>1.4. Установлення системи моніторингу розвитку ділових та морально-психологічних якостей студентів групи: - Установлення порядку періодичного збирання</p>	<p>З жовтня на весь період</p>

	<p>психолого-педагогічної інформації у викладачів, які провадять заняття в цій групі</p> <ul style="list-style-type: none"> - Вивчення ділових та морально-психологічних якостей студентів за результатами виконання ними окремих доручень, поведінки в колективі - Налагодження зв'язків із батьками студентів, що потребують особливої уваги - Установлення системи оперативного інформування старостою та іншими активістами про події у групі <p>1.5. Подання пропозицій та узгодження тексту психолого-педагогічних характеристик, що надаються студентам групи</p>	<p>У разі потреби</p>
<p>2. Підбір активу. Установлення системи управління та самоврядування в групі</p>	<p>2.1. Проведення організаційних зборів у групі з постановкою завдань на навчальний рік (семестр), узгодження системи управління та самоврядування</p> <p>2.2. Розподіл постійних доручень серед студентів групи, інструктаж відповідальних за конкретні напрями роботи:</p> <ul style="list-style-type: none"> - старости групи; - заступника старости; - профорга; - заступника профорга; - культорга; - спорторга; 	<p>Друга половина вересня</p> <p>3 жовтня на весь період</p>

	<p>- наукогра; - відповідальних за зв'язки з кафедрами (на семестр по одному відповідальному за кожен предмет); - інші доручення, які пропонують студенти (фотограф групи, інтернет-оператор групи, відповідальний за зв'язки з бібліотекою тощо)</p> <p>2.3. Установлення порядку оповіщення студентів групи, зворотного зв'язку з куратором групи, місця і часу проведення зборів групи з урахуванням розкладу занять</p> <p>2.4. Уточнення плану роботи куратора групи на рік з урахуванням пропозицій, що надійшли від студентів</p> <p>2.5. Обговорення (у разі потреби, але не менше ніж один раз на місяць) актуальних питань життєдіяльності групи відповідно до плану роботи на рік, періодичне заслуховування відповідальних за конкретні напрями роботи на зборах групи</p> <p>2.6. Обговорення підсумків навчально-виховної роботи в навчальній групі за семестр</p>	<p>Жовтень</p> <p>Вересень</p> <p>Весь період щомісяця</p> <p>У разі потреби, але не менше ніж один раз на місяць</p> <p>Лютий, червень</p>
--	--	---

<p>3. Виявлення актуальних проблем діяльності студентського колективу та сприяння їх розв'язанню</p>	<p>3.1. <i>Покращення якості навчання студентів групи.</i> Виділення студентів, які мають заборгованості. Пропаганда передового досвіду студентів, які беруть активну участь у науковій творчості, залучення окремих студентів до досліджень у галузі наукових інтересів кафедри. Установлення системи громадського контролю студентського активу. Подання директорату інституту / деканату факультету пропозицій щодо заохочення студентів, що мають найкращі показники у навчанні та науковій творчості.</p> <p>3.2. <i>Дисципліна навчання та відвідування занять.</i> Збір та узагальнення даних про відвідування занять студентами групи. Через студентський актив та через батьків установлювати справжні причини систематичних пропусків занять певними студентами. Запровадження заходів педагогічного впливу на цих осіб (індивідуальні співбесіди, заслуховування на зборах групи, інформування батьків, пропозиції щодо вжиття заходів директором інституту / деканом факультету)</p>	<p>Увесь період (особливо на початку та наприкінці семестру)</p> <p>Увесь період (особливо на початку семестру)</p>
--	---	---

	<p>3.3. <i>Умови навчання та відпочинку студентів групи.</i> Виявлення осіб, які потребують матеріальної допомоги та мають проблеми зі здоров'ям, узгодження таких списків з активом групи та студентською поліклінікою. Періодичне відвідування кімнат у гуртожитку, де мешкають студенти групи. Офіційне повідомлення керівництва інституту / факультету про виявлені недоліки</p> <p>3.4. <i>Участь студентів у громадському житті інституту / факультету та університету.</i> Виявлення студентів, схильних до участі в художній творчості, залучення їх до підготовки заходів за планом центру культури і дозвілля. Відвідування разом зі студентами групи масових наукових, культурних і спортивних заходів в інституті / на факультеті та в університеті. Проведення спільних заходів у складі групи за ініціативою студентів (екскурсії, культпоходи, спортивні заходи тощо)</p>	<p>Увесь період</p> <p>Увесь період</p>
<p>4. Звітування про результати роботи куратора групи</p>	<p>4.1. Оперативне інформування відповідального за роботу кураторів групи заступника директора/декана з соціально-</p>	<p>У разі потреби</p>

	<p>гуманітарної роботи про актуальні питання життєдіяльності групи</p> <p>4.2. Звітування на засіданні кафедри про виконання обов'язків куратора групи за визначений період</p> <p>4.3. Повідомлення про результати роботи куратора за семестр (рік) у формі доповідної записки на ім'я заступника директора/декана з соціально-гуманітарної роботи з доданням плану роботи</p>	<p>За планом кафедри</p> <p>Лютий, червень</p>
--	---	--

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОБОТИ КУРАТОРА СТУДЕНТСЬКОЇ ГРУПИ

Алгоритм планування соціально-гуманітарної роботи

І. Підготовчий етап

1. Узгодження з планом соціально-гуманітарної роботи ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”.
2. Узгодження з часом проведення загальноуніверситетських (інститутських/факультетських) виховних заходів.
3. Урахування розкладу занять студентів групи.
4. Урахування власного розкладу навчальної роботи.
5. Вивчення та врахування інтересів, спрямованості, рівня вихованості студентів групи.
6. З'ясування розкладу гурткової та факультативної роботи студентів.
7. Вивчення методичної літератури – добір форм соціально-гуманітарної роботи.

ІІ. Робочий етап

1. Завести журнал куратора.
2. Скласти характеристику групи (ретроспективний досвід роботи у цій групі, стадії розвитку студентського колективу, наявність специфічних проблем).
3. Сформулювати мету та завдання на конкретний період (на основі характеристики групи).
4. Скласти план-сітку (врахувати всі напрями соціально-гуманітарної роботи, раціонально розподілити їх у часі).
5. Заповнити журнал роботи куратора.
6. Визначити систему обліку й контролю за процесом та результатом запланованої соціально-гуманітарної роботи.

**Орієнтовні вимоги
до плану соціально-гуманітарної роботи**

1. Відображення у вступі стислого аналізу соціально-гуманітарної роботи за минулий рік та оцінка її ефективності; аналізу рівня вихованості студентів; розкриття недоліків у соціально-гуманітарній роботі, їх причин; аналізу соціально-психологічних умов здійснення соціально-гуманітарної роботи в сучасний період; визначення виховної проблеми та основних напрямів виховання на певний проміжок часу.

2. Обґрунтування мети та основних практичних завдань на рік, навчальний семестр, їх конкретизація у кожному розділі.

3. Свідомий відбір змісту, форм і методів роботи зі студентами, їх батьками, науково-педагогічним колективом закладу вищої освіти у відповідності з завданнями, особливостями навчального закладу тощо.

4. Національне спрямування змісту виховання.

5. Визначення структури плану (організація діяльності студентів; соціально-педагогічна допомога студентам, які потребують особливої уваги; профілактика правопорушень студентів, антинаркотична, антиалкогольна, антитютюнова пропаганда; організація співпраці з позаузівськими або міжвузівськими інституціями).

6. Урахування інтересів, потреб студентів, побажань і порад інших науково-педагогічних працівників, умов навчально-виховної роботи в закладі тощо.

7. Залучення психологічної служби до планування.

8. Реалізація відображення принципів національного виховання.

9. Планування колективних творчих справ, спрямованих на розвиток соціально значущої та свідомої позиції студентів, їх організаторських умінь, пізнавальної, практично-трудової, економічної, екологічної, емпатійної, правової, художньо-естетичної, комунікативної та іншої культури тощо.

10. Узгодження з планами всіх соціально-гуманітарних центрів (клубами, гуртками, бібліотеками, психологічним центром/службою тощо).

11. Відображення логіки соціально-гуманітарного процесу, зворотного зв'язку управління, що дозволяє встановити, наскільки ефективна запланована діяльність.

12. Реальність виконання.

13. Можливість коректування, змін у відповідності з безперервно поновлюваною інформацією про студентів.

14. Планування позанавчальної соціально-гуманітарної роботи – це власна творчість науково-педагогічного та студентського колективів.

Під час розробки плану соціально-гуманітарної роботи слід враховувати:

- стан розвитку студентського колективу;
- конкретизовану мету, над реалізацією якої працюватиме куратор спільно з іншими суб'єктами соціально-гуманітарної діяльності закладу вищої освіти;
- специфіка та традиції закладу вищої освіти;
- інтереси та запити студентського колективу;
- власні можливості, можливості студентського самоврядування, навчального закладу, міста, підприємств та спонсорів.

**КОДЕКС КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ
ДЗ „ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА”**

1. Загальні положення

1.1. Кодекс корпоративної культури (далі – кодекс) ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка” (далі – університет) встановлює моральні принципи і загальні етичні норми у відносинах між представниками університетської спільноти (учасниками освітнього процесу та співробітниками) під час виконання ними своїх обов’язків, які впливають з вимог чинного законодавства України, Бухарестської декларації етичних цінностей і принципів вищої освіти в Європі, статуту Луганського національного університету імені Тараса Шевченка, стратегії розвитку університету, правил внутрішнього трудового розпорядку та інших чинних в університеті локальних нормативних актів, на підставі яких розроблено кодекс.

1.2. Кодекс передбачає практичне щоденне застосування всіх його принципів.

1.3. Кожен член колективу усвідомлює нагальну необхідність зміцнення взаємної довіри у колективі та залучення кожного представника колективу до напрацювання, обговорення і втілення у повсякденну діяльність ефективних механізмів розвитку університету задля реалізації його місії.

1.4. Кодекс закладає основи практичного втілення найвищих стандартів корпоративної етики, корпоративного управління та корпоративної відповідальності в ЛНУ імені Тараса Шевченка і поширюється на всіх науково-педагогічних, наукових, педагогічних та інших співробітників, аспірантів, докторантів, студентів, слухачів університету.

1.5. Кодексом керуються всі науково-педагогічні, наукові, педагогічні та інші співробітники, аспіранти, докторанти, студенти, слухачі університету щодо його дотримання, з метою пропагування корпоративної системи цінностей та забезпечення реальних гуманістичних змін у сегменті вищої освіти України,

демократизації її стандартів, а також задля напрацювання іміджевих здобутків Університету як інтелектуальної корпорації.

1.2. Метою кодексу корпоративної культури є формування в університеті системи демократичних відносин між представниками університетської спільноти (учасниками освітнього процесу та співробітниками), розвиток корпоративної культури, забезпечення сприятливого морально-психологічного клімату в колективі та підвищення авторитету університету.

1.3. Завдання кодексу:

- закріплення місії та корпоративних цінностей Луганського національного університету імені Тараса Шевченка;

- забезпечення усвідомлення всіма науково-педагогічними, науковими, педагогічними та іншими співробітниками, аспірантами, докторантами, студентами, слухачами персональної відповідальності перед громадою за виконання своїх безпосередніх обов'язків та підсилення ролі кожного у реалізації місії університету;

- стимулювання персональної, проектної або колективної реалізованої ініціативи, спрямованої на розвиток університету;

- адаптувати систему традиційних корпоративних настанов національної освітньої системи й академічної науки до сучасних реалій для забезпечення і підтримки сприятливого морального клімату в колективі і встановлення та дотримання етичних норм і правил;

- забезпечити встановлення норм етичної поведінки як усередині колективу, так і з зовнішніми аудиторіями;

- підтримувати та виховувати корпоративний дух, атмосферу довіри, взаємної поваги й порядності.

1.4. Основні принципи:

- забезпечення рівності прав та врахування законних інтересів науково-педагогічних, наукових, педагогічних та інших співробітників, докторантів, аспірантів, студентів, слухачів в університеті;

- забезпечення максимальної інформаційної прозорості діяльності керівних органів і структур усіх рівнів, їхньої

підзвітності колективу, громадського контролю за управлінською діяльністю, законністю рішень та ефективністю платформ їх реалізації;

- стратегічне планування розвитку університету з урахуванням постійного нарощування усіх його ресурсів та неухильної реалізації його місії;

- поглиблення взаємної довіри в колективі університету, довіри до університету в зовнішньому освітньому та гуманітарному просторі і забезпечення завдяки цьому додаткових конкурентних переваг;

- гармонізація стосунків усередині колективу університету, узагальнення та пропагування практики та яскравих прикладів співпраці, взаємодії, командної роботи, спрямованих на втілення у повсякденну працю цінностей університету;

- постійні саморозвиток та самовдосконалення кожного представника університетського колективу, спрямовані як на особистісну реалізацію, так і на закріплення престижу університету як сучасної прогресивної освітньо-наукової корпорації;

- моральне і матеріальне стимулювання унікальних результатів роботи окремих працівників, докторантів, аспірантів, студентів (а також ініціативних груп, проектних або стабільних колективів), якщо ці результати працюють на стратегічний та іміджевий розвиток університету.

1.5. У цьому кодексі поняття та терміни вживаються у такому значенні:

- *діловий етикет* – порядок взаємодії й поведінки співробітників та учасників освітнього процесу університету в процесі спільної діяльності, включаючи ділове листування, прийом на роботу, звернення до керівництва тощо;

- *здобувачі вищої освіти* – студенти, аспіранти, докторанти;

- *корпоративна культура* – система принципів, цінностей, переконань, норм поведінки і взаємовідносин, носієм якої є університетська спільнота;

- *корпоративний дух* – бажання університетської спільноти досягти єдиної мети, прагнення до спільного успіху

через механізми згуртування, усвідомлення спільності цілей та гармонізації взаємовідносин в університеті;

- *співробітник* – фізична особа, що перебуває у трудових відносинах з університетом і безпосередньо виконує роботу за трудовим договором;

- *університетська спільнота* – співробітники та учасники освітнього процесу;

- *учасники освітнього процесу* – наукові, науково-педагогічні та педагогічні працівники, здобувачі вищої освіти, слухачі, фахівці-практики, які залучаються до освітнього процесу за освітньо-професійним и програмами.

2. Принципи корпоративної етики

2.1. Корпоративна етика впроваджується через систему принципів: законності; чесності; взаємоповаги; ввічливості; справедливості; відповідальності; прозорості; толерантності.

2.2. Кожен член університетської спільноти наділений правом вільно обирати свою громадянську та наукову позицію, яка проголошується відкрито при обговоренні рішень та внутрішніх документів. У разі їх розбіжності зі стратегією розвитку університету, його місією і цілями особа має право відстоювати обрану нею позицію тільки від власного імені. Особа, яка наділена адміністративно-управлінськими функціями, має уникати публічних висловлювань, що негативно впливають на імідж університету.

2.3. Офіційне висвітлення діяльності університету та напрямів його розвитку, ходу реалізації стратегії може здійснювати ректор університету або особа за його дорученням.

2.4. У разі, якщо відбулося розповсюдження інформації, яка є неправдивою, викладеною з перекрученням фактів, наклепницькою, ображає людину або може завдати іншої серйозної шкоди університету, особа, яка до цього причетна, має зробити все можливе, щоб спростувати викривлену інформацію, зменшити обсяг завданої шкоди.

2.5. Усі співробітники та учасники освітнього процесу Університету мають уникати провокування дій, пов'язаних з корупційними правопорушеннями. З метою припинення та уникнення таких проявів усі особи, на яких поширюється дія

цього кодексу, мають право звернутися до уповноваженої особи з питань запобігання та виявлення корупції, юрисконсульта юридичного відділу з відповідною скаргою.

2.6. Гідним для представників університетської спільноти є:

2.6.1. Шанобливе ставлення до елементів корпоративної символіки університету: гімну, прапора, емблеми, логотипу.

2.6.2. Дотримання правил внутрішнього трудового розпорядку.

2.6.3. Культура зовнішнього вигляду співробітників та учасників освітнього процесу.

2.6.4. Культура ведення електронного спілкування. Обов'язковими атрибутами етикету електронного спілкування є привітання, звернення до адресата, заповнення поля теми, „тіла” листа зі змістом звернення, підпис адресанта.

2.6.5. Дотримання правил високих стандартів ділової етики у веденні переговорів, у тому числі телефонних. Переговори мають вестися у спокійному, ввічливому, доброзичливому тоні, що сприяє створенню позитивної репутації університету загалом.

2.7. Неприйнятним для усіх членів університетської спільноти є:

2.7.1. Навмисне перешкоджання навчальній, науково-дослідній, соціально-гуманітарній чи трудовій діяльності членів університетської спільноти.

2.7.2. Участь у будь-якій діяльності, що пов'язана з обманом, нечесністю; підробка та використання підроблених офіційних документів.

2.7.3. Перевищення повноважень, що передбачені посадовими інструкціями, контрактами, положенням про делегування повноважень в університеті.

2.7.4. Порушення порядку використання брендбуку в різноманітних заходах, не пов'язаних з діяльністю університету.

2.7.5. Ведення в університеті політичної, релігійної та іншої пропаганди.

2.7.6. Використання мобільних телефонів під час навчальних занять, нарад або офіційних заходів.

2.7.7. Уживання наркотичних речовин, алкогольних

напоїв, паління в університеті, зокрема й електронних сигарет, поява в університеті у стані алкогольного, наркотичного та токсичного сп'яніння.

2.7.8. Принесення в університет зброї, використання газових балончиків та інших речей, що можуть зашкодити здоров'ю та життю людини.

3. Етичні норми педагогічної діяльності

3.1. Викладач має дотримуватися моральних норм і правил етичної поведінки та принципів академічної доброчесності, зокрема:

- відповідально ставитися до виконання своїх обов'язків;
- сприяти становленню та розвитку партнерських відносин між учасниками освітнього процесу;
- сприяти розвитку позитивного іміджу університету;
- забезпечувати розвиток наукових шкіл;
- зберігати та примножувати славні традиції університету.

3.2. Для запобігання конфлікту інтересів, пов'язаного із неакадемічним характером відносин, викладачу слід уникати двозначних відносин зі студентами, зокрема:

- прямого чи непрямого отримання подарунків або послуг від студентів в обмін на рішення і дії, що належать до компетенції викладача;
- обговорення професійних і особистих якостей співробітників та учасників освітнього процесу;
- наміру встановити інтимні стосунки.

3.3. Викладачам слід керуватися принципами справедливості та корпоративної етики, а також критеріями, викладеними у робочих програмах дисциплін, під час оцінки знань та компетентностей здобувачів вищої освіти.

3.4. Викладач не має права принижувати будь-яким чином гідність здобувача вищої освіти університету. Викладач має право зробити зауваження здобувачам вищої освіти щодо неналежного зовнішнього вигляду та поведінки.

3.5. Викладачі мають звертатись на „Ви” до здобувачів вищої освіти.

4. Комісія з питань академічної доброчесності та корпоративної етики

4.1. Комісія з питань академічної доброчесності та корпоративної етики (далі – комісія) – це незалежний орган, що діє в університеті з метою забезпечення моніторингу дотримання членами університетської спільноти морально-етичних та правових норм цього кодексу. Склад, повноваження і діяльність комісії визначаються відповідним положенням.

4.2. Конференція трудового колективу обирає відкритим голосуванням голову комісії терміном на 1 рік. Склад комісії є мобільним і утворюється наказом ректора університету із залученням здобувачів вищої освіти та експертів, які володіють спеціальними знаннями щодо предмету розгляду і можуть підтвердити або спростувати наявність порушення. За потреби до участі у процесі можуть залучатися професійні юристи.

5. Заключні положення

5.1. Члени університетської спільноти мають знати кодекс корпоративної культури ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”. Незнання або нерозуміння норм цього кодексу не є виправданням неетичної поведінки. Університет забезпечує публічний доступ до тексту кодексу через власний офіційний сайт.

5.2. Прийняття принципів і норм кодексу засвідчується підписом члена університетської спільноти. Зарховані здобувачі вищої освіти університету ознайомлюються під підпис з кодексом в обов’язковому порядку.

5.3. Кодекс корпоративної культури Луганського національного університету імені Тараса Шевченка затверджується конференцією трудового колективу та вводиться в дію наказом ректора.

5.4. Зміни та доповнення до кодексу можуть бути внесені будь-яким членом університетської спільноти за поданням до конференції трудового колективу університету.

Список використаних джерел

1. Абрамчук О.В. Патріотичне виховання студентів вищих технічних навчальних закладаів : монографія / О. Абрамчук, М. Фіцула. – Вінниця : УНІВЕРСУМ, 2008. – 137 с.
2. Актуальные проблемы молодежной субкультуры : сборник статей / под общ. редакцией Поздняковой О. К. – Том 3. – М. : Изд-во Московского психолого-социального института, 2009. – 194 с.
3. Бех І. Д. Виховання особистості: Сходження до духовності : наук. видання / І. Д. Бех. – К. : Либідь, 2006. – 272 с.
4. Вербицька П. В. Громадянське виховання учнівської молоді: сучасні аспекти розвитку : монографія / Поліна Василівна Вербицька. – К. : Генеза, 2009. – 384 с.
5. Виховання громадянина: психолого-педагогічний і народознавчий аспекти : навч.-метод. посіб. / П. Р. Ігнатенко, В. А. Поплужний, Н. І. Косарева, Л. В. Крицька. – К. : Ін-т змісту і методів навчання, 1997. – 252 с
6. Вища школа як соціальний інститут і механізм соціалізації молоді : монографія / кол. авт. : М. Михальченко, Т. Андрущенко, В. Баранівський, О. Бульвінська та ін. – К. : Педагогічна думка, 2012. – 320 с.
7. Дем'янюк Т.Д. Методика виховання в сучасній школі : навч. посіб. / Т. Д. Дем'янюк ; М-во освіти і науки України. Наук.-метод. центр серед. освіти. – К., 2000. – 286 с.
8. Дубасенюк О. А. Основи теорії і практики професійної виховної діяльності педагога / за ред. А. В. Іванченко ; Житомир. держ. пед. ін-т. – Житомир : Вид-во Житомир. держ. пед. ін-ту, 1994. – 187 с.
9. Кодекс цінностей сучасного виховання (за О. Вишневським) : [текст] / О. Т. Губко // Соловей М. І. Виховна робота у вищому навчальному закладі / М. І. Соловей, В. С. Домчук. – К., 2003. – С. 224 – 227.
10. Лісовець О. В. Теорія і методика роботи з дитячими та молодіжними організаціями України : навч. посіб. / О. В. Лісовець. – К. : ВЦ «Академія», 2011. – 256 с.
11. Мещанінов О. П. Сучасні моделі розвитку університетської освіти в Україні : монографія / О. П. Мещанінов. – Миколаїв : Вид-во МДГУ імені Петра

Могили, 2005. – 460 с.

12. Мірошніченко Н. О. Соціально-педагогічні умови інтегрування молоді з функціональними обмеженнями в сучасне середовище : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня к. пед. н. за спец. 13.00.05 – соціальна педагогіка / Н. О. Мірошніченко. – Київ, 2008. – 22 с.

13. Права та гарантії студента : зб. норматив.-прав. док. / укл. Г. Ф. Труханов, С. М. Романюк, А. І. Клименко, О. С. Цибін. – К. : Четверта хвиля, 2005. – 380 с.

14. Савченко С. В. Социализация студенческой молодежи в условиях регионального образовательного пространства / Сергей Викторович Савченко. – Луганск : Альма-Матер, 2003. – 406 с.

15. Саух П. Ю Сучасна освіта: портрет без прикрас : монографія / П. Ю. Саух. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012 – 382 с.

16. Соловей М. І. Студентське самоврядування у вищому навчальному закладі / М. І. Соловей, В. С. Демчук. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2002. – 95 с.

17. Стельмахович М. Теорія і практика українського національного виховання : посібник / М. Стельмахович. – Івано-Франківськ : «Лілея-НВ», 1996. – 179 с.

18. Студентське самоврядування як невід’ємна складова демократизації вищої школи : метод. рек. / уклад. : М. Ф. Степко, Я. Я. Болубаш, В. Д. Шинкарук, К. М. Левківський, В. І. Даниленко. – К. : Знання, 2005. – 55 с.

19. Чайковський М. Є. Соціально-педагогічна робота з молоддю з особливими потребами в інклюзивному освітньому просторі : монографія / М. Є. Чайковський. – К. : Університет „Україна”, 2015. – 436 с.

20. Чибісова Н. Г. Вищий навчальний заклад як середовище формування цінностей студентської молоді в соціокультурних умовах сучасної України / Н. Г. Чибісова // Народ. укр. академія. – Х. : Видавництво НУА. – 2004. – 256 с.

21. Шевченко Г. П. Духовно-культурні цінності виховання людини : монографія / Г. П. Шевченко, Т. Л. Антоненко, Є. А. Зеленов та ін. – Луганськ : Вид-во «НОЛІДЖ». 2013. – 332 с.

Методичне видання

О. І. Бабічев
І. С. Котенєва
Н. М. Карлова

Збірник
нормативно-методичних матеріалів
з організації соціально-гуманітарної роботи
в Державному закладі
„Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка”

Укладачі:

О. І. Бабічев, кандидат історичних наук, доцент, проректор
з науково-педагогічної роботи;

І. С. Котенєва, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
педагогіки, голова комісії з соціально-гуманітарної роботи;

Н. М. Карлова, заступник декана з соціально-гуманітарної
роботи факультету української філології та соціальних комунікацій.

За загальною редакцією
проректора з науково-педагогічної роботи
ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”
О. І. Бабічева

Коректор – Н. М. Карлова
Комп’ютерне макетування – Н. М. Карлова

Здано до складання 23.02.2018 р. Підписано до друку 30.03.2018 р.
Формат 60х84 1/16. Папір офсет. Гарнітура Times New Roman.
Друк ризографічний. Умов. друк. арк. 5,87. Наклад 100 прим.

Видавець і виготовлювач

Видавництво Державного закладу
„Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”
пл. Гоголя, 1, м. Старобільськ, 92703. Тел./факс: (06461) 2-26-70.
e-mail: luguniv.info.edu@gmail.com

Свідоцтво суб’єкта видавничої справи ДК № 3459 від 09.04.2009 р.

